

Soc regidor/a de cultura, i ara què?

Les principals 150 preguntes

Col·lecció Soc regidor/a, i ara què? núm. 14

Mandat 2023-2027

Fundació
Aula d'Alts
Estudis Electes

Càtedra
Enric Prat de la Riba
d'Estudis Jurídics Locals

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Soc regidor/a de cultura, i ara què?

Les principals 150 preguntes

Soc regidor/a de cultura, i ara què?

Les principals 150 preguntes

Núria Pujolàs i Puigdomènech

Gestora i dinamitzadora cultural

Associació
Catalana
de Municipis

Col·lecció

Soc regidor/a, i ara què?

Directora de la col·lecció

Judith Gifreu i Font

Coordinadora editorial

Joana Ortega i Alemany

Primera edició: juny del 2003

© Associació Catalana de Municipis

València 231, 6a

08007 Barcelona

www.acm.cat

acm@acm.cat

Disseny gràfic:

Eumogràfic

Maquetació i impressió:

Cèltica Impressió, S.L.

Dipòsit Legal: B7575-2023

ISBN: 978-84-127030-5-4

Índex

Presentació	13
--------------------------	----

Primera part. Marc legislatiu referencial i qüestions generals	17
---	----

1. Quina és la norma de l'Estat que regula les competències municipals?
2. Què diu la Llei 27/2013, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local en matèria de cultura?
3. Quin paper hi poden jugar les diputacions?
4. Quines són les competències dels consells comarcal?
5. Quina és la legislació en matèria de cultura?
6. Què diu l'Estatut d'Autonomia de Catalunya?

Segona part. La cultura al municipi, blocs temàtics	37
--	----

2.1 Arts visuals, escèniques i musicals	39
--	----

7. Què és el Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musical de Catalunya (SPEEM)?
8. Quins mecanismes de suport proporciona la Generalitat a les entitats incloses a l'SPEEM?
9. Quines són les tipologies d'equipaments integrats a l'SPEEM?
10. Quins són els equipaments escènics i musicals nacionals (E5)?
11. Què és el Teatre Nacional de Catalunya?
12. Què és el Mercat de les Flors. Centre de les Arts en Moviment?
13. Què és el Gran Teatre del Liceu?
14. Què és l'Auditori de Barcelona?
15. Què és el Teatre Lliure?
16. Què és el Palau de la Música Catalana?
17. Quins són els equipaments escènics i musicals locals multifuncionals (E3)?
18. Quins són els equipaments escènics i musicals bàsics (E2)?

19. Quins són els altres espais escènics i musicals locals (E1)?
20. Què és un mercat estratègic de les arts escèniques o la música?
21. Quins són els mercats estratègics de les arts escèniques i la música a Catalunya?
22. Què és el Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya (SPEAV)?
23. Quines funcions compleixen aquests equipaments?
24. Quines categories d'equipaments hi ha a l'SPEAV?
25. Quins són els requisits que han de complir els equipaments nacionals d'arts visuals?
26. Quins són els equipaments nacionals d'arts visuals?
27. Què és el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)?
28. Quins són els requisits que han de complir els centres territorials d'arts visuals de referència?
29. Quins són els vuit centres territorials de referència?
30. Què és l'ACVic (Centre d'Arts Contemporànies de Vic)?
31. Què és la Fabra i Coats (Centre d'Art Contemporani de Barcelona i Fàbrica de Creació)?
32. Què és el Centre d'Art Tecla Sala (l'Hospitalet de Llobregat)?
33. Què és el Centre d'Art La Panera (Lleida)?
34. Què és el M|A|C (Mataró Art Contemporani)?
35. Què és el Bòlit (Centre d'Art Contemporani de Girona)?
36. Què és Lo Pati (Centre d'Art de les Terres de l'Ebre)?
37. Què és el Mèdol (Centre d'Arts Contemporànies de Tarragona)?

2.2 Arxius i gestió documental 61

38. Què és el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC)?
39. Quins arxius formen part del SAC?
40. Quins beneficis reporta la pertinença al SAC?
41. Quins són els requisits dels arxius del SAC?

- 42. En què consisteixen els arxius de municipis de més de 10.000 habitants?
- 43. Què fan els arxius i arxivers municipals?
- 44. Què passa amb els arxius de les localitats de menys població?
- 45. Què és el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental (CNAGD)?
- 46. Com dona suport el Departament de Cultura a la gestió documental municipal?
- 47. Què és el Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN)?

2.3 Lectura i biblioteques 66

- 48. Quin és el paper dels municipis en la gestió de les biblioteques?
- 49. Quin és el sistema bibliotecari de Catalunya?
- 50. Què és el Sistema de Lectura Pública de Catalunya?
- 51. Què és el "Mapa de lectura pública de Catalunya"?
- 52. Quina és la Biblioteca Nacional de Catalunya?
- 53. Quins són els catàlegs que cal conèixer?
- 54. Què és Biblioteca Digital (eBiblioCat)?
- 55. Què és la Central de Préstec?
- 56. Què és el carnet de la biblioteca?
- 57. Què són els Clubs de Lectura?
- 58. Què són les bibliopiscines i les biblioplatges?
- 59. Què és el SAB (Sistema d'Adquisició Bibliotecària)?
- 60. Què és el programa de suport a les fires del llibre de Catalunya?
- 61. Què és la Institució de les Lletres Catalanes (ILC)?
- 62. Quins recursos es pot obtenir de la ILC?
- 63. Què és el programa "Lletres a les aules" i a qui va adreçat?

2.4 Museus 73

- 64. Com s'organitza el sistema museístic de Catalunya?
- 65. Quins són els museus nacionals?
- 66. Què és el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)?

67. Què és el Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya?
68. Què és el Museu de les Ciències i la Tècnica de Catalunya (MNACTEC)?
69. Què és el Museu Nacional de Ciències Naturals de Catalunya?
70. Quins són els museus d'interès nacional?
71. Quins són els museus de suport territorial?
72. Quins són els equipaments patrimonials bàsics?
73. Què són les xarxes de museus i com funcionen?
74. Quines són les xarxes temàtiques de museus?
75. Quines són les xarxes territorials de museus?
76. Què és el Pla de Museus 2030?
77. Què he de saber del Registre de Museus de Catalunya?
78. A quin tipus de subvenció puc accedir si soc museu registrat o acreditat?
79. Saps quina ciutat està prevista que sigui la seu del Congrés Internacional de Museus l'any 2025?
80. Sabies que cada any se celebra el Dia Internacional dels Museus?

2.5 Patrimoni 86

81. Què és el patrimoni cultural català?
82. Com es classifiquen els béns immobles declarats béns culturals d'interès nacional?
- 2.5.1 Patrimoni arqueològic i paleontològic
 83. Què són les intervencions arqueològiques i paleontològiques?
 84. Què és un Espai de Protecció Arqueològica (EPA)?
 85. Què són els estudis d'afectació al patrimoni cultural? En quins casos són necessaris?
 86. Què és el Pla de Recerca de l'Arqueologia i la Paleontologia Catalanes?
 87. Quines són les principals subvencions de la Generalitat en matèria de patrimoni?

2.6 Cultura popular i associacionisme 94

88. Quines són les principals manifestacions culturals, tant materials com immaterials, del territori català?
89. Què haurien de saber les associacions culturals?

90. Quines fundacions i federacions de cultura hi ha a Catalunya?
91. Què és l'ENS de l'Associacionisme Cultural Català?
92. Saps què hi ha un Dia Institucional de l'Associacionisme Cultural Català?
93. Què és el Centre de Documentació de Cultura Popular i Tradicional?
94. Què és l'Escola Folk del Pirineu?
95. Què han de saber els grups de foc?
96. Què és la Fira Mediterrània de Manresa i què promou?
97. Hi ha altres fires que, tot i no ser mercats estratègics, siguin promotores de la cultura popular?
98. Què és l'Institut Ramon Muntaner?
99. Què és un centre d'estudis local?
100. Què és un centre d'interpretació?

2.7 Llengua 103

101. Què estipula l'Estatut d'Autonomia de Catalunya sobre la llengua catalana?
102. Quina és la normativa legal sobre la llengua a l'administració local?
103. Saps què és el Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL)?
104. Quins serveis ofereix el CPNL?
105. Coneixes el Termcat?
106. Saps què és l'Institut d'Estudis Catalans (IEC)?
107. Coneixes l'Institut Ramon Llull?
108. Què és l'Optimot?
109. Coneixes el projecte #català947 (la llengua catalana als municipis de Catalunya)?
110. Les polítiques culturals del govern de la Generalitat miren de fer créixer el cinema en català. Des del municipi, com puc participar-hi?

2.8 Audiovisual 119

111. Saps quins són els principals objectius de la Filmoteca de Catalunya?
112. Saps que el teu municipi es pot convertir en un plató audiovisual?
113. Saps què és la Catalunya Film Festivals?

2.9 Cultura digital	120
114. Què entenem per cultura digital?	
2.10 Memòria democràtica	121
115. Què és el Memorial Democràtic?	
116. Què és la Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya?	
Tercera part. La cultura com a eix de transversalitat	125
3.1 Objectius de Desenvolupament Sostenibles Agenda 2030 (ODS) i cultura	127
117. Com s'inclou la cultura en els ODS?	
3.2 Cultura i educació	131
118. Quin projecte proposa el CoNCA (Consell Nacional de la Cultura i de les Arts)?	
119. Què és el Fòrum de les Arts en l'Educació?	
120. Què és l'ESDAP?	
121. Què és l'Institut del Teatre?	
122. Què és l'ESMUC?	
123. Què són els ensenyaments artístics?	
124. Què són els Programes Educatius Municipals?	
125. Què és l'Educació 360 com a estratègia municipal?	
126. Educació i cultura: alguns exemples municipals	
3.3 Cultura i desenvolupament econòmic local	143
127. Coneixes alguns exemples municipals que connecten cultura i promoció econòmica?	
3.4. Cultura i salut	144
128. Coneixes alguns exemples municipals que connecten cultura i salut?	
3.5 Cultura i inclusió	145
129. Coneixes alguns exemples municipals que connectin cultura i inclusió?	
130. Què fa l'àmbit sectorial de Cultura de l'ACM?	

Quarta part. Organització del Departament de Cultura i polítiques culturals 147

131. Quines són les funcions del Departament de Cultura?
132. Com s'organitza el Departament de Cultura?
133. Quines són les funcions de la Secretaria General de Cultura?
134. Quines són les funcions de la Secretaria de Política Lingüística?
135. Quines són les funcions de la Direcció General del Patrimoni Cultural?
136. Quines són les funcions de la Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques?
137. Quines són les funcions de la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural?
138. Quines són les funcions de la Direcció General d'Innovació i Cultura Digital?
139. Quines són les funcions de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC)?
140. Quines són les funcions de l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC)?
141. Quines són les funcions del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA)?
142. En quins serveis territorials s'organitza la Secretaria General de Cultura?
143. Quines són les funcions de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC)?
144. Quines són les funcions del Registre de la Propietat Intel·lectual de Catalunya?
145. Què és el Consell de la Mancomunitat Cultural?
146. Quins són els membres de la Mancomunitat Cultural?
147. Catalunya té una llei de drets culturals?
148. Què és un Pla d'Acció Cultural?
149. Què són els Plans Locals d'Equipaments Culturals?
150. Soc regidor de Cultura, i ara què?

Glossari 167

Presentació

Soc regidor/a de cultura, i ara què?

L'Associació Catalana de Municipis agrupa a tots els Ajuntaments, Consells Comarcals i Diputacions de Catalunya, així com molts altres ens locals d'arreu del país, als quals prestem serveis, suport, assessorament i formació, per tal d'ajudar-vos en el vostre dia a dia com a servidores i servidors públics municipals, en la gestió pública i en la millora dels pobles i ciutats.

En aquest sentit, la formació és una eina estratègica pel desenvolupament professional i personal, però també per a la millora i l'excel·lència en el servei públic, que forma part de l'ADN municipalista que tots portem a dintre, i és aquest l'esperit que ens mou a dedicar uns anys de la nostra vida a servir a les nostres veïnes i veïns. El catàleg de formació que t'oferim és ampli, flexible i d'adapta i actualitza contínuament per abordar totes les necessitats, requeriments i noves demandes i competències que es requereixen en un entorn dinàmic i canviant, i amb una administració cada cop més professionalitzada, digital i transparent.

Aquí trobareu resposta a les principals preguntes, dubtes i reptes en el vostre dia a dia com a regidors/es de cultura, així com informació bàsica sobre les competències municipals en la matèria, recursos i casos pràctics, en un format de guia que vol ser-vos de la màxima utilitat en els primers passos de la vostra dedicació en aquestes competències municipals.

Teniu a la vostra disposició tots els productes i serveis, eines, formació, suport i veu de l'ACM per seguir-vos acompanyant en el dia a dia de la vostra tasca com a electes locals. No dubteu en fer-los servir. Estem a la vostra disposició, perquè la força del municipalisme és la dels més de nou mil regidores i regidors que com tu, donen el millor de si mateixos cada dia pels seus municipis. Moltes gràcies!

Lluís Soler i Panisello

President de l'ACM

Juny 2023

Primera part.

**Marc legislatiu
referencial i qüestions
generals**

1. Quina és la norma de l'Estat que regula les competències municipals?

La Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local (LRBRL), RCL 1985/799, als articles 25, 26, 27 —en particular, a l'article 25, apartat 2.m, i a l'article 26, apartat 1.b, i 27, apartat 1 i 3.

Artículo 25

1. *El Municipio, para la gestión de sus intereses y en el ámbito de sus competencias, puede promover toda clase de actividades y prestar cuantos servicios públicos contribuyan a satisfacer las necesidades y aspiraciones de la comunidad vecinal.*
2. *El Municipio ejercerá, en todo caso, competencias, en los términos de la legislación del Estado y de las Comunidades Autónomas, en las siguientes materias:*
 - m) *Promoción de la cultura y equipamientos culturales.*

Artículo 26

1. *Los Municipios deberán prestar, en todo caso, los servicios siguientes:*
 - a) *En todos los Municipios: alumbrado público, cementerio, recogida de residuos, limpieza viaria, abastecimiento domiciliario de agua potable, alcantarillado, acceso a los núcleos de población y pavimentación de las vías públicas.*
 - b) *En los Municipios con población superior a 5.000 habitantes, además: parque público, biblioteca pública y tratamiento de residuos.*

Artículo 27

1. *El Estado y las Comunidades Autónomas, en el ejercicio de sus respectivas competencias, podrán delegar en los municipios el ejercicio de sus competencias.*
3. *Con el objeto de evitar duplicidades administrativas, mejorar la transparencia de los servicios públicos y el servicio a la ciudadanía y, en general, contribuir a los procesos de racionalización administrativa, generando un ahorro neto de recursos, la Administración del Estado y las de las Comunidades Autónomas podrán delegar, siguiendo criterios homogéneos, entre otras, las siguientes competencias:*
 - g) *Gestión de instalaciones culturales de titularidad de la Comunidad Autónoma o del Estado, con estricta sujeción al alcance y condiciones que derivan del artículo 149.1.28.^a de la Constitución Española.*
 - k) *Comunicación, autorización, inspección y sanción de los espectáculos públicos.*

2. Què diu la Llei 27/2013, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local en matèria de cultura?

Vuit. L'article 25 queda redactat de la manera següent:

- “1.El municipi, per a la gestió dels seus interessos i en l'àmbit de les seves competències, pot promoure activitats i prestar els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal en els termes que preveu aquest article.
2. El municipi exerceix, en tot cas, com a competències pròpies, en els termes de la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes, en les matèries següents:
 - a) Urbanisme: planejament, gestió, execució i disciplina urbanística. Protecció i gestió del patrimoni històric. Promoció i gestió de l'habitatge de protecció pública amb criteris de sostenibilitat financera. Conservació i rehabilitació de l'edificació.

- b) Medi ambient urbà: en particular, parcs i jardins públics, gestió dels residus sòlids urbans i protecció contra la contaminació acústica, lumínica i atmosfèrica en les zones urbanes.
 - c) Proveïment d'aigua potable a domicili i evacuació i tractament d'aigües residuals.
 - d) Infraestructura viària i altres equipaments de la seva titularitat.
 - e) Avaluació i informació de situacions de necessitat social i l'atenció immediata a persones en situació o risc d'exclusió social.
 - f) Policia local, protecció civil, prevenció i extinció d'incendis.
 - g) Trànsit, estacionament de vehicles i mobilitat. Transport col·lectiu urbà.
 - h) Informació i promoció de l'activitat turística d'interès i àmbit local.
 - i) Fires, mercats centrals, places, llotges i comerç ambulant.
 - j) Protecció de la salubritat pública.
 - k) Cementiris i activitats funeràries.
 - l) Promoció de l'esport i instal·lacions esportives i d'ocupació del temps lliure.
 - m) Promoció de la cultura i equipaments culturals.
 - n) Participar en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria i cooperar amb les administracions educatives corresponents en l'obtenció dels solaris necessaris per a la construcció de nous centres docents. La conservació, el manteniment i la vigilància dels edificis de titularitat local destinats a centres públics d'educació infantil, d'educació primària o d'educació especial.
 - o) Promoció al seu terme municipal de la participació dels ciutadans en l'ús eficient i sostenible de les tecnologies de la informació i les comunicacions.
3. Les competències municipals en les matèries enunciades en aquest article s'han de determinar per llei i s'ha d'avaluar la conveniència de la implantació de serveis locals de conformitat

amb els principis de descentralització, eficiència, estabilitat i sostenibilitat financera.

4. La Llei a què es refereix l'apartat anterior ha d'anar acompanyada d'una memòria econòmica que reflecteixi l'impacte sobre els recursos financers de les administracions públiques afectades i el compliment dels principis d'estabilitat, sostenibilitat financera i eficiència del servei o l'activitat. La Llei ha de preveure la dotació dels recursos necessaris per assegurar la suficiència financera de les entitats locals sense que això pugui comportar, en cap cas, un despesa més elevada de les administracions públiques. Els projectes de lleis estatals s'han d'acompanyar d'un informe del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques en què s'acreditin els criteris assenyalats abans.
5. La Llei ha de determinar la competència municipal pròpia de què es tracti i garantir que no es produeixi una atribució simultània de la mateixa competència a una altra administració pública.”

L'article 27 queda redactat de la manera següent:

- “1. L'Estat i les comunitats autònomes, en l'exercici de les seves competències respectives, poden delegar en els municipis l'exercici de les seves competències.

La delegació ha de millorar l'eficiència de la gestió pública, contribuir a eliminar duplicitats administratives i ser concorde amb la legislació d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

La delegació ha de determinar l'abast, el contingut, les condicions i la seva durada, que no pot ser inferior a cinc anys, així com el control d'eficiència que es reservi l'Administració delegant i els mitjans personals, materials i econòmics que aquesta assigni sense que pugui suposar una despesa més gran de les administracions públiques.

La delegació s'ha d'acompanyar d'una memòria econòmica on es justifiquin els principis a

què es refereix el paràgraf segon d'aquest apartat i es valori l'impacte en la despesa de les administracions públiques afectades sense que, en cap cas, pugui comportar una despesa més gran d'aquestes.

2. Quan l'Estat o les comunitats autònomes deleguin en dos o més municipis de la mateixa província una o diverses competències comunes, aquesta delegació s'ha de fer seguint criteris homogenis.

L'Administració delegant pot sol·licitar l'assistència de les diputacions provincials o entitats equivalents per a la coordinació i el seguiment de les delegacions que preveu aquest apartat.

3. Amb l'objecte d'evitar duplicitats administratives, millorar la transparència dels serveis públics i el servei a la ciutadania i, en general, contribuir als processos de racionalització administrativa i generar un estalvi net de recursos, l'Administració de l'Estat i les de les comunitats autònomes poden delegar, seguint criteris homogenis, entre d'altres, les competències següents:

- a) Vigilància i control de la contaminació ambiental.
- b) Protecció del medi natural.
- c) Prestació dels serveis socials, promoció de la igualtat d'oportunitats i la prevenció de la violència contra la dona.
- d) Conservació o manteniment de centres sanitaris assistencials de titularitat de la comunitat autònoma.
- e) Creació, manteniment i gestió de les escoles infantils d'educació de titularitat pública de primer cicle d'educació infantil.
- f) Realització d'activitats complementàries als centres docents.
- g) Gestió d'instal·lacions culturals de titularitat de la comunitat autònoma o de l'Estat, amb estricta subjecció a l'abast i les condicions que deriven de l'article 149.1.28a de la Constitució Espanyola.
- h) Gestió de les instal·lacions esportives de titularitat de la comunitat autònoma o de

l'Estat, incloent-hi les situades als centres docents quan s'usin fora de l'horari lectiu.

- i) Inspecció i sanció d'establiments i activitats comercials.
- j) Promoció i gestió turística.
- k) Comunicació, autorització, inspecció i sanció dels espectacles públics.
- l) Liquidació i recaptació de tributs propis de la comunitat autònoma o de l'Estat.
- m) Inscripció d'associacions, empreses o entitats en els registres administratius de la comunitat autònoma o de l'Administració de l'Estat.
- n) Gestió d'oficines unificades d'informació i tramitació administrativa.
- o) Cooperació amb l'administració educativa a través dels centres associats de la Universitat Nacional d'Educació a Distància.

3. Quin paper hi poden jugar les diputacions?

De la mateixa manera que la LRBRL descriu els àmbits competencials generals dels municipis, també ho fa per al cas de les entitats supramunicipals, tot i que de manera menys detallada. En concret, quant a les províncies, la Llei reconeix la seva naturalesa d'entitats locals de suport i coordinació dels serveis municipals, en particular, a l'article 36 s'enumeren el llistat de competències que, a banda de les competències específiques que les lleis estatals i autonòmiques els podrien transferir, són les següents:

- a) La coordinació dels serveis municipals entre si per garantir una prestació integral i adequada.
- b) L'assistència i la cooperació jurídica, econòmica i tècnica als municipis, especialment als de menys capacitat econòmica i de gestió.
- c) La prestació de serveis públics de caràcter supramunicipal i, si escau, supracomarcal.
- d) En general, el foment i l'administració dels interessos de la província.

Legislació d'àmbit autonòmic

- Nou Estatut d'Autonomia 2006.
- Llei 5/1987, de règim provisional de competències de les diputacions provincials.

- RD 4/2003, o text refós de la Llei sobre l'organització comarcal de Catalunya.
- Llei 7/1987, d'actuacions públiques especials en la conurbació de Barcelona i les comarques de la seva influència.
- RD 2/2003, de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

4. Quines són les competències dels consells comarcal?

Segons l'article 92 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya 2006:

La comarca

1. La comarca es configura com a ens local amb personalitat jurídica pròpia i la formen municipis per a la gestió de competències i serveis locals.
2. La creació, la modificació i la supressió de les comarques, i també l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, són regulats per una llei del Parlament.

Les comarques estan actualment regulades pel Decret Legislatiu 4/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'organització comarcal de Catalunya.

Les competències del Consell Comarcal, segons el Títol IV del Decret Legislatiu 4/2003, són les següents:

Article 25

Assignació de competències

25.1 Correspon a la comarca l'exercici de les competències següents:

- a) Les que li atribueix aquesta llei en matèria de cooperació, assessorament i coordinació dels ajuntaments, d'acord amb el que estableix l'article 28.*
- b) Les que li atribueixin les lleis del Parlament. L'atribució de competències per lleis sectorials s'ha de fer tenint en compte la tipologia de les comarques, sens perjudici de l'atribució*

directa de competències als ajuntaments dels municipis que compleixin els requisits mínims de població, capacitat econòmica o capacitat de gestió, d'acord amb els criteris objectius que estableixin les mateixes lleis sectorials.

- c) *Les que li deleguin o li encarreguin de gestionar l'Administració de la Generalitat, la diputació corresponent, els municipis, les mancomunitats i les comunitats de municipis, i les organitzacions associatives d'ens locals regulades pels títols X i XI del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya. Les delegacions o els encàrrecs de gestió han d'anar acompanyats de la transferència dels recursos necessaris per exercir-los.*

25.2 En l'àmbit de les seves competències, la comarca pot fer obres i prestar serveis, d'acord amb els requisits que estableix aquesta llei.

Article 26

Principis de la prestació de serveis

26.1 Els consells comarcals han de vetllar perquè als municipis del seu àmbit territorial es duguin a terme, amb nivells de qualitat homogenis, els serveis, les activitats i les prestacions que, d'acord amb els articles 66 i 67 del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, de competència local.

26.2 L'efectivitat de la prestació homogènia dels serveis i la realització de les activitats i les prestacions d'àmbit local es regeixen pels principis de subsidiarietat i cooperació locals, complementarietat, suplència, associació, partenariat i participació ciutadana, que s'han de concretar en el programa d'actuació comarcal.

Article 28

Assistència i cooperació als municipis

28.1 Correspon a les comarques:

- a) *Prestar assistència tècnica, jurídica i econòmica als municipis.*

- b) *Cooperar econòmicament en la realització de les obres, els serveis o les activitats dels municipis.*
- c) *Garantir, subsidiàriament, la prestació dels serveis municipals obligatoris als municipis que, per raó de llur població, no estan obligats a prestar-los.*
- d) *Cooperar amb els municipis en l'establiment de nous serveis necessaris per al desenvolupament del territori.*
- e) *Establir i coordinar, amb l'informe previ dels ajuntaments afectats, les infraestructures, els serveis i les actuacions d'àmbit supramunicipal.*

28.2 En tot cas, la comarca ha d'exercir les funcions d'assistència i cooperació que li corresponen tenint en compte les necessitats dels diferents municipis, tant pel que fa al nombre d'habitants com a la situació geogràfica o a llur tipologia quant a l'activitat econòmica predominant.

Article 34

Comarques de muntanya

34.1 Les comarques qualificades de muntanya per la Llei 2/1983, de 9 de març, han d'exercir les funcions de planificació i de gestió que els atribueix la legislació específica que les afecta, sens perjudici de les altres competències que resulten del règim general establert per aquesta Llei. D'acord amb el que disposa l'esmentada legislació, els correspon també la funció de programar i gestionar les actuacions especials per a la muntanya establertes per la Unió Europea.

34.2 En la resta de matèries, s'han de regir pel règim comarcal general.

És a dir, la Llei no marca uns àmbits competencials concrets en matèria de cultura, sinó que depèn del programa d'actuació comarcal marcat cada quatre anys. No obstant això, cada comarca participa en la gestió de dues tipologies d'equipaments culturals que són competència de la Generalitat de Catalunya: els arxius comarcals i les biblioteques centrals comarcals.

5. Quina és la legislació en matèria de cultura?

Arts visuals, escèniques i musicals

- Decret 14/2023, de 24 de gener, pel qual es modifica el Decret 9/2017, de 31 de gener, del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya
- Decret 13/2023, de 24 de gener, pel qual es modifica el Decret 60/2020, de 2 de juny, del Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya.
- Ordre CLT/225/2021, d'1 de desembre, de les funcions i els paràmetres mínims dels equipaments d'arts visuals del Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya.
- Decret 60/2020, de 2 de juny, del Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya.
- Ordre CLT/168/2017, de 21 de juliol, dels paràmetres mínims de determinats equipaments del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya, i de les xarxes de cooperació.
- Decret 9/2017, de 31 de gener, del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya.
- Decret 40/2010, de 16 de març, pel qual s'aprova el Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2010-2020.
- Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives.

Arxius

- Decret 48/2019, de 5 de març, de les seccions de l'Arxiu Nacional de Catalunya.
- Llei 20/2015, de 29 de juliol, de modificació de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents.
- Ordre CMC/311/2010, de 14 de maig, dels grups de treball de la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental.
- Decret 190/2009, de 9 de desembre, dels requisits dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalu-

nya, del procediment d'integració i del Registre d'Arxius de Catalunya.

- Decret 13/2008, de 22 de gener, sobre accés, avaluació i tria de documents.
- Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents.
- Decret 76/1996, de 5 de març, pel qual es regula el sistema general de gestió de la documentació administrativa i l'organització dels arxius de la Generalitat de Catalunya.
- Ordre de 8 de febrer de 1994, per la qual s'aproven normes per a l'aplicació de taules d'avaluació documental.
- Ordre de 15 d'octubre de 1992, per la qual s'aproven els criteris generals d'avaluació i tria de documentació i el model de proposta corresponent.

Lectura pública i biblioteques

- Ordre CLT/100/2017, de 19 de maig, per la qual es modifica l'Ordre CLT/436/2012, de 18 de desembre, per la qual s'aproven els preus públics dels serveis que presta la Biblioteca de Catalunya.
- Decret 124/1999, de 4 de maig, sobre els serveis i el personal del Sistema de Lectura Pública de Catalunya.
- Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya.
- Reial Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, que regularitza, aclareix i harmonitza les disposicions legals vigents sobre la matèria.

Mecenatge

Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense fins lucratiu i dels incentius fiscals al mecenatge.

Museus

- Decret 232/2001, de 28 d'agost, sobre el personal tècnic i directiu de museus.
- Decret 209/1998, de 30 de juliol, de desenvolupament de les competències de la Junta de Museus de Catalunya.

- Decret 289/1993, de 24 de novembre, sobre la composició i el funcionament de la Junta de Museus de Catalunya.
- Decret 35/1992, de 10 de febrer, de desplegament parcial de la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus.
- Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus.

Normativa dels Serveis d'Atenció als Museus

- Ordre CLT/11/2017, de 13 de gener, per la qual es crea el Servei d'Atenció als Museus de Lleida i Aran.
- Ordre CMC/420/2010, de 28 de juliol, per la qual es crea el Servei d'Atenció als Museus de les Terres de l'Ebre.
- Ordre de 10 de març de 1998, per la qual es crea el Servei d'Atenció als Museus de Girona.

Patrimoni

- Decret 151/2020, de 22 de desembre, de tercera modificació del Decret 276/2005, de 27 de desembre, de les comissions territorials del patrimoni cultural.
- Ordre CLT/76/2016, de 4 d'abril, per la qual s'estableixen les quanties de la taxa per a la utilització d'espais en els equipaments culturals i monuments adscrits a l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural.
- Decret 120/2015, de 23 de juny, de modificació del Decret 78/2002, de 5 de març, del reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, i del Decret 328/2011, de 26 d'abril, de creació del Consell Nacional d'Arqueologia i Paleontologia, i de la Comissió de Recerca d'Arqueologia i Paleontologia.
- Decret 328/2011, de 26 d'abril, de creació del Consell Nacional d'Arqueologia i Paleontologia, i de la Comissió de Recerca d'Arqueologia i Paleontologia
- Decret 75/2009, de 12 de maig, de la garantia de la Generalitat per a obres d'interès cultural rellevant.
- Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya.

- Decret 276/2005, de 27 de desembre, de les comissions territorials del patrimoni cultural.
- Decret 78/2002, de 5 de març, del reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.
- Decret 175/1999, de 29 de juny, de regulació de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya.
- Decret 175/1994, de 28 de juny, sobre l'u per cent cultural.
- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.
- Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol.

Cultura popular i associacionisme

- Ordre CLT/52/2022, de 23 de març, per la qual es modifica l'Ordre CLT/152/2015, de 30 d'abril, del Consell de l'Etnologia Catalana.
- Ordre CLT/195/2018, de 16 de novembre, de modificació de l'Ordre CLT/336/2014, de 4 de novembre, del Consell de l'Associacionisme Cultural.
- Ordre CLT/152/2015, de 30 d'abril, del Consell de l'Etnologia Catalana.
- Ordre CLT/336/2014, de 4 de novembre, del Consell de l'Associacionisme Cultural.
- Decret 392/1996, de 12 de desembre, pel qual es modifica el Decret 73/1995, de 7 de març, pel qual es regula la declaració d'associacions i fundacions d'interès cultural.
- Decret 73/1995, de 7 de març, pel qual es regula la declaració d'associacions i fundacions d'interès cultural.
- Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural.

Llengua

- Ordre CLT/226/2022, de 14 d'octubre, per la qual es modifica una vocalia del Consell Assessor prevista en el Decret 117/2012, de 9 d'octubre, pel qual s'aproven els estatuts de la Institució de les Lletres Catalanes.

- Ordre CLT/143/2021, de 23 de juny, de segona modificació de l'Ordre CLT/59/2012, de 22 de febrer, del cens d'entitats de foment de la llengua catalana.
- Decret 133/2020, de 17 de novembre, sobre l'establiment i l'ús de la toponímia i sobre la Comissió de Toponímia.
- Decret 268/2019, de 17 de desembre, pel qual es modifica el Decret 142/2012, de 30 d'octubre, del Consell Social de la Llengua de Signes Catalana i d'atribució de funcions en matèria de política lingüística de la llengua de signes catalana.
- Decret 218/2018, de 9 d'octubre, pel qual es modifica el Decret 180/2014, de 30 de desembre, sobre el certificat de coneixements de llenguatge jurídic (nivell J).
- Decret 129/2018, de 26 de juny, de la traducció i la interpretació jurades.
- Ordre CLT/76/2018, d'11 de juny, del cens d'entitats de foment de la llengua occitana.
- Ordre CLT/75/2018, d'11 de juny, de segona modificació de l'Ordre CLT/360/2011, de 2 de desembre, del premi Robèrt Lafont.
- Legislació lingüística.

6. Què diu l'Estatut d'Autonomia de Catalunya?

Estatut d'Autonomia de Catalunya. Arts. 22, 42.7, 44.5, 52.1, 127, 146.3, 198, 200, disposició addicional tretzena.

Títol I. Dels drets, deures i principis rectors

Capítol I. Drets i deures de l'àmbit civil i social

Article 22. Drets i deures en l'àmbit cultural

1. *Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives.*
2. *Totes les persones tenen el deure de respectar i preservar el patrimoni cultural.*

Capítol V. Principis rectors

Article 42. Cohesió i benestar socials

7. *Els poders públics han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa entre totes les persones a Catalunya i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques de les persones, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació. També han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la realitat històrica d'aquest poble.*

Article 44. Educació, recerca i cultura

5. *Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als serveis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya.*

Article 52. Mitjans de comunicació social

1. *Correspon als poders públics de promoure les condicions per garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós. En el cas dels mitjans de comunicació de titularitat pública la informació també ha d'ésser neutral.*

Títol IV. De les competències

Capítol II. Les matèries de les competències

Article 127. Cultura

1. *Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura, la qual comprèn, en tot cas:*
 - a) *Les activitats artístiques i culturals que es porten a terme a Catalunya, incloent-hi: Primer. Les mesures relatives a la producció i la distribució de llibres i publicacions periòdiques en qualsevol suport, i també la*

gestió del dipòsit legal i l'atorgament dels codis d'identificació.

Segon. La regulació i la inspecció de les sales d'exhibició cinematogràfica, les mesures de protecció de la indústria cinematogràfica i el control i la concessió de llicències de doblatge a les empreses distribuïdores domiciliades a Catalunya.

Tercer. La qualificació de les pel·lícules i els materials audiovisuals en funció de l'edat i els valors culturals.

Quart. La promoció, la planificació, la construcció i la gestió d'equipaments culturals situats a Catalunya.

Cinquè. L'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals en els tributs sobre els quals la Generalitat tingui competències normatives.

b) El patrimoni cultural, incloent-hi, en tot cas:

Primer. La regulació i l'execució de mesures destinades a garantir l'enriquiment i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya i a facilitar-hi l'accés.

Segon. La inspecció, l'inventari i la restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general.

Tercer. L'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, i també la declaració i la gestió d'aquests béns, excepte els que siguin de titularitat de l'Estat.

Quart. La protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns, sens perjudici de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants d'aquest patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

- c) *Els arxius, les biblioteques, els museus i els altres centres de dipòsit cultural que no són de titularitat estatal, incloent-hi, en tot cas:*

Primer. La creació, la gestió, la protecció i l'establiment del règim jurídic dels centres que integren el sistema d'arxius i el sistema bibliotecari, dels museus i dels altres centres de dipòsit cultural.

Segon. L'establiment del règim jurídic dels béns documentals, bibliogràfics i culturals que hi estan dipositats.

Tercer. La conservació i la recuperació dels béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic català.

- d) *El foment de la cultura, amb relació al qual inclou:*

Primer. El foment i la difusió de la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades portades a terme a Catalunya.

Segon. La promoció i la difusió del patrimoni cultural, artístic i monumental i dels centres de dipòsit cultural de Catalunya.

Tercer. La projecció internacional de la cultura catalana.

2. *Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre els arxius, les biblioteques, els museus i els centres de dipòsit cultural de titularitat estatal situats a Catalunya la gestió dels quals no es reservi expressament l'Estat, que inclou, en tot cas, la regulació del funcionament, l'organització i el règim de personal.*
3. *En les actuacions que l'Estat faci a Catalunya en matèria d'inversió en béns i equipaments culturals, es requereix l'acord previ amb la Generalitat. En el cas de les activitats que l'Estat acompleixi amb relació a la projecció internacional de la cultura, el Govern de l'Estat i el Govern de la Generalitat han d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues, d'acord amb el que estableix el títol V d'aquest Estatut.*

Article 146. Mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual

3. La Generalitat ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya en els mitjans de comunicació social.

Títol V. De les relacions institucionals de la Generalitat

Capítol III. Acció exterior de la Generalitat

Article 198. Participació en organismes internacionals

La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, en la forma que estableixi la normativa corresponent.

Article 200. Projectió internacional de les organitzacions de Catalunya

La Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions socials, culturals i esportives de Catalunya i, si escau, llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional, en el marc del compliment dels seus objectius.

Disposició addicional tretzena. Fons propis i comuns amb altres territoris

Els fons propis de Catalunya situats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i a l'Arxiu Reial de Barcelona s'integren en el Sistema d'Arxius de Catalunya. Per a la gestió eficaç de la resta de fons comuns amb altres territoris de la Corona d'Aragó, la Generalitat ha de col·laborar amb el Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, amb les altres comunitats autònomes que hi tenen fons compartits i amb l'Estat per mitjà dels mecanismes que s'estableixin de mutu acord.

Segona part.

**La cultura al municipi,
blocs temàtics**

2.1 Arts visuals, escèniques i musicals

7. Què és el Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya (SPEEM)?

El Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya (SPEEM) ordena el conjunt de teatres i auditoris en equipaments escènics i musicals nacionals, locals multifuncionals, bàsics i altres espais escènics i musicals; n'estableix els mecanismes de relació entre l'administració i els equipaments, i impulsa la cooperació entre els membres de l'esmentat sistema.

Les obligacions de les entitats integrades a l'SPEEM són:

D'acord amb l'article 5 del Decret 9/2017, de 31 de gener, del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya (SPEEM), les obligacions derivades de la integració al sistema són les següents:

- a) Aportar la documentació justificativa i les dades de les activitats que reben el suport del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya que el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya els requereixi per al control de gestió i avaluació.
- b) Incloure la imatge corporativa del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya, si es crea, i indicar que el Departament de Cultura de la Generalitat ha col·laborat en tots els mitjans de difusió de les activitats i les programacions que es realitzin amb el suport del sistema.
- c) Actualitzar les dades dels equipaments amb una periodicitat anual i sempre que el Departament de Cultura de la Generalitat els ho requereixi.
- d) Sotmetre's a les actuacions de control i comprovació efectuades per verificar l'exactitud i

l'adequació de les declaracions responsables presentades per les entitats i el compliment dels requisits aplicables per formar part de l'SPEEM. Les persones inspeccionades o controlades resten obligades a prestar la màxima col·laboració en les tasques d'inspecció i control, i també a proporcionar les dades necessàries que els siguin sol·licitades.

8. Quins mecanismes de suport proporciona la Generalitat a les entitats incloses a l'SPEEM?

D'acord amb l'article 13 del Decret 9/2017, de 31 de gener, el departament competent en matèria de Cultura de la Generalitat ha d'establir els mecanismes de suport a les entitats que formin part del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya (SPEEM).

A l'efecte d'aquest Decret, s'entén per mecanismes de suport el "conjunt de recursos tècnics i econòmics que el Departament de Cultura de la Generalitat posa a disposició de les entitats que formin part de l'SPEEM".

D'acord amb l'article 14 del Decret 9/2017, de 31 de gener, els mecanismes de suport s'han de dirigir preferentment a promoure l'activitat escènica i musical dels equipaments. Sens perjudici de l'apartat anterior, els mecanismes de suport han de promoure els àmbits següents:

- a) La programació professional estable d'arts escèniques i música que, a l'efecte d'aquest Decret, és l'oferta regular d'espectacles i concerts amb entrada de pagament. S'hi exclouen les activitats realitzades en el marc de les festes majors del municipi.
- b) La dinamització comunitària que, a l'efecte d'aquest Decret, és el conjunt d'accions planificades i executades en el marc d'un projecte específic per tal d'apropar les arts en viu a la comunitat mitjançant el desenvolupament de l'activitat artística municipal. S'hi inclouen fonamentalment els programes educatius i comunitàris relacionats amb les arts en viu.

- c) La comunicació i la promoció de públics que, a l'efecte d'aquest Decret, és el conjunt d'accions projectades i executades en el marc d'un pla específic per tal de difondre l'activitat artística municipal amb l'objectiu de captar i fidelitzar públic qualitativament i quantitativament.
- d) Les funcions territorials, d'acord amb la definició que consta a l'article 30.1. del Decret.
- e) El disseny d'estratègies, l'establiment de plans i l'execució d'accions per al desenvolupament i l'aplicació de les polítiques d'igualtat de dones i homes en l'àmbit de les arts escèniques i musicals, d'acord amb la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.

Els percentatges de suport de les activitats poden variar de manera proporcional trimestralment en funció de les subvencions atorgades en el trimestre anterior i de les disponibilitats pressupostàries.

Concreció dels mecanismes de suport del Departament de Cultura en funció de la tipologia de l'equipament

Tipologia equipaments	Mecanisme de suport
E1	Suport genèric o <u>conveni de col·laboració (E1 qualificats)</u>
E2	Suport genèric o <u>conveni de col·laboració (E2 qualificats)</u>
E3	<u>Conveni de col·laboració</u>
Nacionals	<u>Contracte programa o, supletòriament, conveni de col·laboració</u>

Contracte programa

El contracte programa és la modalitat de vinculació preferent dels equipaments escènics i musicals nacionals amb l'Administració de la Generalitat. En cas que aquests equipaments no disposin de contracte programa, s'han de subscriure, supletòriament, convenis de col·laboració.

Conveni de col·laboració

El conveni de col·laboració és la modalitat de vinculació ordinària dels equipaments escènics i musicals locals multifuncionals.

En el marc d'una convocatòria específica de subvencions, el conveni de col·laboració es pot utilitzar de manera extraordinària per canalitzar el suport als equipaments escènics i musicals locals bàsics i als altres espais escènics i musicals locals que compleixin les condicions i els requisits que estableixin les bases reguladores de les subvencions corresponents.

Suport genèric

El suport genèric és la modalitat de vinculació ordinària dels equipaments escènics i musicals locals bàsics i dels altres espais escènics i musicals locals, sens perjudici de l'article 18.2. del Decret 9/2017, de 31 de gener.

Aquesta modalitat de vinculació es concreta preferentment en les convocatòries anuals de subvencions per a la programació d'arts escèniques i musicals.

Es pot trobar el detall de les línies de subvencions a la pàgina web de la Generalitat de Cultura: <https://cultura.gencat.cat/ca/tramits/normativa-dels-ajuts/normativa-2022/arts-esceniques-visuals-i-musica/>

9. Quines són les tipologies d'equipaments integrats a l'SPEEM?

- Equipaments escènics i musicals nacionals (E5).
- Equipaments escènics i musicals locals multifuncionals (E3).
- Equipaments escènics i musicals bàsics (E2).
- Altres espais escènics i musicals locals (E1).

10. Quins són els equipaments escènics i musicals nacionals (E5)?

Els equipaments escènics i musicals nacionals han de complir els requisits i condicions següents:

- a) Han de ser d'àmbit nacional.
- b) Han de constituir, per les seves característiques, les capçaleres del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya.
- c) Han d'acollir projectes artístics amb un nivell alt d'especialització i excel·lència artístiques.
- d) Han de disposar d'una direcció artística.

- e) Han de basar la seva proposta artística majoritàriament en espectacles de format de producció pròpia gran o mitjà, coproducció o mitjançant contractes de programació amb altres entitats públiques o privades.
- f) Han de comptar amb la presència de l'Administració de la Generalitat en els seus òrgans de govern.

En aquesta categoria, s'inclouen els sis equips nacionals següents:

- Teatre Nacional de Catalunya.
- Mercat de les Flors. Centre de les Arts en Moviment.
- Gran Teatre del Liceu.
- Auditori de Barcelona.
- Teatre Lliure.
- Palau de la Música Catalana

11. Què és el Teatre Nacional de Catalunya?

El TNC és una institució cultural creada per contribuir al creixement cultural del país a través de les arts escèniques.

Com a equipament cultural públic, vol contribuir al posicionament de les arts escèniques com a eina de millora d'una societat en evolució constant mitjançant l'excel·lència de propostes artístiques i pedagògiques obertes a tothom.

El conjunt de la programació i totes les activitats del TNC han de garantir les obligacions de servei públic següents, que, a més, són considerades els seus objectius estratègics:

- Elaborar la programació de la temporada artística per garantir com a eixos el patrimoni català i universal, la innovació i la nova autoria catalana, el teatre contemporani, el teatre familiar, la dansa i les grans produccions internacionals.
- Fomentar i projectar la llengua catalana per mitjà de les arts escèniques.
- Desenvolupar i implantar un programa pedagògic i social entorn el fet teatral i les arts escèniques.

- Incloure la perspectiva de gènere en la programació del teatre en la seva projecció pública i en el seu funcionament intern.
- Establir estratègies de creació i fidelització de públics per apropar les arts escèniques a tota la ciutadania.
- Contribuir al creixement i l'enfortiment de les empreses i els professionals de les arts escèniques del país.
- Actuar com a capçalera del sistema d'equipaments públics i potenciar la difusió de les arts escèniques pels territoris de parla catalana.
- Projectar l'activitat del TNC a l'exterior per contribuir a la internacionalització de la cultura catalana.
- Garantir la sostenibilitat, la transparència, l'eficiència i la qualitat de gestió.

(<https://www.tnc.cat/>)

12. Què és el Mercat de les Flors. Centre de les Arts en Moviment?

El Consorci del Mercat de les Flors és una entitat de dret públic de caràcter associatiu integrada per l'Ajuntament de Barcelona i l'Administració de la Generalitat de Catalunya a través dels respectius departaments competents en matèria de cultura.

Aquestes són les finalitats del Mercat de les Flors:

- Ser un centre de referència en l'àmbit de Barcelona, Catalunya i l'Estat espanyol i situar-se en l'escena internacional d'espais dedicats a les arts escèniques.
- Ser un centre de suport a la creació, la producció i la difusió de la dansa, de les arts del moviment i d'altres arts similars.
- Ser un espai motor i punt de trobada de propostes per al foment de les arts del moviment.
- Ser un espai de suport a artistes, de consolidació de companyies de qualitat i de formació i participació del públic, i treballar en xarxa amb altres agents i entitats de l'àmbit cultural i social, tant públics com privats.

(<https://mercatflors.cat/>)

13. Què és el Gran Teatre del Liceu?

El Gran Teatre del Liceu, creat el 1847 a la Rambla de Barcelona, és un teatre d'òpera que ha mantingut al llarg dels anys la seva funció de centre cultural i artístic.

La seva finalitat és, en sentit ampli, promoure i executar totes aquelles iniciatives que reverteixin en el foment i la potenciació de la cultura i, més específicament, de l'operística, el conreu de la qual és històricament un dels trets distintius de Barcelona i el qual ha acreditat el Gran Teatre del Liceu com un dels centres de més prestigi mundial.

Més concretament, són finalitats de la Fundació contribuir al desenvolupament artístic i cultural del Gran Teatre del Liceu, i al seu finançament; organitzar i finançar les temporades estables del teatre; promoure l'afecció a l'art de l'òpera en totes les manifestacions; contribuir a la composició d'obres operístiques i a la formació de professionals del sector, i organitzar activitats i representacions d'òpera, dansa i concerts, així com altres manifestacions culturals.

Pot desenvolupar aquestes activitats en qualsevol lloc, però, d'acord amb el significat de la seva creació, la seu ordinària de les seves activitats ha de ser el Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Actualment, és un teatre de titularitat pública (Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona, Diputació de Barcelona, Ministeri de Cultura i Esports) administrat per la Fundació del Gran Teatre del Liceu, que incorpora, a més de les institucions esmentades, el Consell de Mecenatge i la Societat del Gran Teatre del Liceu.

(<https://liceubarcelona.cat/>)

14. Què és l'Auditori de Barcelona?

L'Auditori de Barcelona és la institució nacional que s'encarrega de difondre la cultura musical, amb tota la seva riquesa i pluralitat, a Barcelona, a Catalunya i al món a través d'un projecte propi, estable i integrador.

És també la seu de l'Orquestra OBC, de la Banda Municipal i del Museu de la Música.

Els pilars fonamentals de la institució són la innovació, l'excel·lència, la responsabilitat social, l'educació i la difusió del patrimoni musical.

El Consorci es constitueix legalment com a entitat pública de caràcter associatiu i de naturalesa voluntària, i l'integren la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona.

(<https://www.auditori.cat/>)

15. Què és el Teatre Lliure?

Fundat cooperativament el 1976 per un col·lectiu d'artistes impulsat per Fabià Puigserver, el Teatre Lliure de Barcelona és un dels centres de creació i exhibició escènica més importants de l'Estat espanyol.

Forma part de Mitos21, la xarxa europea de teatres públics.

Està constituït com a fundació privada i participat per les administracions públiques següents: Ajuntament de Barcelona, Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya i Ministeri de Cultura.

El Teatre Lliure és el teatre públic de referència a Barcelona, a Catalunya i a l'Estat espanyol en creació contemporània, majoritàriament en llengua catalana, que, des de la seva fundació, fomenta un teatre d'art per a tothom i compromet socialment.

El Teatre Lliure ha d'encapçalar la creació teatral des d'uns postulats estètics que siguin expressió d'una forma artística creativa, plural i contemporània, i ha de ser un teatre de referència en la relectura dels textos clàssics amb visió d'incidir en la realitat contemporània, d'impuls de la creació textual i de suport a noves formes de teatre de creació.

(<https://www.teatrel·liure.com/ca>)

16. Què és el Palau de la Música Catalana?

La missió de la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana és promoure la música, amb especial atenció al cant coral, el coneixement i la difusió del patrimoni cultural, a banda de col·laborar en la consolidació de la cohesió social. La Fundació assumeix la gestió i les activitats del Palau de la Música Cata-

lana i dels seus cors. Hi ha representació de l'Orfeo Català, de les administracions públiques (Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i Ministeri d'Educació, Cultura i Esports) i dels mecenes.

Els valors que impulsen l'entitat són excel·lència, participació, compromís social, catalanitat i innovació.
(<https://www.palaumusica.cat/ca>)

17. Quins són els equipaments escènics i musicals locals multifuncionals (E3)?

Els equipaments escènics i musicals locals multifuncionals han de complir els requisits següents:

- a) Han de ser d'àmbit local i supralocal.
- b) Poden acollir simultàniament activitats d'exhibició, creació, producció i dinamització comunitària.
- c) Han d'estar ubicats en municipis de més de 50.000 habitants o capitals de comarca de més de 15.000 habitants.

En aquest sentit, han de ser preferentment equipaments de titularitat pública municipal; si són de titularitat privada, l'ens local ha d'haver subscrit un contracte amb el titular per fer-hi activitats musicals i escèniques de promoció pública. A més, han de disposar d'una sala de gran capacitat per poder acollir programacions de gran format.

Actualment, hi ha integrades les entitats següents:

1. Badalona. Badalona Cultura (Teatre Principal, Teatre Zorrilla i Teatre Blas de Infante).
2. Girona (Auditori de Girona, Teatre Municipal de Girona i Teatre Centre Cultural La Mercè).
3. Granollers. Granollers Escena, SL (Teatre Auditori de Granollers, Llevant Teatre, Centre Cultural de Granollers).
4. Figueres. Patronat de la Catequística (Patronat La Catequística i Teatre Municipal El Jardí).
5. L'Hospitalet de Llobregat (Teatre Joventut i Auditori Barradas).
6. Lleida (Teatre de la Llotja, Teatre Municipal de l'Escorxador i Auditori Municipal Enric Granados).

7. Manresa. Manresana d'Equipaments Escènics, SLU (Kursaal i Teatre Conservatori de Manresa).
8. Mataró (Teatre Monumental de Mataró i Can Gasol. Centre de Creació d'Arts Escèniques).
9. Olot. Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot (Sala El Torín i Teatre Principal d'Olot).
10. Reus (Teatre Bartrina i Teatre Fortuny).
11. Sabadell (Teatre Principal, L'Estruch, Teatre Municipal La Faràndula i Sala Miquel Hernández).
12. Sant Cugat del Vallès (Casa de Cultura de Sant Cugat, Casal Les Planes, Casino La Floresta, Sala Casal de Cultura de Valldoreix, Teatre Casal de Mira-sol, Aula Magna de l'Escola de Música i Teatre-Auditori de Sant Cugat).
13. Santa Coloma de Gramenet (Teatre Josep Maria de Sagarra).
14. Tarragona (Teatre de Tarragona, Teatre Auditori Camp de Mart i Teatre Metropol).
15. Terrassa (Centre d'Arts Escèniques de Terrassa).
16. Tortosa (Teatre Auditori Felip Pedrell).
17. Vic (L'Atlàntida, Centre d'Arts Escèniques d'Osona).
18. Viladecans. SPM Viladecans Qualitat, SL (Atrium Viladecans).
19. Vilafranca del Penedès (Auditori Municipal i Teatre Municipal Cal Bolet).
20. El Prat de Llobregat (Cèntric Espai Cultural, Teatre Modern, La Capsa, Teatre L'Artesà).

18. Quins són els equipaments escènics i musicals bàsics (E2)?

Els equipaments escènics i musicals locals bàsics han de complir els requisits següents:

- a) Han de ser d'àmbit local.
- b) Poden acollir simultàniament activitats d'exhibició, creació, producció i dinamització comunitària.
- c) Han d'estar ubicats en municipis d'entre 15.000 i 50.000 habitants o capitals de comarca d'entre 5.000 i 15.000 habitants.

Disposen d'una sala d'exhibició o audició especialitzada de referència i, si s'escau, d'espais annexos

que poden acollir representacions de caràcter professional i activitats de dinamització comunitària. Es tracta d'espais de titularitat pública o privada. Si són de titularitat privada, l'ajuntament o ens públic ha d'haver subscrit un contracte amb el titular per fer-hi activitats musicals i escèniques de promoció pública.

En el detall d'equipaments municipals E2, n'hi ha 48 a les poblacions següents:

Argentona
Balaguer
Barberà del Vallès
Berga
Bescanó
Blanes
Bisbal d'Empordà, la
Calafell
Cardedeu
Castelldefels
Cerdanyola del Vallès
Cervera
Cornellà de Llobregat
Castellar del Vallès
Garriga, la
Gavà
Igualada
Lloret de Mar
Martorell
Mollerussa
Montornès del Vallès
Palafrugell
Palamós
Parets del Vallès
Premià de Mar
Ripoll
Ripollet
Riudoms
Roses
Rubí
Salou
Salt
Sant Andreu de la Barca
Sant Boi de Llobregat
Sant Celoni

Sant Feliu de Guíxols
Sant Joan Despí
Santa Coloma de Farners
Tàrraga
Tordera
Torelló
Tremp
Valls
Vendrell, el
Vilafranca del Penedès
Vilanova i la Geltrú
Vila-seca

19. Quins són els altres espais escènics i musicals locals (E1)?

Els altres espais escènics i musicals locals han de complir els requisits següents:

- a) Han de ser espais d'àmbit local.
- b) Han de disposar d'una configuració i una dotació escenicotècniques bàsiques que permetin realitzar activitats escèniques i musicals en format de cicles o temporades. Poden ubicar-se en equipaments polivalents, com ara centres cívics, centres culturals o altres equipaments cívics o associatius.
- c) Han d'estar ubicats en municipis de menys de 15.000 habitants o capitals de comarca de menys de 5.000 habitants.

Es tracta d'espais de titularitat pública o privada; si són de titularitat privada, l'ajuntament o ens públic ha d'haver subscrit un contracte amb el titular per fer-hi activitats musicals i escèniques de promoció pública.

Hi ha un total de 170 municipis amb espais escènics i musicals E1. Podeu consultar-ne el detall a la pàgina web del Departament de Cultura de la Generalitat.

20. Què és un mercat estratègic de les arts escèniques o la música?

Aquests mercats estratègics dinamitzen les diferents disciplines artístiques atès que són estratègics com a

espais de trobada i d'intercanvi, com a plataformes idònies per presentar noves propostes i com a foment de contactes professionals. A més, també afavoreix el seu posicionament internacional i en reforça el paper com a plataformes d'exhibició i contractació de la producció cultural catalana d'arts en viu.

El suport de l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC) a aquests mercats estratègics va de la mà dels ajuntaments de les sis ciutats implicades, la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural, així com de la complicitat amb els sectors professionals respectius. Aquesta col·laboració és indispensable per optimitzar al màxim els recursos disponibles i augmentar l'efectivitat dels mercats.

21. Quins són els mercats estratègics de les arts escèniques i la música a Catalunya?

Aquests són els mercats estratègics de les arts escèniques i musicals a Catalunya:

- Mercat de Música Viva de Vic
(<https://www.mmvv.cat/>)
 - Mostra d'Igualada
(<https://www.mostraigualada.cat/>)
 - Trapezi de Reus (<https://www.trapezi.cat/>)
 - Fira Mediterrània de Manresa
(<https://firamediterrania.cat/>)
 - Fira Tàrraga (<https://www.firatarrega.cat/>)
 - Sismògraf d'Olot
(<https://www.sismografolot.cat/>).
- Va ser mercat estratègic fins a l'any 2022).

22. Què és el Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya (SPEAV)?

Abans s'anomenava Xarxa Pública de Centres i Espais d'Arts Visuals de Catalunya, i es configura com el sistema propi del conjunt d'entitats titulars d'equipaments d'arts visuals participats per l'Administració de la Generalitat i ens locals que promouen i gestionen programacions d'arts visuals en equipaments de titularitat pública o privada. Té la voluntat de garantir l'equilibri territorial, especialment de les pràctiques

artístiques contemporànies, i la màxima qualitat artística, tècnica i professional.

Les funcions del Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya (SPEAV) són les següents:

- Establir un marc que possibiliti la coordinació de les polítiques públiques de l'Administració de la Generalitat en matèria d'equipaments d'arts visuals i dels ens locals de Catalunya, sens perjudici de l'autonomia local.
- Canalitzar el suport públic de l'Administració de la Generalitat en l'àmbit de les arts visuals.
- Coordinar i racionalitzar els recursos dels diferents agents que intervenen en l'àmbit de les arts visuals.
- Fomentar la integració dels sectors de creació, producció, exhibició i difusió.
- Garantir l'equilibri territorial de les programacions, especialment de les pràctiques artístiques contemporànies i les de més qualitat artística, tècnica i professional.
- Promoure l'activitat de les persones creadores que resideixin i treballin a Catalunya en els equipaments d'arts visuals del sistema.
- Promoure la projecció exterior dels equipaments d'arts visuals.
- Fomentar i articular la cooperació dels equipaments d'arts visuals.
- Vetllar pel compliment de les obligacions derivades de la seva integració.
- Promoure les bones pràctiques de les entitats que hi són integrades.
- Dissenyar estratègies, establir plans i executar accions per al desenvolupament i l'aplicació de les polítiques d'igualtat de dones i homes en l'àmbit de les arts visuals, d'acord amb la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.
- Dissenyar estratègies, establir plans i executar accions per al desenvolupament i l'aplicació de les polítiques d'accessibilitat en l'àmbit de les arts visuals, d'acord amb la Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat.

23. Quines funcions compleixen aquests equipaments?

Les funcions que han de complir els equipaments d'arts visuals s'agrupen en cinc àmbits:

1. Recerca i creació.
2. Producció i programació.
3. Difusió i dinamització de públics.
4. Patrimonialització i documentació.
5. Connexió i articulació.

24. Quines categories d'equipaments hi ha a l'SPE-AV?

Estableix quatre categories d'equipaments: nacionals, centres territorials, centres i espais locals i altres espais.

25. Quins són els requisits que han de complir els equipaments nacionals d'arts visuals?

- a) Han de ser equipaments d'àmbit nacional.
- b) L'Administració de la Generalitat ha de tenir representació en els seus òrgans de govern.
- c) Han de constituir, per les seves característiques, les capçaleres del Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya, perquè esdevenen els referents per a la resta d'equipaments d'arts visuals.
- d) Han de tenir com a missió difondre i socialitzar l'art contemporani a través de la producció d'exposicions i altres formats de difusió de la creació artística; oferir una multiplicitat de visions; generar debats crítics sobre l'art i la cultura, i integrar públics cada vegada més amplis.
- e) Han de tenir per objectiu la innovació, l'educació i la difusió dels projectes expositius a través de les coproduccions i les itineràncies —tant en l'àmbit nacional com internacional—, el treball en xarxa amb altres institucions nacionals i internacionals, i la preservació del patrimoni.
- f) Han d'adoptar les mesures necessàries per evitar tot tipus de discriminació per raó de sexe i

establir mesures que assegurin la presència i la participació de les dones en la creació i la difusió cultural dels seus equipaments.

- g) Han d'assegurar que en les manifestacions culturals no es reproduïxin ni estereotips sexistes, ni la cosificació del cos de les dones ni la naturalització o banalització de la violència exercida contra elles. A més, han de promoure la creació d'obres favorables a la superació de l'androcentrisme i el sexisme.
- h) Han d'adoptar les mesures necessàries per evitar tot tipus de discriminació per raó de discapacitat i promoure la creació d'obres que reflecteixin la integració de les persones amb discapacitat.

26. Quins són els equipaments nacionals d'arts visuals?

- 1. El Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) s'integra en el Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya com a equipament nacional d'arts visuals.
- 2. Els altres museus classificats com a nacionals o d'interès nacional, d'acord amb l'article 19 de la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus, que tinguin per objecte la difusió i la socialització de l'art contemporani i que siguin titularitat d'entitats que formin part del sector públic de la Generalitat, s'hi integren com a equipaments nacionals d'arts visuals.

27. Què és el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)?

El MACBA té com a missió fer viure l'art contemporani, i amb especial atenció per l'art contemporani català. Mitjançant la recerca, la generació de coneixement i la difusió, vol provocar el gaudi i l'interès per l'art i la cultura contemporània des d'una voluntat i una incidència transformadora de les persones i la societat.

El MACBA fa recerca, investiga i crea un patrimoni material i immaterial. Aquesta visió li atorga un caràcter propi i genuí que es completa a través de la transferència de coneixement constant amb la ciutadania. Tot plegat, amb la voluntat ferma i decidida d'esdevenir un referent local, nacional i internacional que ens situï a l'avantguarda del discurs i la investigació artística sobre el present a través de l'art.

El MACBA incorpora, de manera intrínseca, la capacitat connectora entre les diverses expressions artístiques, des de l'arquitectura fins a la poesia, passant pel disseny, la *performance*, les arts, el cinema o la música, i també el fet de connectar els artistes amb els públics. El MACBA vol ser un museu on es produeixin i es potenciïn múltiples connectivitats a través de la seva capacitat de teixir llaços cooperatius i complicitats amb els diversos actors de la societat, especialment a través de la dimensió educativa.

L'educació és, doncs, un espai en el qual els actes estètics poden configurar l'experiència, crear noves formes de subjectivitat política i convertir cada individu en un agent capaç de construir sentit. Es tracta de considerar l'educació no com una eina instrumental, sinó com un projecte emancipador que busca noves formes de generar coneixement. D'aquesta manera, el MACBA té la capacitat d'activar projectes de recerca educativa a llarg termini que li permetin liderar el discurs sobre educació artística en l'àmbit nacional i internacional, i generar contactes amb centres d'arreu.

(<https://www.macba.cat/ca>)

28. Quins són els requisits que han de complir els centres territorials d'arts visuals de referència?

- a) Han de ser equipaments d'àmbit local i supra-local.
- b) Han de ser equipaments de titularitat municipal impulsats i promoguts des de l'Administració de la Generalitat a través dels mecanismes de suport i les modalitats de vinculació corresponents.

- c) Han de tenir com a missió la difusió de l'art contemporani en el context local, supralocal, nacional i internacional.
- d) Han de tenir com a objectiu la promoció de la creació, la investigació, la producció, l'exhibició, la difusió de projectes artístics contemporanis, el foment de la patrimonialització de les obres produïdes i la documentació dels projectes realitzats. S'entén per patrimonialització de les obres produïdes la incorporació de la creació contemporània als fons dels museus inscrits al Registre de Museus de Catalunya.
- e) Han de promoure la creació de valor i interès de les arts visuals contemporànies amb projectes educatius i de dinamització de públics.
- f) Han d'adoptar les mesures necessàries per evitar tot tipus de discriminació per raó de sexe i establir mesures que assegurin la presència i la participació de les dones en la creació i la difusió cultural dels seus centres.
- g) Han d'assegurar que en les manifestacions culturals no es reproduïxin ni estereotips sexistes ni la cosificació del cos de les dones ni la naturalització o banalització de la violència exercida contra elles. A més, han de promoure la creació d'obres favorables a la superació de l'androcentrisme i el sexisme.

29. Quins són els vuit centres territorials de referència?

1. ACVIC: Centre d'Arts Contemporànies de Vic.
2. Fabra i Coats: Centre d'Art Contemporani de Barcelona i Fàbrica de Creació.
3. Centre d'Art Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat.
4. Centre d'Art La Panera de Lleida.
5. M|A|C, Mataró Art Contemporani.
6. Bòlit. Centre d'Art Contemporani de Girona.
7. Lo Pati, Centre d'Art de les Terres de l'Ebre.
8. Mèdol, Centre d'Arts Contemporànies de Tarragona.

30. Què és l'ACVic (Centre d'Arts Contemporànies de Vic?)

LACVic (Centre d'Arts Contemporànies de Vic) es posiciona amb una línia d'acció centrada en la relació entre l'activitat educativa, el territori i la interacció social. L'art creuat amb l'educació facilita espais de producció que s'obren a l'experimentació. S'entén la pràctica artística com una forma d'incidir, interactuar i transformar l'espai social.

ACVic és resultat de la cooperació entre l'Ajuntament de Vic, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i H. Associació per a les Arts Contemporànies.

(<https://www.acvic.org/ca>)

31. Què és la Fabra i Coats (Centre d'Art Contemporani de Barcelona i Fàbrica de Creació?)

És un espai facilitador per a la producció artística i de coneixement, reconegut i situat en el mapa d'espais dedicats a la creació a escala local i internacional.

Acull diversitat de manifestacions culturals obertes al públic amb les millors condicions tècniques i de suport, amb especial atenció a aquelles propostes innovadores que impliquin més risc i creativitat.

Potencia i reconeix el paper de la ciutadania com a agent cultural i el seu dret a l'autorepresentació i a la participació en la vida cultural de la ciutat.

Impulsa noves eines de governança aplicades a la creació i basades en el treball comunitari, amb la participació de tots els col·lectius involucrats, i que integrin l'ús de noves tecnologies.

Desenvolupa espais de diàleg i difusió que el situïn com a plataforma per al debat i la reflexió entorn el fet cultural.

És un espai de referència i intermediació que treballa per la vinculació entre creació-educació-cultura més enllà de l'àmbit escolar.

Potencia la multidisciplinarietat i el desenvolupament de les pràctiques artístiques en contextos diferents als habituals.

(<https://www.barcelona.cat/fabraicoats/>)

32. Què és el Centre d'Art Tecla Sala (l'Hospitalet de Llobregat)?

El Centre d'Art Tecla Sala és un equipament de titularitat municipal promotor i difusor de les arts visuals contemporànies.

Amb un clar compromís amb el territori, promou i acompanya iniciatives d'artistes, col·lectius i institucions, i considera, per tant, l'educació com un dels eixos de la seva actuació, treballa en valors transversals i incideix en la sensibilització envers les arts visuals, la integració i la creació d'espais de convivència.

El Centre d'Art Tecla Sala col·labora amb altres institucions públiques i privades, i forma part de projectes metropolitans en l'àmbit de la cultura.

(Font: <http://www.teclasala.net/>)

33. Què és el Centre d'Art La Panera (Lleida)?

El Centre d'Art La Panera és una plataforma de producció i difusió de les arts visuals contemporànies que desborda el fet expositiu, es posiciona en la intersecció de la recerca i la creació amb l'educació i els programes públics, i produeix projectes artístics en contextos tan diversos com els centres educatius, els centres de salut o els serveis comunitaris.

És un equipament públic, fruit de la cooperació entre l'Ajuntament de Lleida i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, que s'integra dins la Xarxa de Centres d'Arts Visuals de Catalunya. Es va inaugurar l'any 2003 i recull el projecte de la Biennal d'Art Leandre Cristòfol que la ciutat de Lleida va iniciar l'any 1997 i a partir del qual es construeix el fons del Centre d'Art La Panera, que reuneix treballs dels artistes més representatius de l'escena artística peninsular, amplia el seu abast a països limítrofs com Portugal i el Marroc, i fins i tot s'emmarca en un concepte difús de "mediterraneïtat i el sud d'Europa".

La seva programació posa l'accent en pràctiques que desafien l'acte de ser exposades i també de ser patrimonialitzades, ja sigui perquè es basen en pro-

cessos eminentment immaterials o perquè es tracta d'experiències que obren una porta als "heterònims de l'art", és a dir, a la incorporació de línies de fuga i derives amb les quals el mateix art desafia la possibilitat d'articular-se com un camp propi, i es relaciona amb altres disciplines. És, en aquest sentit, que des del Centre de Documentació es posa una atenció especial als vincles de l'art amb la tipografia, les arts gràfiques i l'edició, tant pel que fa als projectes expositius, com a la definició i la configuració d'un fons d'edicions especials i de llibres d'artista.

La Panera vetlla per la creació del territori, reflecteix i posa en circulació una cultura crítica, i facilita espais d'intercanvi a partir dels interessos divergents que travessen l'àmbit local, amb la finalitat de potenciar encara més la vinculació entre ells, les propostes del centre i l'escena artística global. Construeix presents que superen la narració unívoca i hegemònica de la contemporaneïtat, en la cruïlla entre el passat, al qual fa referència, i el futur, pel qual aposta.

(Font: <http://www.lapanera.cat/>)

34. Què és el M|A|C (Mataró Art Contemporani)?

El M|A|C es defineix com a projecte cultural que té com a objectiu desenvolupar programes de recerca, producció i exhibició de projectes artístics contemporanis duts a terme per creadors i professionals locals, nacionals i internacionals, amb una forta implicació amb el seu context.

Vol ser un laboratori de creació, un espai per a la producció i transmissió de les pràctiques artístiques contemporànies que doni visibilitat als processos de creació i propiciï exposicions i activitats per a diferents públics i activitats pedagògiques diverses.

El M|A|C, tot i que en un emplaçament disseminat, vol situar el projecte en el nucli de la vida cultural de la ciutat i implicar-se amb els públics (especialitzats, potencials i virtuals) amb el propòsit de consolidar-se com el laboratori dels artistes i l'espai d'exhibició i divulgació de l'art contemporani.

(Font: <https://www.mataroartcontemporani.cat/>)

35. Què és el Bòlit (Centre d'Art Contemporani de Girona)?

El Bòlit treballa amb les pràctiques artístiques i el pensament contemporani. La seva activitat s'articula a través de programes expositius i activitats divulgatives i pedagògiques en diferents formats i per a diferents tipus de públic. Ofereix serveis als artistes, un espai de residències, assessorament, promoció i projecció nacional i internacional.

Compta amb un servei de documentació i comunicació que també edita publicacions. És una plataforma divulgativa i un laboratori de creació obert, actiu i participatiu, un equipament que aposta tant per la innovació i la creació local com per la internacional. Porta a terme projectes educatius, com el *Bòlit Mentor*; té una oferta de recursos per a escoles i visites guiades, i també treballa la mediació entre art i societat.

El nom del centre fa referència al joc tradicional del bòlit (també conegut com a bèlit o pic i pala), arrelat al barri de Sant Narcís de Girona, on cada any se'n celebra el campionat del món. És un joc que presenta força similituds amb el beisbol: es juga entre dos equips i consisteix a fer saltar i llançar una peça de fusta, el bòlit, amb una pala.

(Font: <https://web.girona.cat/bolit/presentacio>)

36. Què és Lo Pati (Centre d'Art de les Terres de l'Ebre)?

Lo Pati (Centre d'Art de les Terres de l'Ebre), amb seu a Amposta, vol ser el nucli catalitzador de les iniciatives i els projectes en matèria d'arts visuals portats a terme a les comarques del Montsià, el Baix Ebre, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.

La singularitat del projecte s'articula a partir de la relació entre art i natura. Les Terres de l'Ebre han estat històricament un territori on la confluència de paisatges singulars (riu, delta, ports i mar) ha generat una cruïlla de pas i de contacte entre cultures. La centralitat del riu Ebre el fa, des de sempre, motor del comerç i l'agricultura i, avui dia, recurs per al lleure, motiu pel

qual es proposa recollir el llegat simbòlic del riu com a nexa entre els diversos territoris que travessa, no tan sols com a espai de desenvolupament socioeconòmic, sinó també com a lloc de trobada i intersecció cultural. Parlem d'una frontera natural que no es viu com un límit impermeable, sinó com una zona porosa d'intercanvi d'informació i negociació d'identitats. D'aquí neix la noció de cruïlla entre cultura, natura i paisatge com a espai de singularitat i àmbit d'especialització cap on vol dirigir-se el centre d'art.

Està ubicat al cor de la ciutat d'Ampostà, on antigament hi havia el pati de les escoles públiques, i aquesta és la referència que explica l'origen de la marca "Lo Pati".

(Font: <https://www.lopati.cat/ca/>)

37. Què és el Mèdol (Centre d'Arts Contemporànies de Tarragona)?

El Mèdol (Centre d'Arts Contemporànies de Tarragona) és un centre amb projecció territorial gestionat per l'Ajuntament de Tarragona amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat. Aposta per obrir finestres i establir noves aliances creatives dins i fora de la ciutat. Aquestes col·laboracions li han de permetre situar-se en els corrents d'avantguarda, conrear el talent creatiu en proximitat i apostar per la hibridació de gèneres, disciplines i continguts.

(Font: <https://medol.cat/>)

2.2 Arxius i gestió documental

38. Què és el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC)?

El Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC) és el conjunt d'òrgans de l'Administració i d'arxius que, amb normes i procediments, garanteixen, d'acord amb els seus valors, la gestió, la conservació, la protecció, la difusió correcta de la documentació de Catalunya i l'accés a aquesta documentació.

El seu objectiu és que els arxius que constitueixen el Sistema d'Arxius de Catalunya compleixin amb uns

requisits mínims que assegurin un servei de qualitat a la ciutadania i a les administracions, així com ser el màxim de transparents en els serveis que ofereixen els mateixos arxius catalans. La inscripció es regula mitjançant el Decret 190/2009, de 9 de desembre, dels requisits dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya, del procediment d'integració i del Registre d'Arxius de Catalunya.

En aquest sentit, el SAC aplega, amb criteris de qualitat, els arxius que operen en territori català, enuncia els òrgans de l'administració responsables de dur a terme la política arxivística i els instruments del Sistema i impulsa la formulació d'un marc legal i normatiu adient.

39. Quins arxius formen part del SAC?

L'article 20.1 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, indica que el Sistema d'Arxius de Catalunya l'integren els arxius següents:

- Arxiu de la Corona d'Aragó.
- Arxius de la Generalitat de Catalunya.
- Arxius de les diputacions provincials i dels municipis de més de 10.000 habitants.
- Arxius de les universitats.
- Arxiu Històric de Protocols de Barcelona.
- Arxius històrics provincials.
- Arxius diocesans i capitulars de l'Església catòlica.
- Els que hi siguin integrats d'acord amb el que estableix l'apartat 2.

L'article 20.2 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, indica que per resolució del conseller o consellera de Cultura, un cop comprovat que compleixen els requisits que estableix l'article 21.1 i amb l'informe previ del Consell Nacional d'Arxius, es poden integrar al Sistema d'Arxius de Catalunya:

- Els arxius de municipis de menys de 10.000 habitants i els d'altres entitats públiques o entitats dependents de les administracions públiques que no estableix l'apartat 1.; els arxius d'entitats o persones privades altres que els que estableix l'apartat 1; qualsevol altre arxiu

amb responsabilitat sobre els documents a què fa referència l'article 6.1; l'article 26 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, la qual indica quins són els arxius de la Generalitat:

- L'Arxiu Nacional de Catalunya.
- L'Arxiu del Parlament de Catalunya, l'Arxiu del Síndic de Greuges, l'Arxiu de la Sindicatura de Comptes, l'Arxiu del Consell Consultiu i els arxius de les altres institucions de la Generalitat que no depenen de la seva Administració.
- Els arxius centrals administratius dels departaments de la Generalitat, de les delegacions territorials del Govern, de les empreses, les entitats i els ens dependents de la Generalitat i de les entitats de dret públic vinculades a la Generalitat.
- La Xarxa d'Arxius Comarcals.

40. Quins beneficis reporta la pertinença al SAC?

Els arxius que formen part del Sistema d'Arxius de Catalunya poden, segons els articles 17 i 21 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, han de poder accedir a:

- Formació específica en matèria d'arxius i gestió documental impulsada pel Departament de Cultura i la informació i la documentació especialitzades sobre el sector.
- Programes anuals o plurianuals de suport tècnic i econòmic i a les mesures de foment que estableixi l'Administració de la Generalitat.
- Rebre en dipòsit documents d'administracions o entitats públiques altres que la titular de l'arxiu.

41. Quins són els requisits dels arxius del SAC?

Obligacions que estableix la Llei 10/2001

Els centres que integren el Sistema d'Arxius de Catalunya han de complir unes condicions bàsiques que la mateixa Llei recull: han d'aplicar un sistema de gestió documental, han de disposar de personal suficient, d'instal·lacions adequades per garantir la preservació dels fons i l'accés a la documentació cus-

todiada; han de disposar d'un horari d'obertura al públic amb un mínim de deu hores setmanals, i, finalment, han de complir amb les següents obligacions de transparència:

- Publicar els instruments de descripció.
- Publicar el registre d'eliminació de documents.
- Publicar les restriccions d'accés aplicades als fons, així com el termini de finalització.
- Informar sobre el dret de reclamació en matèria d'accés a la informació pública.

La Llei 10/2001 va ser desenvolupada pel Decret 190/2009, dels requisits dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya i del procediment d'integració i del Registre d'Arxius de Catalunya, el qual, a més, regula els requisits i les condicions que han de reunir els arxius que pertanyen al SAC, així com el tràmit administratiu vinculat a la inscripció i exclusió del Registre d'Arxius de Catalunya.

42. En què consisteixen els arxius de municipis de més de 10.000 habitants?

Els arxius municipals són els encarregats de dissenyar i desenvolupar, en el marc de la seva administració, el sistema de gestió de la documentació administrativa en fase activa i semiactiva. Així mateix, són els responsables de gestionar i conservar la documentació semiactiva i històrica del mateix municipi.

43. Què fan els arxius i arxivers municipals?

Els arxius i arxivers municipals són, doncs, els encarregats de vetllar per la protecció del patrimoni documental del seu terme municipal, atès l'interès històric i cultural que pot arribar a tenir per a la localitat la documentació de persones físiques i jurídiques.

44. Què passa amb els arxius de les localitats de menys població?

Els arxius de localitats situades entre els 5.000 i els 10.000 habitants no pertanyen directament al Sistema d'Arxius de Catalunya. Tanmateix, les institucions

competents, els ajuntaments del municipi i la direcció del Sistema han de col·laborar de forma activa per a la incorporació d'aquests centres al Sistema d'Arxius de Catalunya.

Si voleu saber més sobre els arxius municipals de Catalunya, podeu accedir als que hi ha inclosos al **Directori d'Arxius de Catalunya**.

(<https://arxius.cultura.gencat.cat/cercadors/Directori>).

45. Què és el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental (CNAGD)?

És un òrgan de consulta de l'Administració de la Generalitat en matèria d'arxius i gestió documental que estableix els criteris amb què se n'ha de determinar la composició, i hi atorga unes atribucions molt àmplies, entre les quals destaquen proposar actuacions i iniciatives en matèria d'arxius i gestió documental, emetre dictàmens sobre programes globals d'actuació arxivística, crear projectes de disposicions i normativa tècnica, incorporar nous arxius al Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC), incloure documents al Patrimoni Documental de Catalunya i aprovar el Mapa d'Arxius de Catalunya.

46. Com dona suport el Departament de Cultura a la gestió documental municipal?

A través d'instruments tècnics, ajuts i suport al territori a través de la Xarxa d'Arxius Comarcals (<https://xac.gencat.cat/ca/inici>), un suport que en l'àmbit de les comarques de Barcelona es complementa amb l'acció de la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona (<https://www.diba.cat/es/web/opc/xam>).

47. Què és el Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN)?

És el registre dels béns més rellevants del patrimoni cultural català.

El **patrimoni documental** forma part del seu apartat dedicat als béns mobles, que hi poden ser ins-

crits mitjançant la seva declaració com a béns singulars (unitats documentals) o bé com a col·lecció (fons, col·leccions en el sentit més estricte o altres grups de documents).

La declaració de béns culturals d'interès nacional requereix la incoació prèvia d'un expedient i ha de contenir una descripció clara i precisa del bé o els béns, informes històrics, documentació gràfica i un informe detallat sobre el seu estat de conservació.

Actualment, formen part del Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional els béns del patrimoni documental següents:

- Carta de Població de Cardona (23 d'abril de 986).
- Llibre de Privilegis de Cervera (1360-1456).
- Acta de la Cort General de Catalunya de 1359 celebrada a Cervera (19 de desembre de 1359).
- Cartoral de Carlemany del Bisbe de Girona (principis del segle XIII i del XIV).

2.3 Lectura i biblioteques

48. Quin és el paper dels municipis en la gestió de les biblioteques?

D'acord amb la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya, als municipis se'ls atribueix un paper principal en la gestió de les biblioteques públiques: els ajuntaments han d'assumir la infraestructura bibliotecària com una de les seves prioritats.

49. Quin és el sistema bibliotecari de Catalunya?

El sistema bibliotecari de Catalunya és el conjunt organitzat de serveis bibliotecaris integrat per:

- a) Biblioteca Nacional de Catalunya.
- b) Sistema de Lectura Pública de Catalunya.
- c) Biblioteques universitàries, biblioteques de centres d'ensenyament no universitari i biblioteques especialitzades.

50. Què és el Sistema de Lectura Pública de Catalunya?

El Sistema de Lectura Pública és el conjunt organitzat de serveis de biblioteca pública de Catalunya, i és el Departament de Cultura el que ha de portar un registre actualitzat de les biblioteques que el constitueixen.

En aquest sentit, defineix, segons la seva funció, els tipus de biblioteca i de serveis bibliotecaris següents:

- a) Biblioteques centrals comarcals: la seva gestió correspon al consell comarcal i a l'ajuntament del municipi on té la seu la biblioteca.
- b) Biblioteques centrals urbanes:
 - Les biblioteques centrals urbanes coordinen les altres biblioteques i els serveis bibliotecaris mòbils del terme municipal, d'acord amb el que estableix el *Mapa de la lectura pública* i els donen assessorament i suport.
 - A les ciutats de més de 30.000 habitants que no tenen biblioteca central comarcal, hi ha d'haver una biblioteca central urbana, i a cada districte de la ciutat de Barcelona, un centre bibliotecari que compleixi les condicions exigides a les biblioteques centrals urbanes i n'assumeixi les funcions sens perjudici de la coordinació que, en funció de biblioteca central, ha d'exercir la biblioteca estatal de Barcelona.
 - Les biblioteques estatals de Girona, Lleida i Tarragona poden, amb l'acord previ entre l'Administració de la Generalitat i l'ajuntament, fer les funcions de biblioteca central urbana de les ciutats on tenen la seu. Per la seva part, la biblioteca estatal de Barcelona fa les funcions de biblioteca central.
- c) Biblioteques locals:
 - Les biblioteques locals, que són les que compleixen les condicions necessàries per prestar el servei de lectura pública en una àrea determinada, coordinen llur activitat amb la biblioteca central comarcal o amb la

biblioteca central urbana corresponent i poden donar suport a biblioteques filials.

- En els municipis de més de 5.000 habitants, hi ha d'haver una biblioteca local.

d) Biblioteques filials

Les biblioteques filials presten serveis de lectura pública amb el suport d'una biblioteca local, d'una biblioteca central urbana o d'una biblioteca central comarcal.

e) Serveis bibliotecaris mòbils

Els serveis bibliotecaris mòbils, que depenen d'una biblioteca central comarcal o d'una biblioteca central urbana, tenen com a finalitat oferir el servei de lectura pública en zones on no hi ha un punt de servei estàtic.

51. Què és el "Mapa de lectura pública de Catalunya"?

D'acord amb l'article 28 de la Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya, el Departament de Cultura té la responsabilitat d'elaborar i mantenir actualitzat el *Mapa de lectura pública de Catalunya* (MLPC), el qual:

- Recull les necessitats de la lectura pública i el tipus de servei bibliotecari que correspon a cada municipi.
- Estableix uns mòduls per dimensionar els equipsaments que permeten definir una estructura teòrica bàsica i recull la realitat actual dels serveis de biblioteca pública a Catalunya. L'anàlisi d'aquestes dades permet reconèixer i avaluar els dèficits i prioritzar-ne les actuacions.
- És un instrument de planificació territorial i el seu abast comprèn tot el territori de Catalunya.

El MLPC i les modificacions que s'hi fan són aprovats pel Govern de la Generalitat un cop escoltat el Consell de Biblioteques i les associacions representatives de l'administració local de Catalunya.

52. Quina és la Biblioteca Nacional de Catalunya?

La Biblioteca Nacional de Catalunya té com a nucli i eix vertebrador el patrimoni bibliogràfic, i la seva

missió és recollir, conservar i difondre la producció bibliogràfica catalana i la relacionada amb l'àmbit lingüístic català, a més de tenir cura de tot el patrimoni bibliogràfic de Catalunya arreu del territori.

53. Quins són els catàlegs que cal conèixer?

- Catàleg *Atena*, en funcionament des de l'abril de 2021, el qual permet que tota la ciutadania de Catalunya pugui agafar en préstec qualsevol llibre del Sistema de Lectura Pública de Catalunya i tenir-lo amb un període menor d'una setmana en biblioteques urbanes i deu dies a la resta de biblioteques (<http://atena.biblioteques.cat/>).
- Catàleg *Argus*, de les biblioteques públiques de Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre (<https://elmeuargus.biblioteques.gencat.cat/>).
- *Aladí*: és el catàleg col·lectiu de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la província de Barcelona que aplega i permet identificar tota la informació documental que hi ha a les 233 biblioteques i 10 bibliobusos de la Xarxa (dades del 31 de desembre de 2022): <https://aladi.diba.cat/>
- *BEG* (Biblioteques Especialitzades de la Generalitat de Catalunya): <https://milleniumbeg.cultura.gencat.cat/> i <https://biblioteca.ebiblio.cat/>
- *Trencadís*: es tracta dels fons locals digitalitzats de la xarxa de biblioteques municipals de la demarcació de Barcelona, el qual col·labora per impulsar el portal ARCA (Arxiu de Revistes Catalanes Antigues) i per aportar revistes provinents del seu fons com a conseqüència de la signatura del conveni entre la Diputació de Barcelona i la Biblioteca de Catalunya (<https://trencadis.diba.cat/>).

54. Que és Biblioteca Digital (eBiblioCat)?

L'eBiblioCat és la plataforma de préstec de continguts digitals del Sistema de Lectura Pública de Catalunya accessible a tots els ciutadans amb carnet de

biblioteca pública, entre els quals hi ha recursos en diversos formats (llibres, audiollibres, revistes, diaris, pel·lícules, audiovisuals, música, enciclopèdies, obres de referència, partitures...) i idiomes (català, castellà, francès, anglès, alemany...).

Permet el préstec d'obres en format digital per poder llegir-les en diferents dispositius: tauletes, telèfons intel·ligents, ordinadors personals o lectors de llibres electrònics (e-readers) compatibles amb DRM (Digital Rights Management) d'Adobe Digital Editions: <https://biblioteca.ebiblio.cat/> i a les aplicacions mòbils (apps) disponibles per als sistemes operatius iOS i Android.

El projecte el promouen el Departament de Cultura de la Generalitat, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona.

55. Què és la Central de Préstec?

La Central de Préstec és un equipament del Sistema de Lectura Pública de Catalunya que té com a objectiu donar suport a les biblioteques públiques del país.

S'ubica a l'Hospitalet de Llobregat i compta amb espais de magatzem, de treball i una sala de formació amb equipament informàtic i que s'ofereix sense cap cost al col·lectiu professional bibliotecari.

La seva funció és oferir una sèrie de col·leccions i serveis destinats a millorar l'oferta documental d'aquestes biblioteques.

A través del fons de la Central, les biblioteques públiques poden demanar en préstec aquells documents d'interès per als seus usuaris. La col·lecció s'adreça al públic en general i a diferents col·lectius (escoles, instituts, clubs de lectura de les biblioteques, fons específics per a usuaris nouvinguts, persones amb dificultats lectores...).

La Central de Préstec facilita la gestió dels fons de baix ús de les biblioteques, dels quals tots els centres del Sistema de Lectura Pública de Catalunya poden enviar aquells que considerin que podran ser reutilitzats d'acord amb els criteris que estableix el Servei de Biblioteques.

56. Què és el carnet de la biblioteca?

És la targeta que identifica com a usuari de les biblioteques públiques de Catalunya. És personal, intransferible i gratuïta, no caduca i el pot sol·licitar tothom.

Amb aquest carnet es pot gaudir de descomptes en activitats culturals.

57. Què són els Clubs de Lectura?

Es tracta d'espais per compartir l'experiència de la lectura d'un llibre, el visionat del film o l'audició d'una música. Un grup de persones que prèviament s'han organitzat per llegir un mateix llibre o bé escoltar o veure una música o una pel·lícula en fan una tertúlia.

Les trobades es fan presencialment a les biblioteques, però també n'hi ha que són virtuals; la periodicitat és variable (setmanal, mensual...) i les tertúlies tenen un conductor o moderador, i de vegades també convidats com ara escriptors, traductors o d'altres. Hi ha clubs que organitzen activitats paral·leles, com ara sortides al teatre o a l'òpera, itineraris literaris o viatges, entre d'altres.

58. Què són les bibliopiscines i les biblioplatges?

Cada estiu, les biblioteques públiques ofereixen als usuaris la possibilitat d'apropar els seus fons en diversos emplaçaments fora de l'edifici en concret. Hi ha diferents formes de dur-ho a terme, però les més conegudes són les bibliopiscines i les biblioplatges.

En aquestes biblioteques d'estiu, es pot consultar un fons seleccionat per a totes les edats, en què predominen els temes d'actualitat i la literatura d'imaginació: diaris, revistes, còmics, contes i novel·les, principalment. També permet aconseguir obres en préstec, fer-se el carnet de la biblioteca i, en alguns casos, connectar-se a Internet.

A més, ofereixen un ventall d'activitats complementàries, com ara conferències, lectures, presentacions i propostes culturals per fomentar l'aliança entre lectura i lleure.

59. Què és el SAB (Sistema d'Adquisició Bibliotecària)?

És un programa d'ajuts a la producció editorial i al foment de la lectura pública en català i en occità. És accessible en línia per als agents que treballen al SAB, editors i biblioteques del Sistema de Lectura Pública de Catalunya.

Per part de les biblioteques, es presenten a la convocatòria per a la concessió de subvencions en espècie, en règim de concurrència no competitiva, per a l'adquisició de les novetats editorials en català o en occità que es publiquen anualment.

És un ajut que permet als ajuntaments catalans dotar de fons bibliogràfics en català i occità les seves biblioteques públiques, una subvenció en llibres (no econòmica directament).

60. Què és el programa de suport a les fires del llibre de Catalunya?

El Servei de Biblioteques, amb la col·laboració de l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC), impulsa el programa de suport a les fires del llibre de Catalunya que porta les biblioteques públiques a comprar títols a les fires que s'hi celebren. Aposta per un projecte que beneficia, d'una banda, les fires, atès que se'ls garanteix una quantitat d'ingressos addicional, i, de l'altra, les biblioteques, que poden ampliar el seu fons amb l'adquisició de les novetats exposades.

Podeu consultar el calendari de fires a <https://biblioteques.gencat.cat/ca/professionals/fires-del-llibre/>

61. Què és la Institució de les Lletres Catalanes (ILC)?

És una entitat autònoma del Departament de Cultura que té com a objectius fonamentals la promoció de la literatura catalana i el foment de la lectura.

La ILC protegeix i difon el patrimoni literari i impulsa el reconeixement social de les lletres catalanes mitjançant el suport tant als escriptors en llengua catalana com a les entitats del sector literari.

62. Quins recursos es pot obtenir de la ILC?

Hi ha diverses tipologies de subvencions o ajuts:

- Subvencions per fomentar el contacte entre lectors, autors, traductors i il·lustradors literaris.
- Subvencions per a la promoció d'activitats literàries.
- Subvencions per al suport a l'organització i celebració de premis i concursos culturals.

Més informació a <https://cultura.gencat.cat/ca/ilc/que-fem/ajuts/>

63. Què és el programa “Lletres a les aules” i a qui va adreçat?

Lletres a les aules és un programa de foment de la lectura i promoció i difusió de la literatura que permet apropar l'alumnat al fet literari, millorar la comprensió lectora com a eina fonamental per accedir al coneixement i estimular i potenciar l'habilitat lectora i el coneixement de la llengua, i del qual es beneficien els centres educatius d'ensenyament primari, secundari i d'adults de tot el domini lingüístic.

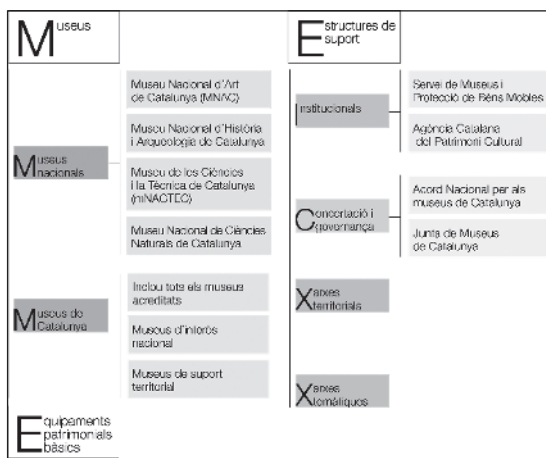
Els centres educatius que vulguin participar-hi han de triar entre dues modalitats: “Autors a les aules” o “En veu alta”. Si trien el primer, un autor o autora pot anar a fer una xerrada al centre educatiu de forma gratuïta, i si trien “En veu alta”, actors, actrius o rapso-des llegeixen en veu alta antologies de textos literaris.

2.4 Museus

64. Com s'organitza el sistema museístic de Catalunya?

El sistema museístic el formen tots els museus de Catalunya en un sentit ampli.

En primer lloc, consten els “museus acreditats” —equival als actuals museus registrats—, que són els que compleixen els requisits tècnics, humans i d'infraestructura que marca la Llei de museus.

Font: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.

A banda, hi ha els “museus nacionals”, que són els que mostren una visió global del territori en els diferents àmbits culturals i estenen el seu servei a tot el país, i els “museus de Catalunya”, dins dels quals s’inclouen també els “museus d’interès nacional” i els “museus de suport territorial”, a més dels “equipaments patrimonials bàsics”, que equivalen a les col·leccions obertes al públic i són els que no han passat pel sistema establert normativament.

El sistema s’articula a través de les xarxes de museus amb la finalitat de fomentar la cooperació entre els diferents centres museístics que comparteixen un mateix àmbit temàtic (xarxes temàtiques de museus) o territorial (xarxes territorials de museus).

65. Quins són els museus nacionals?

Són els museus que presenten un discurs global del país sobre la temàtica patrimonial de què tracten, gestionen les col·leccions més rellevants i ofereixen un servei museístic del nivell més alt, amb capacitat de projecció d’abast nacional i internacional. A més, tenen una trajectòria extensa en l’adquisició, la custòdia, la salvaguarda i l’estudi dels principals béns patrimonials, alguns dels quals són de tradició centenària, com les col·leccions artístiques i arqueològiques,

mentre que altres responen a sensibilitats i visions més recents, com en el cas del patrimoni industrial.

Els museus nacionals encapçalen l'articulació del sistema museístic de Catalunya i es consideren inclosos dins d'aquest concepte els que mostren una visió global de Catalunya en els diferents àmbits culturals i estenen el seu servei a tot el país. La Llei de museus estableix que cada museu nacional pot tenir diverses seccions que en depenguin, per tant, el que es busca és un doble objectiu: d'una banda, establir una configuració descentralitzada dels museus nacionals i, de l'altra, articular diverses xarxes temàtiques encapçalades per cada museu nacional.

Aquests són els museus nacionals de Catalunya:

Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)

Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC)

Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (MNACTEC)

El Pla de Museus preveu reordenar i ampliar el nombre de museus nacionals a quatre i incloure-hi el Museu Nacional de Ciències Naturals de Catalunya i el Museu d'Història de Catalunya, conjuntament amb el Museu d'Arqueologia de Catalunya.

66. Què és el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)?

El Museu Nacional d'Art de Catalunya està ubicat al Palau Nacional de Montjuïc, va ser construït per a l'Exposició Internacional de 1929 i l'any 1934 va obrir les portes com a Museu d'Art de Catalunya amb una recopilació de la col·lecció medieval. Posteriorment, el 1995, ja com a Museu Nacional d'Art de Catalunya, es van inaugurar les sales noves d'art romànic i, de manera successiva, es va ampliant la presentació pública dels fons, un procés que culmina el 2004 amb la presentació nova d'art modern.

Exposa la millor col·lecció de pintura mural romànica del món; els artistes més representatius del modernisme català, com ara Gaudí o Casas; art gòtic, amb grans pintors europeus del Renaixement i el Barroc, com, per exemple, Tiziano o Velázquez, i completa el fons la col·lecció de fotografia.

L'organització d'exposicions temporals i activitats per aproximar més l'art el converteixen en centre de diàleg i debat artístic.

(<https://www.museunacional.cat/ca>)

67. Què és el Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya?

El Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC) conserva i exposa la col·lecció arqueològica més important de Catalunya.

Integra cinc grans equipaments museístics: el Museu d'Arqueologia de Catalunya, a Barcelona, i seu central de la institució; el Museu d'Arqueologia de Catalunya, a Girona; la ciutat grecoromana d'Empúries, a l'Escala; la ciutadella ibèrica d'Ullastret, a Ullastret, i el castell i el conjunt arqueològic d'Olèrdola, a Olèrdola. A més, el museu gestiona també el Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya (CASC), amb seu a Girona; els Dipòsits Nacionals d'Arqueologia, ubicats a Cervera, i el Centre de Recerca Iberia Graeca, amb seu a l'Escala.

(<http://www.mac.cat/>)

68. Què és el Museu de les Ciències i la Tècnica de Catalunya (MNACTEC)?

El Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya és una institució cultural que té com a missió estudiar, interpretar, conservar, difondre i mostrar, de forma innovadora i participativa, la implantació i l'evolució dels avenços científics i tècnics, la seva aplicació industrial i molt especialment la seva implicació i incidència social.

El Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (MNACTEC) és un dels museus nacionals existents a Catalunya per la Llei de museus (Llei 17/1990, de 2 de novembre). És de titularitat nacional i depèn de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i adscrit administrativament a l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural.

A més de la seu central a l'antic edifici modernista del Vapor Aymerich, Amat i Jover, a Terrassa, el MNACTEC té tres seus pròpies (Museu de la Colònia Sedó d'Esparreguera, Farga Palau de Ripoll i Museu del Ciment de Castellar de n'Hug), i coordina les actuacions del seu sistema territorial, format per gairebé una trentena de museus i centres d'interès patrimonial.

Pertany també a les principals xarxes internacionals patrimonials i de museus de ciència, tecnologia, indústria i innovació —TICCIH (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage), ECSITE (The European Network of Science Centres and Museums), ERIH (European Route of Industrial Heritage) i AMCCTE (Asociación de Museos y Centros de Ciencia y Técnica de España).

(<https://mnactec.cat/>)

69. Què és el Museu Nacional de Ciències Naturals de Catalunya?

El Museu de Ciències Naturals de Catalunya, a Barcelona, és una institució amb més de 140 anys d'història que conserva un patrimoni de més de tres milions d'exemplars en els àmbits de la mineralogia, la petrologia, la paleontologia, la zoologia i la botànica.

Aquest valuós fons s'ha anat enriquint any rere any amb espècimens obtinguts gràcies a donacions particulars, a convenis amb el Parc Zoològic i els parcs naturals de Catalunya, i amb la mateixa recerca del museu.

Es distribueix en diferents seus situades en tres espais estratègics de la ciutat: el parc de la Ciutadella, la muntanya de Montjuïc i el parc del Fòrum.

Al primer, hi ha el Centre Martorell d'Exposicions i el castell dels Tres Dragons; a Montjuïc, el Jardí Botànic i el Jardí Botànic Històric, i al parc del Fòrum, el Museu de Ciències Naturals de Barcelona, on s'allotgen les noves instal·lacions destinades principalment a programes públics, com ara exposicions, tallers, conferències, mediateca, etc.

La seva missió s'alinea amb la *Declaració Buffon*, acordada l'any 2007 per 93 institucions d'història na-

tural (museus, instituts de recerca, jardins botànics, zoològics...) de 36 països de tots els continents, la qual afirma que “la ciència és vital per a la gestió sostenible de la biodiversitat i els ecosistemes, i a través seu, per a la supervivència de la població humana en aquest planeta. Les institucions d’història natural hi fan quatre contribucions vitals:

- Són els principals dipòsits de mostres científiques en les quals, en última instància, es basa la comprensió de la varietat de la vida.
- Mitjançant una recerca capdavantera, amplien el coneixement de l’estructura i la dinàmica de la biodiversitat en el present i en el passat.
- Mitjançant associacions i programes de formació i desenvolupament de competències, augmenten la capacitat global per gestionar reptes mediambientals actuals i futurs.
- Són un fòrum per al compromís directe amb la societat civil, la qual és indispensable per ajudar a provocar aquells canvis de comportament de què depenen el nostre futur comú i el futur de la natura.

(<https://museuciencies.cat/>)

70. Quins són els museus d’interès nacional?

Dins dels Museus de Catalunya, els museus d’interès nacional constitueixen una categoria amb personalitat pròpia. En aquest grup, hi ha els museus del país amb col·leccions d’una gran rellevància dins el seu àmbit patrimonial i, alhora, amb unes infraestructures tècniques i uns recursos econòmics i humans suficients que els capaciten per desenvolupar un rol d’abast nacional i projectar el seu patrimoni, tant en l’àmbit nacional com internacional. S’hi acullen, essencialment, els museus que disposen de col·leccions rellevants, d’un equip tècnic i una infraestructura museística de referència d’àmbit nacional i fins i tot internacional.

Tenen aquesta consideració els museus següents:

Museu Episcopal de Vic

Museu Picasso

Museu d’Art Contemporani de Barcelona

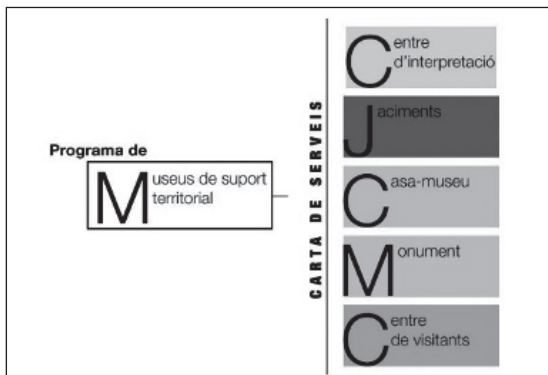
Museu Marítim de Barcelona
 Museu de Montserrat
 Fundació Joan Miró
 Museu del Cau Ferrat
 Museu Maricel
 Biblioteca Museu Víctor Balaguer
 Museu Pau Casals

71. Quins són els museus de suport territorial?

Els museus acreditats fan funcions de suport territorial i donen servei estable als equipaments museístics i patrimonials d'un territori d'abast supralocal.

Aquesta no és una categoria definitiva i estable dins els museus acreditats, sinó una adscripció a un programa mitjançant un conveni per dur a terme aquestes funcions i rebre finançament per complir-les durant un període de temps que pot ser limitat. Els museus que participen en aquest programa han de tenir una clara vocació territorial, cosa que, sovint, i sense que això exclouï altres museus, es relaciona amb aquells que incorporen el territori com a objecte del seu projecte i discurs museològic.

La seva vinculació amb la Generalitat de Catalunya s'instrumenta mitjançant un acord plurianual, un conveni que inclou la delimitació geogràfica del territori d'actuació potencial i la relació d'equipaments i actius patrimonials als quals el museu dona servei, així com les obligacions i els serveis que ha de prestar, i el sistema de seguiment i avaluació.

L'acord especifica les obligacions de la Generalitat de Catalunya i les del museu, a més de les altres administracions que puguin participar-hi. D'altra banda, la relació entre els museus de suport territorial i els centres als quals presta servei s'ha d'establir a través de la creació de vincles juridicoadministratius.

72. Quins són els equipaments patrimonials bàsics?

Són aquells que desenvolupen una o més funcions de les pròpies d'un museu o els que, exercint-les totes, no assoleixen els estàndards bàsics que s'exigeixen als museus registrats d'acord amb la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus.

Aquest grup d'equipaments és molt divers, respon a la riquesa patrimonial del nostre país i és el resultat de les nombroses iniciatives de col·leccionistes i institucions, de titularitat pública i privada, que han aplegat importants conjunts patrimonials al llarg del temps. Hi trobem petits museus, cases museu, centres d'interpretació, jaciments, monuments museïtzats, espais expositius i altres infraestructures de tipus museístic, i tots tenen en comú que apleguen un patrimoni cultural o natural i el posen a l'abast del públic amb un horari d'obertura estable.

La Generalitat de Catalunya pot donar suport estable indirecte a les col·leccions obertes al públic a través dels museus de suport territorial als quals es vinculin i, per tant, als serveis de les xarxes territorials.

73. Què són les xarxes de museus i com funcionen?

Les xarxes de museus són estructures de suport temàtic i territorial dins del Sistema de Museus de Catalunya. Es creen amb la finalitat de fomentar la cooperació entre els diversos centres museístics per assolir més eficiència en recursos i organitzar serveis d'economia d'escala per al conjunt de museus catalans.

S'articulen a partir de dos tipus d'organització: les xarxes temàtiques i les xarxes territorials.

74. Quines són les xarxes temàtiques de museus?

Les xarxes temàtiques són agrupacions de museus acreditats i equipaments patrimonials bàsics que articulen una visió de Catalunya en una determinada temàtica o especialitat des dels diferents àmbits que componen el patrimoni cultural.

Es fonamenten en la necessitat d'establir una narració coherent i global de cada temàtica representada als nostres museus i de racionalitzar els recursos tècnics i econòmics del conjunt dels museus que formen cada una de les xarxes.

Al capdavant, hi pot haver un museu de referència o es poden constituir com una comunitat estable de museus. Tots els museus nacionals són referència de la seva xarxa temàtica —o xarxes temàtiques— i la lideren.

Actualment, aquestes són les xarxes temàtiques de museus:

Xarxa de Museus d'Art de Catalunya (XMAC)

El Museu Nacional d'Art de Catalunya encapçala i coordina aquesta xarxa, que té com a objectiu principal desenvolupar accions conjuntes i de cooperació entre els museus que conserven fons d'art per millorar el coneixement, l'accessibilitat i la projecció de les col·leccions (<https://www.museunacional.cat/ca/xarxa-de-museus-dart>).

Xarxa de Museus d'Arqueologia i Jaciments de Catalunya (Arqueoxarxa)

Aglutina els principals museus d'arqueologia, equipaments i jaciments museïtzats de Catalunya amb l'objectiu d'articular polítiques conjuntes de conservació, difusió i dinamització del conjunt del patrimoni arqueològic del país. Al capdavant, hi ha el Museu d'Arqueologia de Catalunya.

(<http://www.arqueoxarxa.cat/>)

Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya (XMEC)

Agrupar i vertebrar un conjunt de museus que conserven col·leccions de gran rellevància per explicar i entendre el patrimoni etnogràfic català. El Museu d'Història de Catalunya n'és el referent (https://www.mhcat.cat/descobreix_catalunya/etnologia/xarxa_de_museus_d_etnologia_de_catalunya).

Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya (XMHMC)

Formada per institucions museístiques d'arreu del territori amb l'objectiu de millorar la gestió de les col·leccions i els equipaments relacionats amb la història de Catalunya. L'encapçala el Museu d'Història de Catalunya (http://www.mhcat.cat/descobreix_catalunya/xarxa_monuments/xarxa_de_museus_d_historia_i_monuments_de_catalunya).

Xarxa de Museus de Ciències Naturals de Catalunya (XMCNC)

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona encapçala i coordina aquesta xarxa, la qual agrupa els museus amb col·leccions de ciències naturals (zoologia, botànica, geologia, paleontologia...): <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/museus/museus-de-catalunya/xarxes/xarxes-tematiques/xarxa-de-museus-de-ciencies-naturals-de-catalunya/>

Sistema Territorial del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (STMNACTEC)

Formada pels centres museístics i patrimonials que expliquen la industrialització a Catalunya mitjançant les seves col·leccions, les seves exposicions i la museïtzació dels espais que reflecteixen les diferents activitats productives que han existit al territori. L'encapçala el Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (<http://sistema.mnactec.cat/>).

Altres xarxes temàtiques de museus:

Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana (XMMCC)

Liderada pel Museu Marítim de Barcelona, té com a objectiu promoure la salvaguarda i la protecció del patrimoni marítim, impulsar-ne l'estudi, contribuir a la seva difusió i sensibilitzar la societat de la seva importància com a part integrant de la nostra cultura i la nostra història (<http://museusmaritims.mmb.cat/>).

Xarxa de Museus Tèxtils de Catalunya

Aplega els museus amb col·leccions tèxtils més rellevants del territori amb l'objectiu de compartir coneixements i experiència, i desenvolupar de manera conjunta projectes i activitats relacionades amb el patrimoni tèxtil (<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/>

museus/museus-de-catalunya/xarxes/xarxes-tematiques/xarxa-de-museus-textils-de-catalunya/).

Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya (XATIC)

Agrupa l'oferta de turisme industrial més àmplia de Catalunya: museus, centres d'interpretació, antigues fàbriques, mines, etc. amb l'objectiu de generar una línia d'actuació comuna com a eina de projecció, atracció de visitants i creació d'activitat econòmica i cultural en l'entorn del turisme industrial (<https://www.xatic.cat/>).

75. Quines són les xarxes territorials de museus?

Són l'estructura del Sistema de Museus de Catalunya per canalitzar el suport als museus i als equips patrimonials bàsics amb criteris de proximitat. La seva missió és aconseguir que els museus puguin complir les seves funcions com a institucions públiques.

El principal objectiu és ajudar a resoldre les seves limitacions per poder-s'hi desenvolupar i, alhora, han de permetre incrementar la seva eficiència en totes les seves prestacions i activitats.

Les xarxes territorials funcionen en concert entre la Generalitat de Catalunya, les actuals diputacions i els titulars de museus, i exerceixen les funcions bàsiques següents:

- Foment: canalitzar els ajuts de les administracions públiques als museus de manera coordinada i mitjançant procediments de lliure concurrència destinats preferentment a millorar el funcionament i les activitats dels museus o dur a terme nous projectes.
- Cooperació: prestar serveis cooperatius i d'economia d'escala que permetin implementar serveis i activitats mancomunades per millorar qualsevol de les funcions pròpies d'un museu.

Actualment, aquestes són les xarxes territorials de museus constituïdes:

Xarxa Territorial de Museus de les Comarques de Girona

Constituïda l'any 2015 per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Girona i els titulars dels mu-

seus acreditats de la demarcació de Girona que la conformen.

Xarxa Territorial de Museus de les Terres de Lleida i Aran

Creada el 2016 per la Generalitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Ilerdencs (Diputació de Lleida) i els titulars dels museus acreditats del territori de Lleida i l'Aran que la integren.

Xarxa Territorial de Museus de les Comarques de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Constituïda el 2017 per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Tarragona i els titulars dels museus acreditats de les comarques de Tarragona i de les Terres de l'Ebre que hi estan adherits.

76. Què és el Pla de Museus 2030?

El Pla de Museus 2030 exposa la visió i la missió del futur dels museus a Catalunya, i la lidera la direcció general competent en patrimoni cultural.

Proposa actuacions que comporten la modificació de la legislació actual en matèria de museus, dins les quals es considera indispensable una planificació que prioritzi, en la mesura que sigui possible, la mancomunitat, i fins i tot la fusió de museus, la creació de nous equipaments.

El Sistema de Museus de Catalunya és el conjunt d'equipaments museístics del país amb visió àmplia i oberta, i inclou 623 equipaments, entre museus registrats i les seves extensions; col·leccions obertes al públic i les seves extensions, i centres d'interpretació i jaciments museïtzats, entre d'altres. És un univers objectivament inabastable d'atendre amb els recursos actuals, si l'estratègia de suport es planteja per a cada equipament, però possible si se n'encamina la seva reordenació, mancomunitat i cooperació.

El *Mapa de Museus de Catalunya* és l'eina bàsica de planificació i ordenació del Sistema de Museus de Catalunya, i ha d'identificar les infraestructures idònies, les característiques arquitectòniques i els seus requeriments, els equips humans i els recursos econòmics i tècnics dels centres.

77. Què he de saber del Registre de Museus de Catalunya?

El Registre de Museus de Catalunya és el catàleg oficial dels museus del país. Es tracta d'un inventari dinàmic i actualitzat gestionat pel Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

En aquest sentit, ser un museu registrat permet:

- Poder optar a les subvencions que concedeix el Departament de Cultura en matèria de museus.
- Ser membre de ple dret de les xarxes temàtiques de museus i xarxes territorials de museus.
- Rebre l'assessorament i el suport tècnic del Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles.

Es poden inscriure al Registre de Museus les institucions museístiques que compleixen els requisits que estableix la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus, i el Decret 35/1992, de 10 de febrer, de desplegament parcial de la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus. Els centres que en formen part reben la consideració de “museus registrats” (o “museus acreditats”, d'acord amb l'actual Pla de Museus).

La Llei 17/1990 atribueix també la consideració de col·leccions obertes al públic (equipaments patrimonials bàsics, segons el Pla de Museus) a aquells equipaments culturals que no reuneixen les condicions tècniques exigides als museus, però que també custodien importants fons patrimonials i n'ofereixen la visita pública.

També són col·leccions obertes al públic els centres museístics que, tot i que compleixen els requisits legislatius en matèria de museus, no han iniciat el procediment per inscriure's al Registre de Museus.

78. A quin tipus de subvenció puc accedir si soc museu registrat o acreditat?

- Subvencions per a l'adquisició i la instal·lació d'equipaments als museus de Catalunya.
- Subvencions per al funcionament i les activitats dels museus de Catalunya.

- Subvencions per a la implementació de programes estratègics i projectes específics dels museus.
- Subvencions per a l'inventari i la documentació dels béns culturals que integren els museus catalans.
- Subvencions per a la conservació i restauració de béns mobles i dels elements arqueològics i artístics integrats en el patrimoni immoble.

79. Saps quina ciutat està prevista que sigui la seu del Congrés Internacional de Museus l'any 2025?

Barcelona.

80. Sabies que cada any se celebra el Dia Internacional dels Museus?

Des del 2020, es dona suport a un conjunt d'ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenibles) amb la finalitat de fomentar el benestar i la sostenibilitat, dels quals es fa una marca gràfica conjunta i es coordina amb l'ICOM (International Council of Museums) i amb totes les administracions amb responsabilitats patrimonials: les diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, l'ICUB i la tasca de suport de les xarxes de museus.

2.5 Patrimoni

81. Què és el patrimoni cultural català?

El patrimoni cultural abasta recursos del passat en moltes formes i aspectes: monuments i jaciments; paisatges, festes i tradicions; coneixements transferits i expressions de la creativitat humana, i col·leccions conservades i gestionades per museus, biblioteques i arxius.

Catalunya compta amb un patrimoni monumental molt ric i variat. Així, castells, catedrals, esglésies, ponts, hospitals, palaus, monestirs, elements del patrimoni industrial, mines, coves, jaciments a l'aire

lliure i fins i tot cases particulars són algunes de les tipologies que conformen el nostre patrimoni immoble, monuments i jaciments lligats a la història i als seus esdeveniments que formen un llegat d'un valor innegable que cal preservar.

Des de la prehistòria fins a l'actualitat, han estat moltes les etapes passades que ajuden a entendre l'evolució del nostre país. Cada racó de la geografia catalana amaga un tresor, un reflex de la història i de la nostra identitat. Monuments i jaciments que ens permeten reviuir cada un dels seus episodis històrics: des d'Empúries, passant pel monestir romànic de Ripoll, fins al llegat arquitectònic industrial dels segles XIX i XX, s'estén un període històric fonamental que ens permet entendre els orígens de la nostra societat actual.

La diversitat de paisatges és una de les característiques més notables del territori de Catalunya i un element constitutiu del seu patrimoni. El Govern de la Generalitat de Catalunya desenvolupa polítiques orientades a la conservació i la millora dels paisatges de Catalunya, tant d'aquells que presenten un interès extraordinari per la seva singularitat com d'aquells paisatges ordinaris que constitueixen els escenaris de vida quotidiana de la població, contribueixen a la qualitat de vida de les persones i presenten un potencial dinamitzador de les economies locals.

Pel que fa al patrimoni natural i la biodiversitat, Catalunya compta amb un tresor excepcional que cal conservar i conèixer en profunditat per determinar les necessitats de gestió i protecció que en garanteixin el futur. Els espais naturals protegits són una peça clau d'aquesta joia patrimonial i tenen un paper preminent en la seva conservació. Avui, podem dir que Catalunya compta amb una autèntica xarxa d'espais que va de l'alta muntanya a les planes litorals, i dels boscos eurosiberians als erms semidesèrtics o als espais marins.

El sistema d'àrees protegides de Catalunya se sustenta en una xarxa de 184 espais d'especial valor ecològic i protegits pel Pla d'espais d'interès natural (PEIN), amb una superfície equivalent al 30% del territori català, entre els quals, parcs nacionals, parcs

naturals, paratges naturals d'interès nacional i reserves naturals —espais naturals de protecció especial amb un nivell de protecció superior.

El patrimoni documental l'integren aquells documents que, més enllà del seu origen com a utilitat administrativa o informativa, acaben com a testimoni de les activitats de les persones i les institucions, un testimoni que constitueix el fonament indispensable per a la preservació, l'estudi i la divulgació de la memòria històrica.

Catalunya conserva un patrimoni documental excepcional que reula als segles IX i X i el qual deriva de la seva històrica adhesió al document escrit, ja durant aquells segles, de la força adquirida per les seves institucions nacionals i de la intensitat de l'activitat dels catalans en tots els àmbits privats, des de l'economia fins a la cultura, l'associacionisme o l'activitat política dels segles contemporanis.

Aquest patrimoni documental es conserva majoritàriament en arxius accessibles a la ciutadania, entre els quals destaquen els de la Generalitat de Catalunya, els dels municipis i altres entitats locals, i els de l'Església catòlica, que és dipositària d'una part important del nostre patrimoni documental.

Catalunya atresora un patrimoni etnològic, tant de base material com immaterial, d'un altíssim valor cultural constituït pel conjunt de les diverses tradicions i costums que conviuen arreu del territori català, a més dels coneixements i les tècniques vinculades a activitats productives, creences, celebracions, construccions i paisatges culturals, i que s'alimenta en bona mesura de la cultura popular dels diferents grups que componen avui la societat catalana en tota la seva diversitat.

Catalunya compta amb set elements inscrits a la llista del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO, els quals constitueixen un patrimoni viu que, transmès de generació en generació, aporten un sentiment d'identitat i es consideren essencials per al respecte de la diversitat cultural i la creativitat humana:

La Patum de Berga

Els castells

La dieta mediterrània
Les Festes del Foc al Pirineu
L'art de la pedra seca
L'ofici dels raiers
El toc manual de campanes

Com a patrimoni lingüístic, la llengua catalana i les altres llengües que es parlen a Catalunya esdevenen un ric patrimoni per al conjunt del país. Les llengües formen part de la capacitat creativa dels parlants i són la via principal per mitjà de la qual les persones contribuïm a la societat i hi fem les nostres aportacions. El català, la llengua pròpia i oficial de Catalunya; l'occità, llengua de l'Aran i oficial (anomenada aranès a l'Aran); el castellà, llengua oficial a tot l'Estat, i la llengua de signes catalana conviuen amb les llengües de la immigració presents a Catalunya i amb les derivades de les relacions internacionals.

Segons la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, els béns més rellevants del patrimoni cultural català, tant mobles com immobles, han de ser declarats d'interès nacional pel Govern de la Generalitat de Catalunya: Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN).

82. Com es classifiquen els béns immobles declarats béns culturals d'interès nacional ?

- a) Monument històric
- b) Conjunt històric
- c) Jardí històric
- d) Lloc històric
- e) Zona d'interès etnològic
- f) Zona arqueològica
- g) Zona paleontològica

Els béns mobles poden ser declarats d'interès nacional singularment o com a col·lecció.

Els béns culturals d'interès nacional han de ser inscrits al Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional, on també s'ha d'anotar preventivament la incoació dels expedients de declaració.

2.5.1 Patrimoni arqueològic i paleontològic

83. Què són les intervencions arqueològiques i paleontològiques?

Els estudis directes d'art rupestre, les prospeccions, els sondeigs, les excavacions, els controls i qualsevol altra intervenció amb remoció de terrenys o sense que tinguin com a finalitat descobrir, documentar o investigar restes arqueològiques o paleontològiques.

Segons el Decret 78/2002, de 5 de març, del reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, aquestes serien les classificacions de les intervencions arqueològiques o paleontològiques:

- En funció dels motius que les originen:
 - Intervencions que es duen a terme en el marc d'un projecte d'investigació.
 - Intervencions no motivades per un projecte d'investigació, les quals, en funció del moment i les circumstàncies en què es realitzen, poden ser preventives o d'urgència.
- En funció del seu abast:
 - Excavacions.
 - Prospeccions.
 - Controls.
 - Mostrejos.
 - Documentació gràfica i plàstica.
 - Consolidació, restauració i adequació.
- En funció del medi en què es desenvolupen:
 - Terrestres.
 - Subaquàtiques.

Les intervencions arqueològiques i paleontològiques han de ser autoritzades per la Direcció General del Patrimoni Cultural.

84. Què és un Espai de Protecció Arqueològica (EPA)?

Es consideren espais de protecció arqueològica els llocs que no han estat declarats d'interès nacional i on, per evidències materials, antecedents històrics o altres indicis, es presumeix de l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques (art. 49 de la Llei

9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català).

Els espais de protecció arqueològica queden determinats per resolució del conseller o consellera de Cultura, amb audiència prèvia dels interessats i de l'ajuntament afectat, als quals cal donar compte que no ha de ser publicada al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Per a la concessió d'una llicència d'obres en un espai de protecció arqueològica, cal l'informe favorable del Departament de Cultura.

Qualsevol catalogació de béns immobles d'un terme municipal —mitjançant llur declaració com a béns culturals d'interès local— ha de contenir els jaciments arqueològics que han estat declarats espais de protecció arqueològica (art. 17 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català).

85. Què són els estudis d'afectació al patrimoni cultural? En quins casos són necessaris?

Les actuacions que es desenvolupen sobre el territori —construcció de carreteres, ampliació d'activitats extractives, implantació de parcs eòlics i plantes solars...— poden causar una afectació sobre els béns del patrimoni cultural immoble existents a la seva àrea, com ara jaciments arqueològics i paleontològics, elements arquitectònics, etnològics i històrics.

L'arqueologia preventiva és el nom que rep el conjunt d'accions, eines i mecanismes que tenen com a objectiu:

- Identificar i avaluar els efectes que l'execució d'un determinat projecte, pla o programa pot causar sobre aquests béns del patrimoni cultural abans de la presa de les decisions.
- Decidir i aplicar les mesures preventives i correctores adequades per fer compatibles els projectes i els plans que finalment s'aproven amb el tractament adequat del patrimoni cultural.
- Fer el seguiment i el control de l'execució del projecte un cop aprovat per garantir l'acompliment de les mesures preventives i correctores fixades.

Una de les eines imprescindibles per a la protecció del patrimoni cultural en la tramitació i execució de projectes constructius ha estat la Llei d'avaluació d'impacte ambiental, la qual, des que va entrar en vigor, l'any 2013, defineix el patrimoni cultural com un dels vectors sobre els quals és necessari desenvolupar una acció preventiva i cautelar per evitar qualsevol impacte negatiu sobre els béns que en formen part en totes les seves accepcions: patrimoni històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, industrial i immaterial.

Una altra normativa més recent que també implica l'emissió d'informes en relació amb una possible afecció sobre el patrimoni cultural és el Decret llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables.

El Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic del Departament de Cultura és l'òrgan competent en aquest procediment, atès que s'encarrega de l'estudi de projectes, plans o programes sobre els quals se'ls sol·licita que emeti els informes preceptius i vinculants i defineixi les mesures i les actuacions necessàries per preveure, corregir i compensar qualsevol possible efecte negatiu sobre el patrimoni cultural.

El treball realitzat des de les primeres fases i al llarg dels diferents tràmits regulats per aquestes legislacions —mitjançant estudis, emissió d'informes, reunions dels agents implicats, visites sobre el terreny...— ha permès assolir una metodologia òptima al llarg dels anys que garanteix l'aplicació dels mecanismes de protecció del patrimoni cultural adequats en cada cas i els fa compatibles amb el desenvolupament urbà, econòmic i infraestructural del país.

En el marc de l'arqueologia preventiva, una condició indispensable per poder dur a terme les tasques de protecció és conèixer el patrimoni cultural existent.

L'instrument que recull aquesta informació és l'*Inventari del patrimoni arqueològic i paleontològic* de la Generalitat de Catalunya. Aquest document recull la informació relativa a les edificacions i altres elements del patrimoni arquitectònic i inclou, a més, les tres categories de protecció que estableix la Llei 9/1993: "Els béns culturals d'interès nacional

(BCIN), els catalogats o els béns culturals d'interès local (BCIL) i la resta de béns que, tot i no haver estat objecte de declaració de BCIN ni de declaració BCIL, reuneixen els valors descrits en l'article 1."

L'Inventari del patrimoni moble es realitza a partir de totes aquelles institucions que l'han de fer de les seves col·leccions, arxius, biblioteques i museus, i del qual lliuren una còpia en el format i suport que determina el Departament de Cultura.

Tant els inventaris com els mapes amb la ubicació dels béns es poden consultar en línia al Geoportal del Patrimoni Cultural.

86. Què és el Pla de Recerca de l'Arqueologia i la Paleontologia Catalanes?

El Pla de Recerca de l'Arqueologia i la Paleontologia Catalanes va ser aprovat per acord de Govern l'11 de novembre de 2014 (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 6748 [13/11/2014]).

Aquest pla, que segueix els acords del PIACAT (Pla Integral per a l'Arqueologia a Catalunya), regula la recerca arqueològica i paleontològica dins l'àmbit de competència del Departament de Cultura, amb la voluntat de garantir que sigui competitiva i que únicament equips amb capacitat científica reconeguda puguin efectuar-la i obtenir ajut econòmic de l'Administració.

El pla no vol marcar la recerca que ha de fer cada agent de recerca, sinó determinar com ha de ser i harmonitzar la qualitat científica dels projectes amb les necessitats de preservació del patrimoni i la socialització del coneixement que generi la recerca en l'àmbit científic ciutadà. Els objectius són els següents:

- a) Convergir cap al model català de recerca.
- b) Consolidar el procés de professionalització de la recerca en arqueologia i paleontologia.
- c) Garantir la protecció i la conservació dels jaciments arqueològics i paleontològics.
- d) Garantir la socialització del coneixement, tant en l'àmbit científic com ciutadà, i especialment en aquelles comunitats que acullen els equips de recerca que fan treballs de camp.

Cal autorització d'intervencions arqueològiques o paleontològiques integrades en un projecte de recerca?

Sí, perquè la intervenció ha de formar part d'un projecte de recerca aprovat en la convocatòria de projectes quadriennals del Pla de Recerca de l'Arqueologia i la Paleontologia Catalanes.

S'ha de disposar dels mitjans econòmics, personals, tècnics i d'infraestructura necessaris per executar la intervenció i tractar les restes que s'hi puguin trobar d'acord amb el que preveu el Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Les intervencions arqueològiques i paleontològiques han de ser autoritzades per la Direcció General del Patrimoni Cultural i s'han de comunicar als ajuntaments dels municipis afectats, simultàniament a la notificació a la persona interessada.

87. Quines són les principals subvencions de la Generalitat en matèria de patrimoni?

- Per a municipis i comarques adreçades a inversions en la gestió del patrimoni arqueològic i paleontològic.
- Per a intervencions arqueològiques i paleontològiques preventives.
- Per a la conservació i restauració de béns mobles i dels elements arqueològics i artístics integrats en el patrimoni immoble.
- Per a projectes quadriennals de recerca en matèria d'arqueologia i paleontologia.

2.6 Cultura popular i associacionisme

La vida associativa és una de les característiques més significatives de l'activitat cultural de Catalunya i es concreta en el nombrós conjunt de federacions, associacions i entitats que hi ha al territori català. Les festes i manifestacions de la cultura popular i tradicional del país són part del patrimoni immaterial català i un valuós llegat que es transmet de generació en generació.

88. Quines són les principals manifestacions culturals, tant materials com immaterials, del territori català?

Podeu trobar el *Catàleg del patrimoni festiu de Catalunya* a l'enllaç següent: <http://patrimonifestiu.cultura.gencat.cat/>

89. Què haurien de saber les associacions culturals?

L'associacionisme cultural a Catalunya es caracteritza pel seu dinamisme, especialment en l'àmbit de la cultura popular i tradicional, que compta amb més de 4.000 entitats actives en l'actualitat.

Les entitats amb personalitat jurídica s'han d'inscriure al registre que gestiona la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia, les quals, a més, poden consultar els tràmits necessaris per constituir una associació o fundació, inscriure-la al registre o modificar-ne els estatuts, entre d'altres, al web del Departament de Justícia. En aquest portal també poden consultar la *Guia d'entitats*, una aplicació que permet accedir a les dades identificatives de les associacions, les fundacions privades, els col·legis professionals, les acadèmies corporatives, les entitats religioses i les federacions de Catalunya.

Així mateix, hi ha nombrosos recursos en línia on les entitats culturals poden trobar informació d'interès, com ara les pàgines web de la confederació l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català, la plataforma d'entitats i voluntaris Xarxanet i el centre de serveis a les associacions de l'Ajuntament de Barcelona Torre Jussana.

90. Quines fundacions i federacions de cultura hi ha a Catalunya?

Destaca la Coordinadora Catalana de Fundacions (<https://ccfundacions.cat/>), que assessora fundacions tant de l'àmbit cultural com d'altres finalitats dins del tercer sector.

D'altra banda, i en l'àmbit cultural, trobem les que tenen una relació amb federacions, coordinadores i

agrupacions d'entitats de cultura popular que desenvolupen la seva feina en l'àmbit nacional, algunes de les quals formen part del Consell de l'Associacionisme Cultural:

- Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya.
- Agrupació de Colles del Ball de Gitanes del Vallès.
- Agrupació de Penyes i Comissions Taurines de les Terres de l'Ebre.
- Associació Catalana de Puntaires.
- Associació Confraria de Campaners i Carillonistes de Catalunya.
- Associació Obra del Ballet Popular.
- Confederació Sardanista de Catalunya.
- Coordinadora de Balls de Diables Tradicionals de Catalunya.
- Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana.
- Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya.
- Coordinadora de Pastorets de Catalunya.
- Ens de l'Associacionisme Cultural Català.
- Federació d'Agrupació de Colles Geganteres de Catalunya.
- Federació d'Agrupament d'Esbarts Dansaires.
- Federació d'Ateneus de Catalunya.
- Federació Catalana de Cineclubs.
- Federació Catalana de Cors de Clavé.
- Federació Catalana d'Entitats Catifaires.
- Federació Catalana d'Entitats Corals.
- Federació Catalana de Fotografia.
- Federació Catalana de Joc Tradicional.
- Federació Catalana de Passions.
- Federació Catalana de Pessebristes.
- Federació Catalana de Pueri Cantores.
- Federació Catalana de Societats Musicals.
- Federació Catalana del Tres Tombs.
- Federació Coordinadora d'Associacions de Ball de Bastons de Catalunya.
- Federació Coordinadora de Trabucaires de Catalunya.
- Federació de Colles de Falcons de Catalunya.

- Federació de Corals Joves de Catalunya.
- Federació de Diablers i Dimonis de Catalunya.
- Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya.
- Federació de Pessebres Vivents de Catalunya.
- Federació d'Escudelles, Ranxos i Sopes Històriques de Catalunya.
- Federació Secretariat de Corals Infantils de Catalunya.
- Federació Unió de Colles Sardanistes de Catalunya.
- Moviment Coral Català.

91. Què és l'ENS de l'Associacionisme Cultural Català?

Es tracta d'una confederació cultural formada per 31 federacions de cultura popular i la primera entitat transversal que aixopluga el conjunt d'expressions festives que se celebren al nostre país.

Té un butlletí digital, *Tornaveu - Associacionisme i Cultura*, que informa diàriament sobre les novetats de l'associacionisme cultural, i el Banc Digital de la Cultura Popular, adreçat a tots els periodistes que vulguin usar gratuïtament els articles redactats per la redacció de l'ENS (<https://www.ens.cat/>).

92. Saps què hi ha un Dia Institucional de l'Associacionisme Cultural Català?

És el 4 de juny.

93. Què és el Centre de Documentació de Cultura Popular i Tradicional?

Aquest centre engloba en la seva denominació tres entitats interconnectades: Biblioteca de Patrimoni Etnològic, Arxiu de Patrimoni Etnològic i Fonoteca de Música Tradicional Catalana (FMTC).

S'adreça a qualsevol persona interessada en cultura popular i tradicional del territori i a un públic especialitzat amb necessitats d'informació molt específiques, com, per exemple, investigadors i inves-

tigadores en folklore i etnologia, personal expert o col·leccionistes en imatgeria popular, especialistes en etnomusicologia, història, antropologia, etc.

94. Què és l'Escola Folk del Pirineu?

L'Escola Folk del Pirineu-Tallers d'Arsèguel és un centre estable dedicat a la formació i la promoció de la música i la dansa d'arrel tradicional a les comarques del Pirineu. El gestiona l'Associació Cultural per a la Tradició Musical TRAM amb conveni amb la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural, l'Ajuntament d'Arsèguel i la Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida.

La seu permanent és a la localitat d'Arsèguel i desenvolupa les seves activitats bàsicament a les comarques de l'Alt Urgell, l'Alta Ribagorça, la Cerdanya i el Pallars Sobirà.

El seu objectiu és dotar les comarques pirinenques d'un seguit de programes formatius sobre la tradició d'aquest àmbit territorial com una eina més per promoure l'aprenentatge de matèries relacionades amb la cultura tradicional, bàsicament la música i la dansa, per omplir el buit que hi ha al Pirineu en estructures culturals.

L'Escola Folk del Pirineu-Tallers d'Arsèguel desenvolupa diversos programes, com ara *Folk a l'escola*, els Tallers d'Arsèguel i les Colònies Musicals per a Joves Intèrprets Folk.

(<https://escolafolkdelpirineu.tradicionarius.cat/>)

95. Què han de saber els grups de foc?

La festa tradicional i popular és una part substancial de la nostra societat i de la configuració dels espais comunitaris. El foc té una funció festiva rellevant en moltes d'aquestes manifestacions. Celebrar la festa i participar-hi correctament és una responsabilitat compartida.

Hi ha tres elements essencials en les festes de foc i pirotècnia que cal conèixer i tenir presents per contribuir a preservar aquest llegat:

- La preservació d'un patrimoni d'alt valor cultural.
- Les normes de manipulació i circulació de la pirotècnia per a usos civils.
- Les normes de seguretat i ús de l'espai públic en la celebració de l'activitat festiva.

Perquè sigui aplicable el que disposa el Reial Decret 989/2015, de 30 d'octubre, de manifestació festiva amb ús de pirotècnia, cal que “el grup de foc que realitzi l'activitat estigui format per persones amb una formació acreditada”.

La Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural, la Delegació del Govern a Catalunya, l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya i la Federació de Diablers i Dimonis de Catalunya han establert els programes de formació dels membres de les colles de foc —tant dels responsables de grups de consumidors reconeguts com a experts (RGCRE) com dels consumidors reconeguts com a experts (CRE). Es pot obtenir més informació de la formació a: https://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgcpt/04_formacio/02_responsables_foc/formacio_foc/.

96. Què és la Fira Mediterrània de Manresa i què promou?

La Fira Mediterrània de Manresa és el mercat estratègic de les propostes artístiques que utilitzen l'arrel, la tradició i la cultura popular com a motor creatiu.

Treballa amb els 360 graus de l'arrel tradicional —i a partir del grau inicial— el patrimoni immaterial i l'herència cultural, passant per les associacions de cultura popular i tradicional, que treballen des del patrimoni immaterial per connectar-lo amb la societat, i, finalment, el sector professional, els artistes que creen a partir d'aquesta tradició. La Fira Mediterrània posa especial èmfasi en l'intercanvi, la interrelació i la intersecció de tots ells.

Es tracta d'una fira multidisciplinària que planteja tres grans itineraris en la seva programació: un de música, amb l'escena mediterrània de músiques del món i música folk, en què destaquen les novetats de

l'escena catalana d'arrel; un de dansa, amb una mirada en moviment a l'arrel tradicional i la cultura popular, i un de memòria, llegat i narració oral, amb les propostes d'arts escèniques i de carrer, especialment de teatre i circ, que beuen de la cultura popular.

Paral·lelament, la llotja professional actua com a espai de trobada i intercanvi, i esdevé un punt de contacte i compravenda tant del sector de les arts escèniques com de la música.

(<https://firamediterrania.cat/>)

97. Hi ha altres fires que, tot i no ser mercats estratègics, siguin promotores de la cultura popular?

Arreu de Catalunya se celebren nombroses fires vinculades al teixit associatiu i la cultura popular, de les quals destaquen algunes que són un bon aparador de les ofertes i les propostes festives i escèniques, i un punt de trobada per a professionals i proveïdors del sector, així com llotja de contractació:

- Fira del Món Geganter, a Sant Feliu de Llobregat, organitzada per l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya (<http://www.firamon-geganter.cat/>).
- Diada de la Puntaire, a Barcelona, organitzada per l'Associació Catalana de Puntaires juntament amb l'Ajuntament (<http://www.puntaires.com/>).
- Mostra Nacional de Teatre Amateur, a Pineda de Mar, organitzada per l'Ajuntament de Pineda de Mar, el Centre Cultural i Recreatiu de Pineda i la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya (<http://www.teatreamateur.cat/>).
- Festa del Flabiol, a Arbúcies, organitzada per l'Ajuntament d'Arbúcies i la comissió organitzadora d'aquesta festa: parada de lutiers i productes relacionats amb el flabiol (<http://www.festadelflabiol.cat/>).
- Mestràlia, a Campredó, organitzada per l'Associació Cultural Soldevila: fira de lutiers i cons-

tractors artesans d'instruments (<http://www.campredo.cat/>).

- Fira de Santa Llúcia i Fira de la Punta de Coixí de Catalunya, a l'Arboç, organitzada per la Fundació Privada Museu de Punes de Coixí de l'Arboç (<http://www.arbocenc.cat/>).
- Fira Castells i Santa Úrsula, a Valls, organitzada per l'Ajuntament de Valls (<http://www.revista-castells.cat/>).
- Firasac, a Vilanova i la Geltrú, organitzada per l'Associació de Sacaires i Flabiolaires de la Costa Ponent.
- Dia del Graller, a Vilafranca del Penedès, organitzada per la Coordinadora de Grallers de Vilafranca (<http://www.grallersdevilafranca.cat/>).

98. Què és l'Institut Ramon Muntaner?

L'Institut Ramon Muntaner-Fundació Privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana va ser constituït l'any 2003 i té la seu al Mas de la Coixa, a Móra la Nova (Ribera d'Ebre).

Aquesta entitat neix d'un acord entre la Generalitat de Catalunya i la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana. El març de 2021 es va incorporar al patronat la Federació d'Ateneus de Catalunya.

La seva finalitat és la difusió i el suport als projectes d'investigació i de promoció cultural de centres i instituts d'estudis de parla catalana, entitats dedicades principalment a l'estudi de la història, el patrimoni cultural i natural i les ciències socials i humanístiques i a la divulgació cultural dins els àmbits local i comarcal, a la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana (CCEPC), a la Federació d'Ateneus de Catalunya (FAC) i als ateneus federats.

(<https://www.irmu.org/>)

99. Què és un centre d'estudis local?

Els centres i els instituts d'estudis locals i comarcals tenen com a principals objectius l'estudi, la valorització i la difusió del seu **patrimoni cultural i natural més proper**.

Una de les característiques és la interdisciplinarietat, fet que permet que la posada en valor d'aquest patrimoni es realitzi des de diferents perspectives i s'adreci a públics diferents.

Segons l'Institut Ramon Muntaner, hi ha dues definicions diferents per a un centre o un institut d'estudis locals:

1. “[...] relació d’institucions de tipologia variada —tant pel seu origen com per la seva organització i funció— que arreu del nostre país, i dins el seu àmbit propi d’actuació territorial, tenen com a característica comuna l’agrupament de persones interessades en l’estudi dels diversos aspectes que configuren la seva realitat local o comarcal, i que incideix, especialment, en aquells de tipus històric o geogràfic, i en la seva difusió a la societat a través de les corresponents publicacions periòdiques” (Font: *Guia de Centres d’Estudis de Catalunya*, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1987, p. 9-10).
2. “[...] és l’agrupació d’estudiosos organitzada d’una localitat, contrada, comarca o de demarcacions més àmplies amb la finalitat de fomentar i promoure estudis sectorials o globals del seu àmbit d’influència en relació amb els vesants generals de recerca i la seva posterior divulgació per mitjans orals, escrits o audiovisuals” (Font: *Diccionari d’Història de Catalunya*, Edicions 62, Barcelona, 1992, p. 232-233).

100. Què és un centre d'interpretació?

Els centres d'interpretació del patrimoni etnològic i immaterial tenen com a eix principal tot allò relacionat amb l'estudi, la gestió i la difusió dels aspectes materials i immaterials de la cultura.

Són equipaments culturals i patrimonials que defineixen la seva acció vers tot allò que designa el terme *patrimoni etnològic*.

Aquest patrimoni reconeix la producció cultural de les comunitats com a quelcom que recull el seu esdevenir històric i social. S'expressa, per tant, en un gran ventall de manifestacions culturals que deriven

de les relacions socials de les persones en tots aquells àmbits de la seva vida quotidiana: familiar, laboral, festiva, econòmica, religiosa, de relació amb el medi i l'entorn, etc.

Tenen com a objectiu principal el reconeixement d'aquest patrimoni per posar-lo al servei del desenvolupament i la dinamització social i cultural.

La Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural promou l'elaboració d'un llistat dels equipaments que tenen el patrimoni etnològic com a eix principal i els recull en un mapa on es poden localitzar territorialment.

2.7 Llengua

101. Què estipula l'Estatut d'Autonomia de Catalunya sobre la llengua catalana?

Fragments relatius a les llengües pròpies i oficials i als drets lingüístics extrets del Decret 306/2006, de 20 de juliol, pel qual es dona publicitat a la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya:

Preàmbul

[...]

És per tot això que, seguint l'esperit del preàmbul de l'Estatut de 1979, aquest Estatut assumeix que:

[...]

- La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la llengua i la cultura catalanes, dels drets i els deures, del saber, de la formació, de la cohesió social, del desenvolupament sostenible i de la igualtat de drets, i avui, especialment, de la igualtat entre dones i homes.

[...]

TÍTOL PRELIMINAR

Article 4. Drets i principis rectors

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i

els drets que reconeixen aquest Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració Universal de Drets Humans, el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i altres tractats i convenis internacionals subscrits per l'Estat espanyol que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals.

Article 5. Els drets històrics

L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculares i en la tradició jurídica catalana, que aquest Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres preceptes de la Constitució, dels quals deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat en relació amb el dret civil, la llengua, la cultura, la seva projecció en l'àmbit educatiu i el sistema institucional en què s'organitza la Generalitat.

Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent [declarat nul per la Sentència 31/2010, de 28 de juny, del Tribunal Constitucional] de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.
2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües.

3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.
4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A aquest efecte, la Generalitat i l'Estat, segons correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català.
5. La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística.

Article 11. L'Aran

2. Els ciutadans de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen l'Aran com una realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensada pels aranesos al llarg dels segles. Aquest Estatut reconeix, empara i respecta aquesta singularitat i reconeix l'Aran com a entitat territorial singular dins de Catalunya, la qual és objecte d'una particular protecció per mitjà d'un règim jurídic especial.

Article 12. Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya. A aquest efecte, la Generalitat i l'Estat, segons correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres instruments de col·laboració en tots els àmbits, que poden incloure la creació d'organismes comuns.

Article 13. Les comunitats catalanes a l'exterior

La Generalitat, en els termes que estableix la Llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària. Amb aquesta finalitat, la Generalitat, segons correspongui, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats internacionals sobre aquesta matèria.

TÍTOL I. Dels drets, deures i principis rectors

CAPÍTOL III. Drets i deures lingüístics

Article 32. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües

Totes les persones tenen dret a no ésser discriminades per raons lingüístiques. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes.

Article 33. Drets lingüístics davant les administracions públiques i les institucions estatals

1. Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística. En les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegerin. Aquest dret obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exerceixen funcions públiques.
2. Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegerin en totes les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció.

3. Per garantir el dret d'opció lingüística, els jutges, els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia, per prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar, en la forma que estableixen les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials que els fa aptes per complir les funcions pròpies de llur càrrec o de llur lloc de treball.
4. Per garantir el dret d'opció lingüística, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, que el fa apte per complir les funcions pròpies del seu lloc de treball.
5. Els ciutadans de Catalunya tenen el dret de relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccional d'àmbit estatal, d'acord amb el procediment establert per la legislació corresponent. Aquestes institucions han d'atendre i tramitar els escrits presentats en català, que tenen, en tot cas, plena eficàcia jurídica.

Article 34. Drets lingüístics dels consumidors i usuaris

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegixin en llur condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i serveis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes que estableixen les lleis.

Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.

2. Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.
3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.
4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial, si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.
5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

Article 36. Drets amb relació a l'aranès

1. A l'Aran, totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses oralment i per escrit en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.
2. Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat.
3. S'han de determinar per llei els altres drets i deures lingüístics amb relació a l'aranès.

CAPÍTOL IV. Garanties dels drets estatutaris

Article 37. Disposicions generals

1. Els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol vinculen tots els poders públics de Catalunya i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, els particulars. Les disposicions que dictin els poders públics de Catalunya han de respectar aquests drets i

s'han d'interpretar i aplicar en el sentit més favorable per a llur plena efectivitat.

Els drets que reconeixen els articles 32 i 33 també vinculen l'Administració general de l'Estat a Catalunya.

2. El Parlament ha d'aprovar per llei la *Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya*. Les disposicions d'aquest article relatives als drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol s'apliquen també als drets reconeguts per l'esmentada carta.
3. La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol s'han de fer per llei del Parlament.
4. Els drets i els principis d'aquest títol no comporten una alteració del règim de distribució de competències ni la creació de títols competencials nous o la modificació dels que ja existeixen. Cap de les disposicions d'aquest títol no pot ésser desplegada, aplicada o interpretada de manera que redueixi o limiti els drets fonamentals que reconeixen la Constitució i els tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article 38. Tutela

1. El Consell de Garanties Estatutàries tutela els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol i la *Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya*, d'acord amb el que estableix l'article 76.2.b i c.
2. Els actes que vulnerin els drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol i per la *Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya* són objecte de recurs davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, d'acord amb els procediments que estableixen les lleis.

CAPÍTOL V. Principis rectors

Article 44. Educació, recerca i cultura

2. Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori.

Article 50. Foment i difusió del català

1. Els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès.
2. El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per garantir l'ús del català en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca.
3. Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.
4. Els poders públics han de promoure que les dades que figurin en l'etiquetatge, en l'emballatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya constin també en català.
5. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells. També l'han d'emprar en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà, si ho demanen.
6. Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.
7. L'Estat, d'acord amb el que disposa la Constitució, ha de donar suport a l'aplicació dels principis que estableix aquest article. S'han d'establir els instruments de coordinació i, si escau, d'actuació conjunta perquè siguin més efectius.

TÍTOL II. De les institucions

CAPÍTOL I. El Parlament

Article 62. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa

2. Són lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut les que regulen directament les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1. L'aprovació, la modificació i la derogació d'aquestes lleis requereixen el vot favorable de la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text, llevat que l'Estatut n'estableixi una altra.

Article 65. Promulgació i publicació de les lleis

Les lleis de Catalunya són promulgades, en nom del rei, pel president o presidenta de la Generalitat, el qual n'ordena la publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, en el termini de quinze dies des de l'aprovació, i al *Boletín Oficial del Estado*. A l'efecte de l'entrada en vigor, regeix la data de publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. La versió oficial en castellà és la traducció elaborada per la Generalitat.

TÍTOL III. Del poder judicial a Catalunya

CAPÍTOL III. Competències de la Generalitat sobre l'Administració de justícia

Article 101. Oposicions i concursos

3. Les proves dels concursos i les oposicions regulats per aquest article, si tenen lloc a Catalunya, poden fer-se en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat.

Article 102. El personal judicial i la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya

1. Els magistrats, els jutges i els fiscals que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català per fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans en la forma i amb l'abast que determini la llei.
3. En tot cas, el coneixement suficient de la llengua i del dret propis ha d'ésser valorat

d'una manera específica i singular per obtenir una plaça en els concursos de trasllat corresponents.

4. El personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials que el fa apte per complir les funcions pròpies del seu càrrec o lloc de treball.

TÍTOL IV. De les competències

CAPÍTOL II. Les matèries de les competències

Article 143. Llengua pròpia

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'abast, els usos i els efectes jurídics de la seva oficialitat, i també la normalització lingüística del català.
2. Correspon a la Generalitat i també al Conselh Generau d'Aran la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat aranès a l'Aran.

Article 146. Mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual

3. La Generalitat ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya en els mitjans de comunicació social.

Article 147. Notariat i registres públics

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya, en matèria de notaries i de registres públics de la propietat, mercantils i de béns mobles, la competència executiva que inclou, en tot cas:
 - a) El nomenament dels notaris i els registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles per mitjà de la convocatòria, l'administració i la resolució de les oposicions lliures i restringides i dels concursos, que ha de convocar i portar a terme fins a la formalització dels nomenaments. Per a la provisió de les notaries i dels registres, els candidats han d'ésser admesos en igualtat de drets i han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans en la for-

ma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

3. Correspon a la Generalitat, en el marc de la regulació general, la competència executiva en matèria de Registre Civil, incloent-hi el nomenament dels seus encarregats, interins i substituïts, l'exercici amb relació a aquests de la funció disciplinària, i també la provisió dels mitjans humans i materials necessaris per a l'exercici de les funcions. Aquests encarregats han d'acreditar el coneixement de la llengua catalana i del dret català en la forma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

Article 151. Organització territorial

Correspon a la Generalitat, respectant la garantia institucional que estableixen els articles 140 i 141 de la Constitució, la competència exclusiva sobre organització territorial, que inclou en tot cas:

- a) La determinació, la creació, la modificació i la supressió dels ens que configuren l'organització territorial de Catalunya.
- b) La creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com dels ens locals d'àmbit territorial inferior; la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i dels altres ens locals; els topònims, i la determinació dels règims especials.

Article 155. Propietat intel·lectual i industrial

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou, en tot cas:
 - b) La defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria.

102. Quina és la normativa legal sobre la llengua a l'administració local?

- Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol (BOE 172 i DOGC 4680, tots dos de l'endemà, i suplement núm. 16 del BOE en llengua catalana, de 21 de

juliol), de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

- Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril (DOGC 3887, de 20 de maig), pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.
- Llei 1/1998, de 7 de gener (DOGC 2553, del 9, i BOE 36, d'11 de febrer), de política lingüística.
- Decret 179/1995, de 13 de juny (DOGC 2066, de 23, i correcció d'errades al DOGC 2126, de 10 de novembre), pel qual s'aprova el reglament d'obres, activitats i serveis dels ens locals.
- Decret 14/1994, de 8 de febrer (DOGC, 1859, de l'11, i correcció d'errades al DOGC 1893, de 6 de maig), pel qual es regula l'exigència del coneixement del català als concursos per a la provisió de llocs de treball dels ens locals de Catalunya reservats a funcionaris amb habilitació de caràcter estatal.
- Llei 16/1991, de 10 de juliol (DOGC 1469, del 19, BOE 190, de 9 d'agost, i correccions d'errades al DOGC 1494, de 18 de setembre, DOGC 1507, de 18 d'octubre i DOGC 1604, de 10 de juny de 1992), de les policies locals.
- Decret 214/1990, de 30 de juliol (DOGC 1348, de 28 de setembre i correcció d'errades al DOGC 1402, de 4 de febrer de 1991), pel qual s'aprova el reglament del personal al servei de les entitats locals.
- Reial Decret 2568/1986, de 28 de novembre (BOE 305, de 22 de desembre i correcció d'errades al BOE 12, de 14 de gener de 1987), pel qual s'aprova el reglament d'organització, funcionament i règim jurídic de les entitats locals.

103. Saps què és el Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL)?

El Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) és un ens públic amb personalitat jurídica pròpia creat l'any 1989 i format per la Generalitat de Catalunya, 98 ajuntaments, 37 consells comarcals i la Diputació de Girona.

La voluntat comuna de tots els membres del Consorci és impulsar coordinadament el procés de normalització del català en tots els àmbits per fomentar-ne el coneixement i l'ús.

Organització territorial

El CPNL presta els seus serveis de forma descentralitzada a través d'una xarxa territorial formada per 22 centres de normalització lingüística que s'estructuren en serveis comarcals de català, serveis locals de català i oficines de català. En conjunt, el Consorci disposa d'una plantilla de 600 professionals que, distribuïts en 146 punts del territori, treballen per al foment del coneixement i l'ús de la llengua catalana.

104. Quins serveis ofereix el CPNL?

- Català per a adults. S'ofereix formació en llengua catalana a totes aquelles persones de més de 18 anys que vulguin iniciar-se en el coneixement del català o incrementar-lo. L'oferta d'ensenyament cobreix tots els nivells, tant orals com escrits, i es concreta en dues modalitats: cursos de català presencials, basats en l'assistència de l'alumne a classe, i cursos de català en línia, des de la plataforma Parla.cat i amb el guiatge d'un tutor.
- Assessorament lingüístic. És un servei orientat a afavorir l'autonomia lingüística de l'usuari, per la qual cosa el servei de correcció de textos breus s'ofereix durant un temps pactat amb l'usuari. Des del servei, s'ajuda les persones usuàries a millorar els seus escrits: es proposen solucions als seus dubtes, se'ls orienta sobre els aspectes que cal millorar i s'informa sobre recursos lingüístics, sessions formatives i cursos específics.
- Voluntariat per la Llengua (VxL). És un programa impulsat per la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i gestionat territorialment pel CPNL. El Voluntariat per la Llengua facilita que totes les persones majors d'edat que tenen coneixements bàsics de català oral (aprenents) i es volen llançar a

parlar-lo el puguin practicar, durant 10 hores (1 hora a la setmana), en un context real i distès, amb una persona que habitualment parla en català (voluntaris). També promou que les persones que el parlen habitualment no canviïn de llengua innecessàriament.

- Ensenyament i assessorament a l'Administració pública, empreses, establiments comercials i altres organitzacions.
- Activitats complementàries de llengua i cultura. El CPNL acosta els ciutadans a esdeveniments sobre les arts, el cinema, el teatre, la música, el joc i la cultura popular en català; els atansa als escriptors de la cultura pròpia i d'altres cultures traduïdes al català, i els facilita la participació en les activitats de la societat on viuen.

105. Coneixes el Termcat?

És un consorci, amb personalitat jurídica pròpia, integrat per la Generalitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans i el Consorci per a la Normalització Lingüística.

Té com a finalitat la coordinació general de les activitats terminològiques relatives a la llengua catalana, promoure i dur a terme l'elaboració de recursos terminològics i garantir-ne la disponibilitat, i de fomentar el desenvolupament de productes d'enginyeria lingüística en què la terminologia té una especial incidència.

106. Saps què és l'Institut d'Estudis Catalans (IEC)?

L'Institut d'Estudis Catalans és l'ens de referència normativa per a la llengua catalana en el seu conjunt.

Treballa amb la visió de ser el referent acadèmic de la llengua i la cultura catalanes, assessorar els poders públics i tenir capacitat d'influència social des de la reflexió, el rigor i la independència de criteri.

Exerceix d'acadèmia de la llengua catalana i de centre d'estudis de recerca en totes les matèries del saber.

<https://www.iec.cat/>

També hi ha l'Institut d'Estudis Aranesi (<http://www.institutestudisaranesi.cat/>).

107. Coneixes l'Institut Ramon Llull?

L'Institut Ramon Llull és l'organisme responsable de la projecció internacional de la llengua i la cultura catalanes. Representa una comunitat cultural i lingüística de més de deu milions de persones que participen de manera activa a través del món de la creació, la literatura i el coneixement en els principals debats i esdeveniments culturals a escala global. Creat el 2002, és un consorci format pel Govern de la Generalitat de Catalunya, el Govern de les Illes Balears, l'Ajuntament de Barcelona i l'Ajuntament de Palma. Els seus programes d'actuació es desenvolupen a través de l'Àrea de Llengua i Universitats, l'Àrea de Literatura, l'Àrea de Creació i el Programa d'Innovació, Coneixement i Residències.

L'Institut Ramon Llull treballa amb el propòsit que la cultura catalana dialogui amb el món en tots les àmbits de la creació i el coneixement per teixir xarxes de complicitat, reconeixement i cooperació. A més, col·labora i dona suport a artistes, institucions, entitats o festivals per fomentar l'intercanvi i la col·laboració en els àmbits de la literatura i la traducció, els estudis de catalanística, les arts escèniques, el cinema, la música, les arts visuals, el disseny o l'arquitectura.

Amb seu a Barcelona, té oficines a Berlín, Londres, Nova York i París.

108. Què és l'Optimot?

És un servei en línia que ajuda a resoldre dubtes sobre l'ús de la llengua catalana, una eina de consulta completa i àgil pensada per fomentar l'autonomia de l'usuari.

Consta d'un cercador d'informació lingüística, amb diverses fonts integrades, que ajuda a resoldre dubtes i d'un servei d'atenció personalitzada.

<http://optimot.gencat.cat/>

109. Coneixes el projecte #català947 (la llengua catalana als municipis de Catalunya)?

Es tracta d'un conjunt de dades demogràfiques (orígens de la població), sociolingüístiques (coneixements i usos lingüístics) i d'aprenentatge de català per a adults i d'oferta de català als comerços dels municipis de Catalunya. L'objectiu d'aquestes dades respon a la necessitat d'obtenir un recull de dades que tenen a veure amb la situació de la llengua a cada municipi.

<https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Societat-benestar/-catal-947-La-llengua-catalana-als-municipis-de-Ca/ct77-e63k>

110. Les polítiques culturals del govern de la Generalitat miren de fer créixer el cinema en català. Des del municipi, com puc participar-hi?

Es pot participar en el programa CINC (Cinema Infantil en Català), que impulsen la Generalitat, el Consorci per a la Normalització Lingüística i diversos ajuntaments, institucions, entitats i cinemes (*<http://gencat.cat/llengua/cinema/cinc.html>*).

També es pot participar al Cicle Gaudí (Circuit Estable de Cinema en Català), un projecte que impulsa l'Acadèmia del Cinema Català amb el suport de la Generalitat de Catalunya, les diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, la Fundació SGAE i la Fundació Víctor Grífols i Lucas.

Constitueix una xarxa estable de sales a Catalunya que porta deu pel·lícules catalanes a l'any, una cada mes, a un centenar de poblacions de tot el territori. Arriba allà on la ciutadania no té un accés fàcil a l'oferta en pantalla gran, ja sigui per manca de sala de cinema o bé per absència de programació catalana a les sales de cinema properes (*<https://www.ciclegaudi.cat/>*).

2.8 Audiovisual

111. Saps quins són els principals objectius de la Filmoteca de Catalunya?

La Filmoteca de Catalunya vetlla per la preservació i la difusió del patrimoni audiovisual i de la cultura cinematogràfica, amb un èmfasi especial en la catalana. Les seves activitats inclouen la programació de projeccions i exposicions, a més de la conservació i la restauració de films, fotografies, músiques, llibres, revistes, cartells i documents cinematogràfics, així com peces de museu pertanyents a la història del cinema.

La col·lecció cinematogràfica, que actualment consta d'uns 40.000 títols, tant en suport analògic com digital, és al Parc Audiovisual de Terrassa, al Centre de Conservació i Restauració.

L'edifici del Raval, al centre de Barcelona, disposa de dues sales de cinema, que programen unes 1.400 sessions anuals, dos espais d'exposicions i la Biblioteca del Cinema, que té la col·lecció de llibres, revistes i arxius gràfics més important de Catalunya. També s'hi duen a terme les activitats promogudes pels serveis educatius, destinades a fomentar la formació de nous públics.

112. Saps que el teu municipi es pot convertir en un plató audiovisual?

La promoció del territori com a plató audiovisual es vehicula a través de la Catalunya Film Commission (CFC), un servei públic i gratuït de la Generalitat de Catalunya (Institut Català de les Empreses Culturals) a disposició del sector audiovisual amb la voluntat de promoure i facilitar els rodatges a tot Catalunya i d'estimular i consolidar la indústria cinematogràfica i audiovisual catalana i els serveis que se'n deriven a tot el territori.

Actualment, aquesta entitat compta amb uns 200 municipis associats.

A la Catalunya Film Commission es dona suport als professionals en la preparació del seu rodatge al territori, els assessora en la cerca de localitzacions i

els informa sobre les condicions de filmació i gestió de permisos als diversos indrets del territori i sobre altres necessitats que puguin sorgir en la preparació del rodatge a Catalunya.

<https://www.bcncatfilmcommission.com/ca>

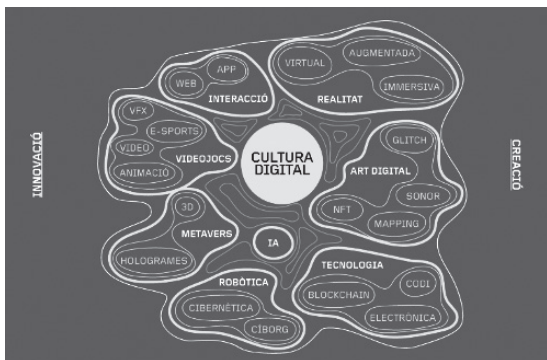
113. Saps què és la Catalunya Film Festivals?

És una associació que agrupa 45 festivals i mostres de cinema en català que es desenvolupen a 100 municipis de Catalunya (<https://catalunyawilmfestivals.com/>).

2.9 Cultura digital

114. Què entenem per cultura digital?

Quan parlem de cultura digital ens referim a les creacions, les produccions o les manifestacions artístiques relacionades amb el món digital i la tecnologia. En aquest sentit, la cultura digital vol aglutinar totes les interseccions possibles entre els llenguatges artístics tradicionals i les eines del món digital, els quals donen com a resultat mutacions innovadores de les formes expressives clàssiques. La interactivitat, la immediatesa o la simultaneïtat també són trets definitoris de la cultura digital, que aporten a la cultura una especial capacitat per a la participació i la difusió.

Font: Generalitat de Catalunya.

2.10 Memòria democràtica

La memòria democràtica, que des de la Generalitat es treballa al Departament de Justícia, Drets i Memòria, és fàcil que en l'àmbit municipal es vinculi amb la Regidoria de Cultura.

Des de la Generalitat, concretament des de la Direcció General de Memòria Democràtica, es treballa per a la recuperació de la memòria promovent la relació amb institucions memorialistes d'arreu del món; organitzant activitats relacionades amb la recuperació de la memòria democràtica; convocant subvencions per a la recuperació del patrimoni memorial, la recerca científica i la difusió en l'àmbit de la memòria; impulsant la localització de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i el franquisme; localitzant les fosses comunes existents a Catalunya; gestionant les indemnitzacions als expresos polítics del franquisme, i assessorant les persones represaliades.

La Direcció General vehicula i coordina la relació de la Generalitat de Catalunya amb el Memorial Democràtic, el Consorci del Museu Memorial de l'Exili (MUME) i el Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE).

115. Què és el Memorial Democràtic?

- a) Centre estable d'activitats de commemoració, difusió, formació, assessorament i participació social relatives al coneixement del període de la Segona República, la Guerra Civil i les seves víctimes en tota la seva diversitat, la repressió franquista, l'exili, la deportació i les arrels antifranquistes del sistema de valors de la recuperació de la democràcia. A aquest efecte, li correspon formular propostes de polítiques públiques relatives a la recuperació, la conservació i el foment de tots els elements i factors que integren i configuren la memòria democràtica.
- b) Commemoració de la memòria democràtica mitjançant la proclamació de la vigència dels valors democràtics com a fonament d'organit-

zació i de convivència de la societat catalana actual.

- c) Homenatge a les víctimes directes o indirectes de la Guerra Civil i de la lluita per la república, la democràcia, les llibertats i els drets individuals i col·lectius; a les víctimes que eren a la re-reguarda durant el conflicte bèl·lic, i a tothom que va patir persecució per les seves opcions personals, ideològiques, religioses o de consciència.
- d) Recerca d'informació, amb mitjans propis o aliens, sobre els elements personals i col·lectius, de materials i documentals que nodreixen els referents de la lluita per la recuperació de les llibertats públiques.
- e) Difusió del patrimoni democràtic i dels espais de la memòria amb la creació d'un fons informatiu integrat per un servei d'informació documental, un portal informàtic, un banc de dades audiovisuals i bases de dades, i també amb l'organització d'exposicions.
- f) Realització d'activitats formatives, com ara organitzar jornades, cursos, seminaris i conferències.
- g) Afavoriment de la participació de les entitats i els grups que tenen per objecte la preservació de la memòria democràtica i la reflexió sobre la societat present, a més de la constitució d'un observatori dels valors democràtics.
- h) La recuperació i la divulgació del paper de les dones en el patrimoni democràtic com a persones amb capacitat de decisió autònoma i subjectivitat històrica.

116. Què és la Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya?

La Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya agrupa un conjunt d'indrets que constitueixen el patrimoni memorial, tangible i intangible, representatiu de la lluita i els conflictes per aconseguir els drets i les llibertats democràtiques, des de la proclamació de la Segona República fins a la transició de-

mocràtica, i que articulen una voluntat comuna perquè es recuperin, es conservin i difonguin.

Inclou centres expositius de referència, patrimoni recuperat *in situ* (trinxeres, búnquers, espais de dol, fosses comunes, etc.), camins de memòria (rutes de l'exili, camí de la llibertat, etc.), llocs i espais de resistència, arxius i centres de documentació i monuments memorials.

El Memorial Democràtic convoca subvencions per als ens locals per a projectes que revaloren i difonen el patrimoni memorial de Catalunya del període 1931-1980 i/o projectes d'activitats commemoratives, de recerca i de difusió de la memòria democràtica.

Tercera part.

**La cultura com a eix
de transversalitat**

3.1 Objectius de Desenvolupament Sostenibles Agenda 2030 (ODS) i cultura

Font: Els objectius de desenvolupament sostenible socials al món cultural, Generalitat de Catalunya.

Els valors de la societat són la base sobre la qual es construeix tota la resta, i la manera com s'expressen aquests valors són la seva cultura, per tant, no se'n pot prescindir de cara a un desenvolupament humà sostenible. La vitalitat cultural és tan essencial per a una societat sana i sostenible com la igualtat social, la responsabilitat ambiental i la viabilitat econòmica. Tot i no que no existeix un ODS específic per a la cultura, sí que hi és present de manera transversal en objectius.

relacionats amb l'educació, l'assoliment de ciutats sostenibles, la seguretat alimentària, la protecció del medi ambient, el creixement econòmic, les pautes de consum i producció sostenibles i la promoció de societats inclusives i pacífiques, principalment per generar intercanvis i aliances.

Els 17 ODS són:

1. Fi de la pobresa.
2. Fam zero.
3. Salut i benestar.
4. Educació de qualitat.
5. Igualtat de gènere.
6. Aigua neta i sanejament.
7. Energia neta i assequible.
8. Treball digne i creixement econòmic.
9. Indústria, innovació i infraestructures.
10. Reducció de les desigualtats.
11. Ciutats i comunitats sostenibles.
12. Consum i producció responsables.
13. Acció climàtica.
14. Vida submarina.
15. Vida terrestre.

16. Pau, justícia i institucions sòlides.

17. Aliança pels objectius.

A Catalunya el Pla Nacional per a la Implementació de l'Agenda 2030 es va aprovar el 25 de setembre de 2019. El treball per a la consecució dels ODS inclou tota la societat catalana (tercer sector, sindicats, món local, universitats, representants de la gent gran, col·lectius LGBT+ i defensors de la conservació del medi ambient).

117. Com s'inclou la cultura en els ODS?

En el cas del món cultural, s'estima que els ODS en l'àmbit social més prioritaris podrien ser els següents:

ODS 3. Salut i benestar

La participació en la vida cultural pot contribuir a millorar la salut i el benestar. I el benefici de les arts per a la salut mental i el benestar està clarament documentat. Alhora, les arts es poden utilitzar com a eines de comunicació creativa i efectiva.

ODS 4. Educació de qualitat

La cultura és important en aquest terreny perquè els programes educatius han d'incloure continguts relacionats amb la diversitat cultural, l'educació artística, els idiomes i el rol dels aspectes culturals en el desenvolupament sostenible.

ODS 5. Igualtat de gènere

La igualtat de gènere també s'ha d'aconseguir a la vida cultural. Cal ampliar les oportunitats perquè les dones i les nenes participin activament en la vida cultural i portin endavant els seus propis projectes i organitzacions.

L'ODS 5 és rellevant per a una àmplia gamma de programes i projectes en el sector artístic i cultural, atès que la cultura pot contribuir a fomentar l'empoderament de les dones i la igualtat de gènere.

Malgrat els avenços i les millores en els drets socials dels darrers anys, encara ara el paradigma social contribueix a perpetuar la discriminació per raó de gènere i l'assetjament sexual, i que els paradigmes socials existents es poden reforçar amb el sector de les arts (moviment #MeToo), les pràctiques culturals i

les creences que suposen un efecte opressiu sobre les dones i les noies o la comunitat LGBT+.

ODS 8. Treball digne i creixement econòmic

Els sectors culturals i creatius tenen el potencial de ser àrees propícies per a l'ocupació inclusiva, sostenible i equitativa, en la mesura que es garanteixin les condicions laborals apropiades i de conformitat amb els drets humans internacionals.

Les indústries creatives tenen un paper rellevant en la contribució al creixement econòmic i la creació d'ocupació. Les iniciatives culturals fomenten la renovació i la creació d'activitats econòmiques, l'emprenedoria i l'ocupabilitat, i el desenvolupament del turisme.

Els projectes d'art i cultura creen oportunitats de desenvolupament i formació de competències que augmenten l'ocupabilitat i les habilitats emprenedores de les persones beneficiàries.

ODS 10. Reducció de les desigualtats

La participació cultural pot contribuir a empoderar i promoure la inclusió de totes les persones, independentment de la seva edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió o condició econòmica, entre d'altres. Els artistes i els professionals de la creativitat poden implicar-se en el disseny i la presentació de narratives que donin veu als països en desenvolupament, ja que tots els enfocaments cap a la migració han d'incloure una dimensió cultural i un diàleg intercultural.

L'accés a la cultura en si mateix és una manera de reduir les desigualtats.

ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles

Els factors culturals determinen el comportament a les ciutats, en àrees com el transport i la mobilitat, els usos del medi ambient, etc. A les ciutats hi ha molts llocs i elements importants del patrimoni cultural material i immaterial que tenen una funció per dur a terme en el desenvolupament local sostenible; de fet, els aspectes culturals són fonamentals per promoure aquest desenvolupament. Els espais verds i públics poden possibilitar l'execució de les activitats culturals i la necessitat que tothom hi pugui accedir.

La democratització de la cultura també exigeix apropar les arts i les diferents manifestacions culturals a la ciutadania, fins i tot a peu de carrer.

L'urbanisme, la planificació urbanística i l'agenda urbana poden jugar un rol actiu a l'hora de portar la cultura a l'espai públic a l'aire lliure allà on calgui i sigui possible.

L'ODS 11 ofereix una oportunitat perquè els programes artístics i culturals es comprometin amb els ODS a través del patrimoni i dels espais públics. La cultura és clau per fer que les ciutats siguin atractives, creatives i sostenibles.

La cultura també pot transformar els espais de la ciutat en llocs de diàleg públic i, per tant, fomentar la inclusió social i contribuir a reduir la desigualtat.

ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides

En aquest terreny, la cultura és important perquè dona cabuda a la ciutadania per participar en el disseny, la implementació i l'avaluació de les polítiques i els programes culturals. Les instal·lacions culturals, en particular les biblioteques i els centres de coneixement, han de promoure l'accés a la informació. Les estratègies que tenen com a objectiu reduir la violència i promoure la pau han d'incloure un component cultural.

La cultura és una eina que es pot utilitzar per promoure la comprensió i la tolerància entre les persones. La manera més clara en què el sector de les arts i la cultura pot contribuir a assolir aquest objectiu és mitjançant programes artístics i culturals que fomentin la discussió, el debat i la participació ciutadana al voltant de qüestions de pau i justícia.

Una manera d'augmentar l'impacte en aquesta àrea és desenvolupar programes de formació que destaquin, com les arts, i que poden contribuir al canvi social. Per als artistes, seria fer ressaltar on són les injustícies, retre comptes a les institucions i promoure la llibertat d'expressió i la participació en la vida pública.

ODS 17. Aliança pels objectius

Cal que les estratègies internacionals, nacionals i locals per al desenvolupament sostenible, incloses les que tenen com a objectiu implementar l'Agenda 2030, integrin una dimensió cultural.

3.2 Cultura i educació

118. Quin projecte proposa el CoNCA (Consell Nacional de la Cultura i de les Arts)?

L'educació i la cultura són dues cares d'una mateixa moneda, i ambdues tenen com a objectiu fomentar l'aprenentatge i el coneixement, i alhora millorar la capacitat receptiva, reflexiva i crítica de la ciutadania. Conscient de la importància de dotar l'educació de la irrenunciable dimensió cultural, el CoNCA treballa per a l'estudi, l'impuls i el foment de l'activitat cultural en el sistema educatiu.

El CoNCA centra la seva tasca en aquest àmbit a aportar eines d'anàlisi i propostes que propiciïn el debat per a la millora de l'articulació del sistema d'ensenyaments artístics a Catalunya. En aquest sentit, l'organisme ha elaborat, en compliment de les seves funcions, d'una banda, dos estudis sobre l'estat actual de l'educació artística superior i professionalitzadora que mostren la complexitat del sistema amb les diverses naturaleses de centres, oferta i titulacions existents, i, de l'altra, ha abordat l'aproximació a la realitat i l'impacte de l'educació no formal en l'àmbit artístic al nostre país.

119. Què és el Fòrum de les Arts en l'Educació?

El CoNCA té, entre les seves funcions, vetllar pels ensenyaments artístics i per la presència de les arts en l'educació, atès que són imprescindibles en l'educació integral de les persones i, per tant, a primària i secundària obligatòries per a tota la població.

L'any 2022 es van fer les primeres jornades del Fòrum de les Arts en l'Educació que va plantejar la *Carta de les arts a l'educació*, que inclou el recull de 63 recomanacions.

Pel que fa a la declaració de principis, fa referència al fet que l'educació en les arts és condició del dret de la ciutadania a la cultura, i no poder exercir-lo coarta el desenvolupament personal i esdevé un factor greu d'exclusió social. A més, recorda que les arts estimulen el desenvolupament cognitiu, emocional i

relacional de la persona, necessaris per al seu creixement integral.

En aquest sentit, d'aquí van sorgir els primers compromisos en ferm per part del Govern i les administracions locals per fer més present la incorporació de les arts a l'educació obligatòria. Aquests acords consten d'unes mesures concretes, com ara que el Departament d'Educació, el Departament de Recerca i Universitats i el Departament de Cultura del Govern de la Generalitat es van comprometre a constituir un grup de treball permanent per a la coordinació i la integració d'actuacions per abordar la presència de les arts i la cultura en l'educació.

Les mesures concretes que es treballen conjuntament en aquest grup de treball són:

- Concretar programes de promoció de les arts en l'educació obligatòria: en aquesta comissió s'han de treballar, entre d'altres, possibles mesures relacionades amb la formació de formadors, l'impuls de nous programes per incorporar les arts a la resta de matèries i en les hores de gestió autònoma dels centres, i per promoure la col·laboració entre agents culturals del territori i centres educatius, de manera homogènia en l'àmbit territorial i social.
- Detectar, concentrar i difondre experiències d'èxit que promoguin les arts en centres educatius i estendre-les a la resta de centres: han de ser programes que treballin les arts proposades tant pels centres educatius com pel món artístic i cultural. L'objectiu concret ha de ser facilitar l'accés a bones pràctiques i impulsar materials, actes i capacitacions per a l'extensió de les iniciatives d'èxit.
- Impulsar l'ordenació dels ensenyaments artístics superiors dins el sistema universitari de Catalunya.
- Aprofitar la feina d'identificació i concentració d'informació i iniciatives per a la posada en marxa d'un observatori de les arts a l'educació que permeti l'accés a una visió general i de sistema dels ensenyaments artístics en totes les etapes educatives, tant en l'àmbit formal com no formal.

Pel que fa a les administracions locals, es va anunciar el compromís acordat per les quatre diputacions, els consells comarcals i els ajuntaments de Catalunya quant a la creació d'un espai de coneixement i assessorament de bones pràctiques i experiències inspiradores format per les quatre diputacions, els consells comarcals i els ajuntaments de Catalunya representats per la Federació Catalana de Municipis i l'Associació Catalana de Municipis.

Finalment, la Comissió Permanent, constituïda pel CoNCA i formada pel Consell Rector del Fòrum, s'ha d'encarregar de fer el seguiment del procés obert i de convocar, cada dos anys, edicions successives del Fòrum destinades a fer el balanç i a propiciar l'actualització de plantejaments i compromisos.

Han assistit a l'acte de presentació de la Carta representants del Consell Rector del Fòrum de les Arts a l'Educació, integrat pel Departament d'Educació, el Departament de Cultura i el Departament de Recerca i Universitats de la Generalitat de Catalunya, així com representants de les quatre diputacions catalanes, l'Ajuntament de Barcelona, la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), l'Associació Catalana de Municipis (ACM), la Coordinadora Catalana de Fundacions, la Fundació Jaume Bofill i la Fundació Interarts.

En aquest sentit, és important saber quins són els centres d'ensenyaments artístics (tot i que depenen del Departament d'Educació) de cara a aquesta col·laboració entre les arts i l'educació.

Aquests ensenyaments són de règim especial; la titularitat de molts centres és municipal o d'algun altre ens local, i comprenen:

a) Música

Els ensenyaments de música es fonamenten en dos tipus d'oferta formativa diferent: reglada, que comprèn diversos graus i té un nivell d'exigència elevat en funció de la seva finalitat de facultar per a la pràctica professional, i no reglada, per a aquelles persones que volen assolir un nivell de coneixements adequats, des de la iniciació fins a l'aprofundiment de l'aprenentatge musical.

Els ensenyaments reglats de música es classifiquen en professionals i superiors. L'objectiu

dels estudis musicals és proporcionar a l'alumnat una formació musical de qualitat i, alhora, garantir la formació dels futurs professionals. Les administracions educatives han de facilitar a l'alumnat la possibilitat de cursar simultàniament els ensenyaments de música i els de règim general.

La tipologia de centres d'ensenyaments musicals és la següent:

Escoles de música: aquests centres poden ser de titularitat pública o privada. Els ensenyaments impartits en aquestes escoles no duen a l'obtenció de títols amb validesa acadèmica o professional. No obstant això, poden preparar l'alumnat per a l'accés a nivells professionalitzadors.

Conservatoris: són centres públics que imparteixen ensenyaments musicals de grau professional que condueixen a una titulació amb validesa acadèmica oficial.

Centres professionals: són centres de titularitat privada que imparteixen ensenyaments musicals de grau professional i que condueixen a una titulació amb validesa acadèmica oficial.

Centres superiors: poden ser de titularitat pública o privada, i imparteixen ensenyaments musicals de grau superior. En finalitzar aquests estudis, s'obté una titulació equivalent, a tots els efectes, a una llicenciatura o grau universitaris.

Centres integrats: acullen els ensenyaments de règim general (educació primària i secundària) en música i/o dansa.

b) Dansa

L'objectiu dels estudis artístics de dansa és proporcionar a l'alumnat una formació de qualitat i garantir la qualificació dels futurs professionals. Les administracions educatives han de facilitar a l'alumnat la possibilitat de cursar simultàniament els ensenyaments de dansa i els de règim general. La tipologia de centres d'ensenyaments de dansa és la següent:

Escoles de dansa: aquests centres poden ser de titularitat pública o privada. Els ensenyaments

que s'hi imparteixen no duen a l'obtenció de títols amb validesa acadèmica o professional. No obstant això, poden preparar l'alumnat per a l'accés a nivells professionalitzadors.

Conservatoris: són centres públics que imparteixen ensenyaments de dansa de grau professional que condueixen a una titulació amb validesa acadèmica oficial.

Centres professionals: són centres de titularitat privada que imparteixen ensenyaments de dansa de grau professional i condueixen a una titulació amb validesa acadèmica oficial.

Centre superior: és de titularitat pública i imparteix ensenyaments de dansa de grau superior. En finalitzar aquests estudis, s'obté una titulació equivalent, a tots els efectes, a una llicenciatura universitària.

Centres integrats: acullen els ensenyaments de règim general (educació primària i/o secundària) en música i/o dansa.

c) Arts plàstiques i disseny

La finalitat d'aquests estudis és proporcionar a l'alumnat una formació artística de qualitat i garantir la qualificació dels futurs professionals. Els centres d'ensenyaments d'arts plàstiques i disseny són:

Escoles d'art i superiors de disseny: centres públics que imparteixen cicles formatius i ensenyaments superiors de disseny.

Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya: es tracta d'un centre públic que imparteix ensenyaments superiors de conservació i restauració de béns culturals.

Escoles d'art: centres públics que imparteixen cicles formatius.

Centres autoritzats de grau superior d'arts plàstiques i disseny: centres privats que poden impartir cicles formatius, ensenyaments superiors de disseny o ambdós tipus.

d) Art dramàtic

Els ensenyaments d'art dramàtic són de grau superior, s'estructuren en un sol cicle i tenen una durada de quatre cursos.

Tenen com a finalitat proporcionar a l'alumnat una formació artística de qualitat i garantir la qualificació dels futurs professionals i personal docent i investigador de les arts escèniques.

L'alumnat que obtingui una qualificació positiva en l'avaluació de totes les assignatures del currículum té dret al títol superior d'art dramàtic, equivalent, a tots els efectes, a una llicenciatura universitària.

Normativa: Decret 73/1994, de 7 de març, pel qual s'estableix l'ordenació curricular del grau superior dels ensenyaments d'art dramàtic.

120. Què és l'ESDAP?

És un centre públic únic d'educació artística superior que imparteix el grau en disseny en les especialitats de disseny gràfic, disseny d'interiors, disseny de moda i disseny de producte, i amb set seus ubicades a les escoles d'Art i Superiors de Disseny de la Generalitat de Catalunya.

Titulació:

Títol superior de Disseny (equivalent a grau universitari) en les corresponents especialitats:

- Disseny gràfic
- Disseny d'interiors
- Disseny de moda
- Disseny de producte

On es pot estudiar:

- Badalona - EASD Pau Gargallo, www.pau.gargallo.net. Grau de Disseny Gràfic.
- Barcelona - EASD Llotja, www.llotja.cat. Grau de Disseny Gràfic, Disseny d'Interiors, Disseny de Moda i Disseny de Producte.
- Barcelona - EASD Deià, www.deiadiidisseny.cat. Grau de Disseny d'Interiors.
- L'Hospitalet de Llobregat - EASD Josep Serra i Abella, www.xtec.cat/ea-serraiabella. Grau de Disseny Gràfic.
- Olot - EASD, www.xtec.cat/ea-escolartolot. Grau de Disseny Gràfic i Disseny d'Interiors.

- Tàrrrega - EASD Ondara, www.eaondaratarrega.com. Grau de Disseny d'Interiors.
- Vic - EASD, www.eartvic.net. Grau de Disseny Gràfic, www.esdap.cat.

121. Què és l'Institut del Teatre?

L'Institut del Teatre és una plataforma destinada al conreu i la renovació permanents de les arts escèniques, i molt especialment de l'escena catalana, amb l'actualització i el desenvolupament de les funcions de docència, creació, recerca, conservació i difusió del patrimoni, sempre amb voluntat innovadora.

L'Institut del Teatre agrupa quatre centres, que imparteixen els estudis següents:

Teatre

TÍTOL SUPERIOR EN ART DRAMÀTIC (Equivalent a Grau Universitari)	Escola Superior d'Art Dramàtic ESAD
• Interpretació • Direcció escènica i Dramatúrgia • Escenografia	
POSTGRAU ARTS ESCÈNIQUES I EDUCACIÓ	Seu IT a Vic
• Títol propi	
POSTGRAU EN ARTS ESCÈNIQUES I ACCIÓ SOCIAL	Seu IT a Barcelona
• Títol propi	
POSTGRAU ACTORS I DIRECTORS PER A L'AUDIOVISUAL	Seu IT a Barcelona
MÀSTER UNIVERSITARI EN ESTUDIS TEATRALS	Amb la UAB, UPF i UPC
IT TEATRE JOVE COMPANYIA	
• Formació, recerca i creació per a graduats en art dramàtic de l'IT	

Dansa

TÍTOL SUPERIOR EN DANSA (Equivalent a Grau Universitari) • Coreografia i interpretació • Pedagogia de la dansa	Conservatori Superior de Dansa CSD
POSTGRAU EN MOVIMENT I EDUCACIÓ • Títol propi	Seu IT a Vic
TÍTOL PROFESSIONAL DE DANSA, ESO I BATXILLERAT • Dansa clàssica • Dansa contemporània • Dansa espanyola	Escola d'Ensenyament Secundari i Artístic Conservatori Professional de Dansa EESA/CPD
COMPANYIA IT DANSA • Estudis de perfeccionament per a graduats professionals en dansa	

Tècniques de l'espectacle

Títol propi amb format de cicle superior de Formació Professional: • So • Luminotècnia • Maquinària escènica Formació continuada per a tècnics	Escola Superior de Tècniques de les Arts de l'Espectacle ESTAE Amb la UPC Seu IT a Terrassa
--	---

L'Institut del Teatre també compta amb el Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques (MAE).

www.institudelteatre.cat

122. Què és l'ESMUC?

L'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) és un centre oficial d'estudis superiors musicals creat l'any 2001 i situat a l'edifici de l'Auditori de Barcelona, i actualment, l'única institució pública on es poden cursar estudis superiors de música a Catalunya.

Les titulacions de l'escola són:

- Títol superior de música, que equival, a tots els efectes, al d'un grau universitari. El currículum

per a l'obtenció d'aquest títol consta de 240 crèdits distribuïts en quatre cursos i s'imparteix en deu àmbits o especialitats:

- Composició.
- Direcció de cor o orquestra.
- Interpretació: música clàssica i contemporània.
- Interpretació: jazz i música moderna.
- Interpretació: música antiga.
- Interpretació: música tradicional.
- Musicologia.
- Pedagogia, general i específica de cada instrument.
- Sonologia.
- Música i matemàtiques.

www.esmuc.cat

123. Què són els ensenyaments artístics?

Formen part dels ensenyaments de règim especial i tenen com a finalitat facilitar una formació artística de qualitat i garantir la formació dels professionals corresponents. Els ensenyaments artístics es fonamenten en dues ofertes formatives diferents: una de reglada, que comprèn diversos graus i té el nivell d'exigència elevat que correspon a la finalitat exclusiva de facultar per a la pràctica professional, i una altra de no reglada per a les persones que volen assolir un nivell de coneixements artístics adequats per practicar aquestes disciplines. Aquests ensenyaments comprenen:

- a) Música.
- b) Dansa.
- c) Arts plàstiques i disseny.
- d) Art dramàtic.
- e) Conservació i restauració de béns culturals.
- f) Altres manifestacions artístiques que es determinin.

124. Què són els Programes Educatius Municipals?

Els Programes Educatius Municipals tenen com a objectiu educar més enllà de l'escola, però la tasca dels quals ha de ser, alhora, complementària i coordinada

amb l'activitat educativa de les escoles del municipi. Són també clau per a l'educació en valors, la formació, l'equitat i la cohesió social del conjunt de la ciutadania del municipi.

Amb els PEM l'alumnat i la ciutadania poden co-nèixer:

a) L'oci

- Cinema: cicles de cinema, projeccions específiques...
- Dansa: tradicional, popular...
- Pintura: escola d'art, tallers, concursos...
- Teatre: activitat del mateix municipi o d'altres.

b) El nostre poble

- Itineraris: nucli urbà, jardins, rutes culturals...
- Visites a museus.
- Visites a col·leccions específiques.

c) El món

- Intercanvis escolars.

d) Les tecnologies de comunicació

- Diaris escolars, web municipal amb informació dels centres, xarxes socials...

e) La ràdio

- Cursos específics, entrevistes, programes escolars a l'emissora municipal...

f) La música (concerts, guies didàctiques...)

- Aula de música.
- Escola de música.
- Conservatori de música.

g) Els llibres

- Expliquem contes, concursos literaris...
- Biblioteca.

125. Què és l'Educació 360 com a estratègia municipal?

(Font: *Educació 360. Connectant la comunitat per generar més i millors oportunitats educatives. Propostes de política municipal*)

Educació 360 és una iniciativa educativa, social i política que pretén impulsar un canvi en el model educatiu per integrar els aprenentatges i l'educació que

es produeixen en tots els temps i espais de la vida de les persones i connectar l'escola, les famílies i tots els recursos i actius de la comunitat.

Per fer-ho possible, la Fundació Jaume Bofill, la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica i l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona van impulsar l'Aliança Educació 360, a la qual s'han afegit desenes d'ajuntaments, entitats, centres educatius, grups de recerca i xarxes d'organitzacions i centres educatius.

Educació 360 està formada per quatre grans vectors:

1. Generar més i millors oportunitats educatives.
2. Connectar els aprenentatges (lectiu/no lectiu) i l'educació (centres educatius/comunitat).
3. Promoure i garantir l'equitat i la igualtat d'oportunitats.
4. Construir una aliança: desenvolupar la lògica col·laborativa i comunitària.

Es tracta d'una sistematització construïda a partir de les aportacions realitzades per més de seixanta persones dels àmbits tècnic i polític dels ajuntaments, dels equips docents dels centres educatius i de responsables d'entitats socioeducatives i culturals.

En les últimes dècades s'han impulsat Projectes Educatius de Ciutat (PEC) i Plans Educatius d'Entorn (PEE), polítiques que han aportat un gran valor a les nostres comunitats.

Educació 360 planteja anar més enllà i situar la connexió del conjunt d'agents del territori com a principal valor afegit.

És fonamental que els ajuntaments vagin més enllà de la regulació i la provisió de serveis i assumeixin el rol de connectors, perquè els ha de permetre connectar els diferents temps, espais i recursos educatius de dins i fora dels centres educatius, és a dir, establir una connexió de coneixements i experiències del temps lectiu i del no lectiu i de tots els espais de l'entorn, així com de totes les entitats, clubs, recursos i equipaments amb la finalitat de generar conjuntament més i millors oportunitats educatives.

Pel que fa a l'àmbit cultural, Educació 360 planteja:

- Repensar l'ús d'alguns dels equipaments o recursos, com ara biblioteques, museus, centres

artístics i culturals, ateneus, centres cívics o poliesportius, entre d'altres.

- Impulsar que els centres educatius obrin els patis i altres espais i equipaments dels centres al conjunt de la ciutadania en horari no lectiu, com, per exemple, les biblioteques. Tant els patis com la resta d'equipaments dels centres educatius poden servir per desenvolupar activitats comunitàries, culturals o esportives amb un vessant clarament educatiu.
- Desenvolupar l'elaboració d'un mapa educatiu que incorpori el conjunt de recursos educatius existents al municipi i adreçats no només als centres educatius i a les entitats, sinó també a famílies i a la infància i l'adolescència. Aquests recursos no han de ser només propis de l'Administració pública, sinó també comunitaris i, per tant, d'activitats que desenvolupen les entitats i el teixit associatiu municipal, ja sigui social, esportiu i/o cultural.

Una de les crides d'aquest projecte és fer *Currículums de ciutat*.

Més informació a: <https://www.educacio360.cat/>

126. Educació i cultura: alguns exemples municipals

Alguns municipis han copsat el fort vincle entre les regidories d'Educació i Cultura i han implantat diversos projectes en aquest sentit. No pretenem enumerar-los tots, sinó citar-ne algun, per si pot ser d'ajuda:

El Prat del Llobregat: Projecte InterECCions: Educació, Cultura i Comunitat

Aquest programa es va iniciar el 2016 i es va organitzar en cinc àmbits: lectura, impuls de l'anglès, educació en les arts (teatre, música, dansa, arts visuals i cinema), coneixement de la ciutat i coneixement científic, tecnològic i digital.

Dona resposta a reptes de ciutat mitjançant el plantejament del seu desenvolupament des de la corresponsabilitat de tots els centres educatius públics, centres culturals i entitats i serveis de la ciutat que

formen part de l'ecosistema educatiu i cultural del Prat de Llobregat.

<https://www.elprat.cat/interseccions/publicacio-interseccions-educacio-cultura-comunitat>

Olot

L'any 2022 fusionen els equips d'Educació i Cultura per fomentar i impulsar l'activitat cultural en el món educatiu; impregnar d'art i cultura l'educació; transformar l'educació per mitjà de les arts i les arts a través de la pedagogia; dotar la cultura de la irrenunciable dimensió educativa, i enriquir les activitats culturals amb processos educatius formals, perquè les emocions són la clau de l'aprenentatge.

<https://culturaieducacio.olot.cat/>

3.3 Cultura i desenvolupament econòmic local

127. Coneixes alguns exemples municipals que connecten cultura i promoció econòmica?

La cultura també es pot mirar com un sector econòmic o com un esperit creatiu necessari a l'hora de ser innovadors en els projectes locals de desenvolupament econòmic. Posarem alguns exemples de municipis que han vehiculat aquests programes a partir de models culturals:

Manlleu Galeria d'Art

Projecte d'art contemporani en aparadors de locals comercials buits i en desús

Manlleu Galeria d'Art ha rebut, recentment, el premi a la gestió pública dels Premis Nacionals a la Iniciativa Comercial que atorga el Consorci de Comerç, Artesania i Moda de la Generalitat de Catalunya pel seu suport al teixit comercial i per la seva implicació en el desenvolupament de projectes que impulsin el model català de comerç.

<https://www.manlleu.cat/mga/>

Penelles

El poble dels murals a la Noguera

Gargar Festival de Murals i d'Art Rural és una iniciativa creada per Binomic.cat l'any 2016 amb el suport de l'Ajuntament de Penelles i la Diputació de

Lleida que vol difondre la cultura artística al món rural. Aquest projecte ha convertit el municipi de Penelles en un referent artístic i turístic que ha permès la dinamització del poble.

<http://www.gargarfestival.com/>

3.4. Cultura i salut

128. Coneixes alguns exemples municipals que connecten cultura i salut?

Tal com es va dir durant la pandèmia de la Covid-19, “la cultura cura”. És, en aquest sentit, que citem alguns exemples de com la cultura pot ser important a l'hora de generar més benestar al nostre municipi.

Referent de benestar emocional comunitari a l'atenció primària de salut

Des del 2021, la Generalitat de Catalunya treballa en el *Programa de benestar emocional i salut comunitària a l'atenció primària de salut i comunitària*. Els equips d'atenció primària (EAP) incorporen la figura del referent de benestar emocional comunitari, un professional que desenvolupa tasques de promoció i prevenció en salut emocional adreçades als col·lectius que més ho necessiten.

El referent ha de conèixer tots els serveis comunitaris, tant socials com culturals, per poder fer de prescriptor. És una figura d'enllaç entre la comunitat i el pacient. Es treballa de forma grupal i no individual.

Projectes Pilot Arts en Salut: Museus i Salut

Amb l'ajuda de l'Institut Català de la Salut (ICS) i de la Subdirecció General de Promoció de la Salut (ASPCAT), s'han posat en marxa tres projectes pilot en tres museus catalans, dos dels quals formen part de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya: Museu d'Art de Cerdanyola (MAC), Museu de l'Empordà de Figueres i Museu Arxiu Tomàs Balvey de Cardedeu (MATBC). Cada un d'aquests museus ha començat a treballar amb el Centre d'Atenció Primària (CAP) de la seva població per dissenyar conjuntament una acció que contribueixi a millorar la sensació de salut i benestar d'un grup seleccionat de persones del muni-

cipi amb un problema de salut concret, en què es considera aquesta acció part del seu tractament sanitari.

Els segments de població que s'han seleccionat són:

- Museu de l'Empordà i CAP Josep Masdevall: dones amb fibromiàlgia.
- Museu d'Art de Cerdanyola i CAP Canaletes: adolescents d'entre 14 i 16 anys per reduir problemes relacionats amb la percepció del cos i la salut.
- Museu Arxiu Tomàs Balvey i CAP Can Borràs: adolescents d'entre 12 i 16 anys amb trastorns d'ansietat.

Un dels beneficis que aportarà aquest testatge és la definició d'uns indicadors que després es poden aplicar a altres iniciatives de museus i salut que ja s'estan duent a terme. L'objectiu final és contribuir a generar al nostre territori una base sòlida i comparable d'evidències científiques sobre la potencialitat dels museus en matèria de salut i benestar.

3.5 Cultura i inclusió

129. Coneixes alguns exemples municipals que connectin cultura i inclusió?

La cultura pot ajudar a millorar la inclusió de les persones amb diversitat funcional, ja sigui com a públic, com a creadors o com a possibles voluntaris o coordinadors d'activitats culturals. Des de la regidoria de Cultura, cal tenir-ho present a l'hora de programar perquè hi hagi oferta de cultura inclusiva en la programació de teatres, cinemes i/o altres equipaments culturals.

Com a creadors

Hi ha diverses companyies que treballen la creació cultural en l'àmbit de la diversitat funcional o amb persones amb risc d'exclusió social.

Com a públic

El programa *Apropa cultura* va néixer l'any 2006 per facilitar l'accés a la programació cultural de les persones en situació de vulnerabilitat.

L'any 2022 es treballava amb més de 2.900 centres socials de més de 200 municipis de Catalunya.

<https://www.apropacultura.org/>

Com a organitzadors

Cada municipi té a disposició entitats que treballen amb persones de diversitat funcional i/o risc d'exclusió social. Des de la Regidoria de Cultura, es pot demanar que col·laborin en l'organització d'activitats o festivals culturals per millorar la seva inclusió en la vida comunitària.

130. Què fa l'àmbit sectorial de Cultura de l'ACM?

L'ACM és la principal veu del municipalisme català, amb més d'un miler d'associats, i les seves funcions són les següents:

- Defensa i representa els interessos del món local davant d'altres administracions supramunicipals.
- Assessora i dona suport als ens locals.
- Analitza i reflexiona acuradament sobre tot el que afecta el món local.
- Edita publicacions relacionades amb temàtiques que afecten el món local.
- Dissenya la formació d'electes i ofereix un ampli ventall de recursos per a tots els treballadors públics dels ens locals.
- Compra, de forma agregada, serveis per millorar les condicions econòmiques i administratives dels ens locals.

Així doncs, ofereix als electes i als tècnics del món local les eines per desenvolupar millor la seva tasca del dia a dia.

Pel que fa a l'àmbit cultural i de la llengua, és dins de l'àmbit sectorial d'atenció a les persones en què assessora els municipis en aquesta matèria i facilita el fet de compartir experiències.

La responsable tècnica és actualment Sònia Oriola (sonia.oriola@acm.cat).

Quarta part.

**Organització del
Departament de Cultura
i polítiques culturals**

131. Quines són les funcions del Departament de Cultura?

- La promoció, la cooperació i la difusió cultural.
- El patrimoni cultural, els arxius i els museus.
- Les indústries culturals, també aquelles que es fomentin a través dels mitjans de comunicació públics.
- La cultura tradicional i popular catalana.
- Els equipaments culturals.
- La promoció i el foment de la llengua catalana.
- Qualsevol altra que li atribueixin les lleis i altres disposicions.

132. Com s'organitza el Departament de Cultura?

En les unitats següents:

- Gabinet del conseller o consellera de Cultura.
- Secretaria General de Cultura.
- Secretaria de Política Lingüística.
- Direcció General del Patrimoni Cultural.
- Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques.
- Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural.
- Direcció General d'Innovació i Cultura Digital.
- Institució de les Lletres Catalanes.
- Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC).
- Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA).

133. Quines són les funcions de la Secretaria General de Cultura?

- Representar el Departament per delegació del conseller o consellera i exercici, sota la direcció

del titular del departament, de les funcions que aquest li delegui.

- Inspeccionar els centres, les dependències i els organismes adscrits al departament sens perjudici de les atribucions pròpies dels directors generals.
- Dirigir i organitzar els serveis generals del departament.
- Vetllar per l'organització, simplificació i racionalització administratives i assegurar el suport tècnic i jurídic general del departament.
- Assumir les tasques de comunicació amb altres departaments, organismes i entitats que en depenen.
- Coordinar l'actuació del departament en relació amb les transferències de funcions i serveis.
- Ser el cap superior de tot el personal del departament i resoldre els assumptes que afecten aquest personal.
- Contractar el personal laboral i nomenar els funcionaris interins.
- Coordinar els programes i les actuacions de les diferents direccions generals i dels organismes adscrits al departament.
- Tramitar les disposicions generals i, si escau, elaborar-ne i realitzar-ne l'estudi i l'informe.
- Elaborar, conjuntament amb els directors generals, l'avantprojecte de pressupost del departament per sotmetre'l al conseller o consellera.
- Tramitar el pressupost dels organismes i les entitats adscrites al departament, i dirigir i controlar la gestió del pressupost.
- Supervisar l'adquisició de subministraments, béns i serveis, i també dels expedients de contractació de qualsevol tipus.
- Autoritzar les despeses dins els límits que s'estableixen per reglament i realitzar l'informe de les propostes de les despeses que excedeixin aquests límits.
- Elaborar els programes de necessitats del departament.
- Proposar les reformes encaminades a millorar i perfeccionar els serveis dels diferents centres

del departament i preparar els mètodes de treball tenint en compte els costos i el rendiment.

- Programar, coordinar i assessorar en matèria d'informàtica.

Pel que fa a les funcions relatives al Registre de la Propietat Intel·lectual de Catalunya, serien totes aquelles que li assigni una altra normativa vigent i les que li delegui la persona titular del departament.

134. Quines són les funcions de la Secretaria de Política Lingüística?

- Analitzar, planificar, dirigir, coordinar i executar la política lingüística de la Generalitat de Catalunya d'acord amb la normativa vigent.
- Vetllar per l'aplicació de la política lingüística que estableix el Govern i coordinar les accions i les mesures dels diversos departaments.
- Fixar els criteris d'òrgans lingüístics institucionals en relació amb les llengües oficials a Catalunya.
- Elaborar les propostes legislatives i reglamentàries relacionades amb la política lingüística i amb el foment de la llengua catalana, occitana i la llengua de signes catalana, i informar sobre els projectes normatius de caràcter general que s'hi relacionen que promouen els departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.
- Promoure l'ensenyament de la llengua catalana a la població adulta i convocar i administrar les proves per a l'obtenció dels certificats de coneixement de català a Catalunya i les proves per a l'habilitació professional per a la traducció i la interpretació jurades d'altres llengües al català i viceversa, així com emetre els certificats o títols corresponents.
- Desenvolupar polítiques tendents a fomentar els usos de la llengua catalana en tots els àmbits de la societat i la disponibilitat de productes i serveis en català.
- Impulsar, a través dels estudis i les estadístiques oficials, l'elaboració del mapa sociolingüístic català i promoure l'anàlisi de la variable lingüística en els estudis socials d'altres àmbits.

- Impulsar i coordinar les actuacions relacionades amb la política lingüística i amb el foment de la llengua catalana que emprenen els ens locals de Catalunya, si escau, a través del Consorci per a la Normalització Lingüística.
- Promoure el diàleg, la cooperació i la coordinació amb altres institucions competents en matèria de política lingüística, especialment en l'àmbit territorial de la comunitat lingüística catalana.
- Difondre, en l'àmbit internacional i en coordinació amb el departament competent en matèria d'acció exterior, les polítiques lingüístiques impulsades a Catalunya com a referent d'èxit en la protecció i el foment de llengües no hegemòniques i en la gestió de la diversitat lingüística.
- Promoure el diàleg social en matèria de política lingüística en col·laboració, si escau, amb el Consell Social de la Llengua Catalana i assolir un consens favorable a l'ampliació dels usos del català en tots els àmbits de la societat catalana.
- Impulsar els treballs de la Comissió Tècnica de Política Lingüística i coordinar la Xarxa Tècnica de Política Lingüística per garantir l'acció interdepartamental i transversal de la política lingüística del Govern.
- Impulsar i coordinar, a través del Consorci del Centre de Terminologia Termcat, les activitats terminològiques relacionades amb la llengua catalana i vetllar per la difusió i l'aplicació de la terminologia que elabora aquest centre.
- Col·laborar amb l'Institut d'Estudis Catalans per facilitar i impulsar l'aplicació de la normativa lingüística.
- Cooperar amb el Consorci de l'Institut Ramon Llull en la seva tasca de projecció i difusió de la llengua catalana fora del domini lingüístic.
- Fomentar l'ús, la difusió i el coneixement de la llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, d'acord amb el que estableixen l'article 21 i la disposició addicional segona de la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran, i promoure les relacions exteriors amb els territo-

ris del domini lingüístic occità en l'àmbit de la llengua i dels productes culturals que s'hi expressen, en col·laboració amb el Consell General d'Aran.

- Col·laborar amb l'Institut d'Estudis Aranesi per facilitar i impulsar l'aplicació de la normativa lingüística.
- Dirigir, planificar, dur a terme la coordinació interdepartamental i implementar la política lingüística en relació amb la difusió i el foment de la llengua de signes catalana, de manera que se'n garanteixi la participació social en el seu disseny a través del Consell Social de la Llengua de Signes Catalana, així com impulsar, a través de l'Institut d'Estudis Catalans, la seva normativització; sens perjudici de la normativa que estableixi el departament competent en matèria d'accessibilitat pel que fa a l'ús d'aquesta llengua com a suport a la comunicació.

135. Quines són les funcions de la Direcció General del Patrimoni Cultural?

- Definir i impulsar les polítiques públiques en els àmbits d'arxius, museus, patrimoni arquitectònic, arqueològic i paleontològic i patrimoni documental, i les seves infraestructures i xarxes territorials d'acord amb les competències que la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català; la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, i la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus, atribueixen a l'Administració de la Generalitat, excepte les que ho fan al Govern o a altres òrgans.
- Inspecció que regula, i que l'exerceix a través dels òrgans administratius competents per raó de matèria, l'article 70 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català; l'article 35 de la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus, i l'article 17 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, així com la incoació dels procediments sancionadors corresponents.

136. Quines són les funcions de la Direcció General de Promoció Cultural i Biblioteques?

- Definir i impulsar les polítiques públiques en matèria de promoció cultural i de cooperació amb les altres administracions públiques, especialment les relacionades amb la creació artística, la programació cultural estable, les xarxes territorials i les infraestructures culturals, en l'àmbit de les arts escèniques, la música, les arts visuals i el llibre. Dins d'aquest àmbit, ha de promoure la no-discriminació, la igualtat d'oportunitats i, específicament, les polítiques d'accessibilitat i inclusió social a totes les activitats culturals de la seva competència.
- Desenvolupar polítiques específiques de suport a les persones creadores.
- Gestionar els censos relatius a creadors, artistes i altres professionals de l'àmbit cultural de Catalunya que el departament creï com a eina de treball per poder saber quina és la situació real del sector.
- Donar suport administratiu al Consell de la Mancomunitat Cultural.
- Impulsar les polítiques públiques en l'àmbit de les biblioteques i de foment de la lectura, d'acord amb les competències que la Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya, i la normativa que la desplega atribueixen a l'Administració de la Generalitat, llevat de les que s'atribueixen al Govern o a altres òrgans.

137. Quines són les funcions de la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural?

- Definir i impulsar les polítiques públiques en els àmbits de promoció de la cultura popular i tradicional i l'associacionisme cultural d'acord amb les competències que preveu la Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural.

138. Quines són les funcions de la Direcció General d'Innovació i Cultura Digital?

- Definir i impulsar polítiques per al desenvolupament de projectes i programes que relacionin l'art i la cultura amb el món digital i la tecnologia.
- Impulsar i fomentar la innovació cultural en coordinació amb la resta d'unitats del departament amb competències específiques en raó de la matèria.
- Crear i posar en marxa un pla nacional de cultura digital.
- Desenvolupar polítiques específiques per al sector dels videojocs.
- Fomentar, coordinar i desenvolupar els projectes transversals del departament que impulsin la innovació i el treball transdisciplinari.
- Coordinar les actuacions interdepartamentals amb incidència directa sobre els objectius de la Direcció General.
- Impulsar programes innovadors que afavoreixin la col·laboració entre cultura i educació, sens perjudici de les competències del departament competent en matèria d'educació.
- Treballar per a l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 en matèria de cultura.

139. Quines són les funcions de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC)?

- Participar en les accions de foment de la lectura i d'accés a la literatura que impulsin els organismes de la Generalitat i col·laborar amb altres organismes públics i en les iniciatives privades en aquest àmbit.
- Elaborar i fer pública una auditoria biennal sobre la repercussió cultural i el retorn social de les subvencions concedides en l'àmbit de la promoció de les lletres catalanes.
- Presentar anualment al conseller o consellera del departament competent en matèria de cul-

tura, i una vegada cada legislatura, com a mínim, davant el Parlament, un dictamen sobre la presència pública de la literatura i el reconeixement social de les lletres catalanes.

- Promoure, en col·laboració amb els organismes corresponents, la presència de la literatura i la dels escriptors catalans en el sistema educatiu i en els mitjans de comunicació públics i privats.

140. Quines són les funcions de l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC)?

- Impulsar el desenvolupament del talent cultural i de les empreses i entitats que el despleguen per donar suport a la creació i a llur producció i difusió.
- Interactuar amb els sectors i agents vinculats a la creació cultural i a les empreses culturals en l'establiment i gestió de programes orientats a la prestació de suport tècnic i al foment de l'activitat econòmica i ocupacional en l'àmbit de la cultura.
- Impulsar la col·laboració entre les empreses i els creadors artístics i culturals.
- Fomentar el desenvolupament de les empreses culturals i ajudar les noves a implantar-se.
- Promoure el talent, la innovació i la recerca d'ofertes de qualitat de noves estètiques i nous llenguatges.
- Promoure la creació, la producció i la distribució en l'àmbit de les tecnologies digitals.
- Impulsar el consum cultural intern promovent circuits nacionals i col·laborar en l'exportació de productes culturals en circuits estatals i internacionals, especialment dels expressats en llengua catalana o occitana aranesa, i impulsar la presència d'empreses i creadors culturals a l'exterior.
- Col·laborar amb les entitats sense ànim de lucre que promouen el desenvolupament de les empreses culturals i de la creació artística i cultural, i donar suport a llurs iniciatives.

- Facilitar les relacions entre les empreses culturals i les administracions públiques.
- Fer estudis estructurals i prospeccions sobre les empreses culturals.
- Difondre la informació relativa als ajuts i els serveis que els organismes de qualsevol àmbit territorial destinen a la creació artística i cultural i a les empreses culturals.
- Fomentar les accions formatives d'interès per al desenvolupament de les empreses culturals.
- Promoure i executar qualsevol altra activitat dirigida a desenvolupar la creació artística i cultural i les empreses culturals.
- Vetllar pel compliment de la normativa de promoció de la llengua i la cultura catalanes i de la llengua i la cultura occitanes i araneses.
- Vetllar per les relacions entre la cultura, el desenvolupament econòmic i el foment de l'ocupació.

L'Institut Català de les Empreses Culturals pot, per complir les seves funcions:

- Establir convenis amb entitats públiques i privades, especialment amb les que puguin coadjuvar a la consecució dels seus objectius. Amb l'aprovació prèvia del Govern, pot participar en consorcis amb altres entitats públiques o amb entitats privades sense finalitat de lucre.
- Constituir societats mercantils, o participar-hi, amb l'obtenció prèvia de les autoritzacions legalment establertes, per dur a terme qualsevol activitat econòmica relacionada amb les funcions que estableix aquesta Llei.
- Participar en operacions de capital risc i en entitats d'aquesta naturalesa.
- Concedir ajuts a les empreses culturals i facilitar-los l'accés a línies especials de crèdit.
- Establir formes de col·laboració amb els ens locals, l'Administració de la Generalitat i altres administracions en relació amb el talent i les empreses de la cultura.
- Coproduir productes culturals de tot tipus amb entitats públiques o privades.

141. Quines són les funcions del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA)?

El CoNCA té per objecte assessorar el Govern en el conjunt de la política cultural, vetllar pel suport a la creació artística i promocionar-la i fer-ne l'avaluació. Així doncs:

- Ha de vetllar pel desenvolupament de l'activitat cultural.
- Ha de col·laborar en l'ordenament de la política cultural pel que fa a la creació artística.
- Ha d'intervenir de manera decisiva en la política de suport a la creació artística, cultural i de promoció d'aquesta creació.
- Ha d'organitzar un sistema d'auditoria cultural dels equipaments i les subvencions públiques que tingui en compte la promoció de la cultura i el seu retorn social.

142. En quins serveis territorials s'organitza la Secretaria General de Cultura?

Serveis Territorials de Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona, Terres de l'Ebre, Catalunya Central i Penedès.

143. Quines són les funcions de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC)?

Aprovar les bases reguladores i les convocatòries d'ajuts en matèria cultural i tramitar i resoldre els procediments de concessió d'ajuts pel que fa a cultura.

144. Quines són les funcions del Registre de la Propietat Intel·lectual de Catalunya?

Als Registres de la Propietat Intel·lectual es registren drets que recauen sobre les obres susceptibles de protecció, les quals, segons la legislació, són:

- Obres científiques i literàries.
- Composicions musicals.
- Obres teatrals, coreografies i pantomimes.
- Obres cinematogràfiques i audiovisuals.

- Escultures, pintures, dibuixos, gravats, litografies, historietes gràfiques, fotografies i obres plàstiques, siguin o no aplicades.
- Projectes, plànols, maquetes d'obres arquitectòniques o d'enginyeria, gràfics, mapes i dissenys relatius a la topografia, la geografia o la ciència.
- Programes d'ordinador.
- Bases de dades.
- Pàgines web i obres multimèdia.
- Actuacions d'artistes, intèrprets i executants.
- Produccions fonogràfiques, audiovisuals i editorials.

Les idees, els mètodes, els sistemes o els procediments no es veuen protegits per la legislació de propietat intel·lectual, només en queda la seva expressió literària o científica, però no la idea continguda, que, per tant, no pot ser objecte de registre. També són objecte de propietat intel·lectual les traduccions i les adaptacions, els resums i els arranjaments musicals, així com les antologies i les bases de dades. Se n'exclouen expressament les disposicions legals, les resolucions dels òrgans jurisdiccionals, els acords i els dictàmens d'organismes públics.

145. Què és el Consell de la Mancomunitat Cultural?

El Consell de la Mancomunitat Cultural es crea per coordinar les polítiques culturals entre l'Administració de la Generalitat de Catalunya, les diputacions i el món local.

Si bé ja existeixen altres instruments de treball entre aquestes administracions, la creació d'un òrgan permanent de cooperació en l'àmbit cultural vol millorar de manera efectiva la col·laboració i la coordinació de les polítiques culturals arreu del territori.

Aquest nou ens s'inspira en l'obra exercida per la Mancomunitat de Catalunya en l'àmbit cultural, com, per exemple, la que va fer en la creació d'una xarxa de biblioteques arreu del territori.

Una de les funcions que ha de dur a terme és elaborar un pla de cooperació cultural que reculli

els diferents projectes i programes, les línies d'actuació corresponents i la seva posterior avaluació i seguiment. També està prevista la creació de grups de treball tècnics i específics, i l'intercanvi d'informació sobre les respectives polítiques culturals.

Les reunions del Consell de la Mancomunitat Cultural es faran regularment cada quatre mesos o amb caràcter extraordinari, sempre que les convoquin la presidència o la meitat de les persones membres per garantir, així la millor coordinació i col·laboració entre les administracions amb competències en cultura.

146. Quins són els membres de la Mancomunitat Cultural?

El consell de la Mancomunitat Cultural està integrat per:

- La persona titular del departament competent en matèria de cultura o la persona en qui ho delegui, la qual n'exerceix la presidència.
- La persona titular de la Secretaria General del departament competent en matèria de cultura.
- La persona titular de la direcció general competent en matèria de cooperació amb les altres administracions públiques del departament esmentat.
- Dues vocalies en representació de cada una de les diputacions provincials.
- Una vocalia en representació de l'Ajuntament de Barcelona.
- Una vocalia en representació del Consell de Governos Locals.
- Una vocalia en representació de la Federació de Municipis de Catalunya.
- Una vocalia en representació de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.
- Una vocalia en representació de l'Associació de Micropobles de Catalunya.
- Deu vocalies en representació del departament competent en matèria de cultura nomenades per la persona que n'és titular.

147. Catalunya té una llei de drets culturals?

Encara no, tot i que s'hi està treballant. Des de la Generalitat de Catalunya, el 2022 es va articular un procés participatiu per recollir propostes de tot el territori i dels diferents àmbits culturals que fes possible redactar un esborrany de l'avantprojecte de Llei de drets culturals. Es preveu que el Consell Executiu aprovi el projecte de llei al voltant de l'estiu 2023 i que, posteriorment, el text iniciï el tràmit parlamentari.

Aquesta Llei de drets culturals serà pionera a Catalunya i en l'entorn més immediat. La cultura és un dels pilars de l'estat del benestar, juntament amb la sanitat, l'educació i els drets socials, i actualment no es disposa d'una legislació específica que en defineixi els drets i articuli el sistema que els ha de garantir.

La Llei de drets culturals, a part de reforçar el marc legal perquè garanteixi els drets d'accés, creació i participació de tota la ciutadania a la vida cultural, també persegueix altres objectius, com ara la protecció dels creadors/es, la llibertat de creació i els drets d'autor, així com fixar el finançament del sistema cultural.

148. Què és un Pla d'Acció Cultural?

És un instrument on es marquen les línies estratègiques que recullen els valors i les prioritats de les polítiques culturals municipals, les qual es fan, normalment, a través de processos liderats pels ajuntaments conjuntament amb agents culturals, teixit associatiu i participació ciutadana. És recomanable per poder establir uns marcs de política cultural clars a mitjà termini.

149. Què són els Plans Locals d'Equipaments Culturals?

L'entrada en vigor del Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya (PECCat 2010-2020) suposa la incorporació de la figura dels plans locals com a instrument

complementari de la planificació a escala nacional i per promoure'n la generalització.

La funció dels plans locals és homologar l'esquema inicial de dotacions que proposa el PECCat o proposar-ne la modulació dels continguts en funció de les dinàmiques locals respectives. En aquest sentit, permeten als municipis proposar dotacions que no els hagin estat prèviament assignades a través del PECCat, com els centres culturals polivalents, els equipaments de nova generació, altres equipaments patrimonials i aquells equipaments que es puguin plantejar en el marc de les especificitats i les singularitats dels municipis.

Els plans han de ser aprovats per l'ajuntament, previ informe del Departament de Cultura, i després, si comporten variacions sobre les assignacions previstes inicialment, aquestes es podran incorporar al *Mapa d'equipaments culturals de Catalunya*, on s'estableixen els dèficits reconeguts dels equipaments culturals bàsics.

Les pautes bàsiques per a l'elaboració d'un pla local d'equipaments són:

- Estudi de base: fa referència al conjunt de paràmetres (demogràfics, d'activitat i d'oferta i demanda existents) necessaris per iniciar la planificació del projecte d'equipaments.
- Detecció de necessitats: a partir de l'estudi de base, es defineixen els dèficits i les oportunitats del municipi.
- Propostes d'actuació: una vegada consensuades les mancances i els objectius, cal definir les propostes d'actuació.
- Projecte d'equipaments: és la plasmació de la proposta d'actuació. La seva elaboració ha d'integrar els aspectes següents que cal assolir: objectius, activitats i serveis, gestió dels centres, costos de creació i funcionament dels nous equipaments.

S'han d'elaborar tants projectes d'equipaments com actuacions es vulguin programar, ateses les tipologies i els mòduls establerts al PECCat, independentment que puguin estar ubicades de forma compactada en complexos d'equipaments.

El Departament de Cultura posa a disposició dels municipis una guia de suport per a l'elaboració de plans locals.

150. Soc regidor de Cultura, i ara què?

Recomanacions que cal tenir en compte:

- Primer de tot, conèixer molt bé el municipi i, sobretot, l'equip tècnic de què es disposa o al qual es pertany, a més de tots els agents culturals, educatius i socials.
- Saber quin és el teixit cultural i social del municipi, perquè són els que fan possible bona part de la vida cultural local.
- Establir diàleg amb els professionals del món cultural de totes les disciplines (en alguns municipis han fet directoris o censos culturals com a eina per a conèixer-los).
- Ser present en l'activitat cultural que es programi al municipi.
- Admirar, valorar i reconèixer els agents culturals del municipi (públic, professionals culturals, teixit associatiu i empreses culturals).
- Saber quines entitats socials hi ha per establir polítiques inclusives que no deixin ningú enrere.
- És important recordar que la natura és patrimoni natural i que també forma part de l'àmbit cultural, i sobretot ara, amb el compliment dels ODS.
- Tenir en compte la perspectiva de gènere en la programació i ponderar si hi ha prou representació/paritat de tots els gèneres en programació estable i/o festivals i/o propostes d'activitats.
- Disposar d'informació de tot el que es fa en els equipaments i espais públics, atès que la disponibilitat d'espais garanteix un accés cultural universal, ja sigui individual o col·lectiu.
- A la cultura hi ha persones creadores, públic i/o receptores, aprenents o espai de la formació i espai de decisió o governança.
- La llengua catalana és la llengua vehicular principal i que és necessari reconèixer-la, protegir-la i potenciar-la.

- Considerar que des de l'ajuntament es contracten professionals del món cultural i verificar, doncs, que tenen condicions laborals dignes.
- Escoltar els mediadors culturals per mirar de considerar la interculturalitat com una riquesa i integrar-la a la programació o actuació cultural.
- Democratitzar la cultura i que tothom pugui accedir-hi sense barreres i, per tant, tenir una mirada interseccional.
- Cal recordar la importància de la memòria històrica i democràtica, perquè saber d'on venim ajuda a caminar cap on anem.
- Considerar que els equipaments culturals eduquen i els equipaments educatius fan cultura i que, per tant, cal mirar-se mútuament educació i cultura.
- Les biblioteques són educació i cultura, fan formació contínua i tenen un paper educatiu i de democratització cultural per a l'accés de tots els públics.
- El cicle festiu és una manera de fer cultura, i fer cultura és una manera de fer festa.
- La cultura és la salut anímica del municipi, si no recordeu què feia la gent en plena pandèmia Covid-19 (cantava, ballava, escoltava música, mirava cinema, escrivia, etc.).
- La cultura marca quin poble som i quin tipus de ciutadania volem ser: més lliure, crítica, creativa, formada, sensible i més propensa a la cultura de la pau, el consens i la no violència.
- Els professionals del món tècnic (so, il·luminació, regidors d'espai, muntadors d'escenaris...), així com la brigada o els equips de neteja, també són importants per al bon funcionament de tots els espectacles de sala o activitats de carrer.
- És bo estar informats de la programació dels municipis veïns i, si cal, consensuar-la per garantir públics arreu.
- Recordeu que per aconseguir la universalitat i l'accés per a tothom cal treballar en l'accessibilitat, ja sigui evitant barreres arquitectòniques.

ques, amb audiodescripció quan sigui possible, millorant l'acústica, tenint en compte que la senyalètica incorpori elements de lectura fàcil, etc.

- Alguns dels equipaments culturals, com, per exemple, la biblioteca, són possiblement refugis climàtics perquè tothom pugui gaudir de temperatures adequades siguin quines siguin les condicions a casa seva.
- Potser es pot considerar el voluntariat com un mecenatge en espècies i que les empreses ofereixin hores d'especialistes professionals en lloc de mecenatge econòmic.
- Els regidors i regidores lideren, i liderar és servir, és créixer fent créixer els altres i, per tant, el municipi.
- Permeteu-me que acabi amb tres versos d'Anselm Clavé, un dels pares de l'associacionisme català, que resumeixen molt bé la importància de la cultura comunitària com una manera d'entendre la vida:

*Associeu-vos i sereu més forts;
Il·lustreu-vos i sereu més lliures;
Estimeu-vos i sereu més feliços.*

Glossari

Art natura (o *land art*)

Moviment artístic que relaciona l'obra artística amb el paisatge i la natura. Els materials utilitzats poden ser naturals, com ara pedres, fulles o terra.

Arts comunitàries

S'entenen les arts com a eines de creació comunitària, en què l'eix central és la col·laboració entre agents diversos (culturals, socials, educatius...) i la ciutadania. El procés és més important que el resultat, i en aquest procés es reforcen el fet de compartir, el diàleg social i cultural i la convivència, i es potencien la responsabilitat individual i col·lectiva de les persones. L'art pot ser una eina de transformació social.

Bolo

Cada una de les funcions ofertes en diferents poblacions per una companyia teatral o per un artista.

Programa.cat

La Generalitat de Catalunya, conjuntament amb totes les diputacions, gestiona el [Programa.cat](#): ajuts econòmics per a la contractació d'espectacles escènics i musicals dins de la programació escènica municipal.

La xarxa Cases de la Música

(<https://www.casadelamusica.cat>)

La xarxa de Cases de la Música és el projecte social i musical en xarxa a Catalunya, un model de gestió cultural pioner a Europa, en què entitats privades i administracions públiques treballen conjuntament per promoure formació, creació, concerts i difusió de música moderna a Catalunya. Les Cases de la Música complementen les infraestructures culturals municipals amb l'organització d'activitats amb la música com a eix vertebrador, tant per als artistes i creadors del territori com per al públic en general. Des d'aquesta estructura, es plantegen reptes com:

- Democratització de l'accés a la formació musical: amb propostes d'intervenció en centres de primària i secundària de Catalunya, en horari lectiu de música, per portar la pràctica musical real a tots els infants i acostar la gestió d'educació i cultura.
- Creació de públics: enfortir la pedra angular de totes les polítiques culturals: la connexió amb el públic. Treballar fort per familiaritzar els petits i els joves amb la música per fer que formi part de les seves vides, més enllà de les cançons comercials de moda.
- Suport als creadors i escena emergent: treballar la cultura des de la base i generar un ecosistema amb eines per accelerar i posar en valor totes les capacitats dels futurs professionals de la música del nostre país.
- Vertebració musical del territori: nascuts del territori i amb clara vocació de portar la cultura i la música a llocs on soles no hi arriben.

Catxet

Retribució fixada per l'actuació d'un artista o d'un grup musical.

Cens d'espais de cultura responsables

Són els museus catalans que van adoptar protocols sanitaris per prevenir la Covid-19 en què s'apliquen programes d'inclusió social. Obtenen el distintiu acreditatiu "Espai de Cultura Responsable" com a garantia de seguretat per al visitant i compromís d'inclusió.

Cens d'Artistes de Catalunya

És un registre electrònic que conté la inscripció dels artistes professionals del sector cultural, una eina de treball del Departament de Cultura per poder conèixer la situació real del sector i concretar l'impacte de les polítiques públiques adreçades a la comunitat artística. Així mateix, la informació agregada del cens ha de servir per fonamentar accions que permetin millorar les condicions professionals dels artistes, definir les diferents professions al voltant del món de la cultura i qualsevol altra mesura necessària en interès dels artistes professionals.

Cicle festiu

El cicle festiu municipal són les festes organitzades anualment, ja sigui directament per l'Ajuntament o coorganitzades amb el teixit associatiu. La festa més significativa acostuma a ser la festa major, tot i que depèn de cada municipi. Altres exemples del cicle festiu significatius serien la cavalcada de Reis, Sant Jordi, la revetlla de Sant Joan, carnestoltes, la Diada Nacional, la castanyada, Nadal, etc.

Coproducció

Espectacle finançat per dos persones o més, per empreses o per institucions.

Cultura popular

Festes i manifestacions de la cultura popular i tradicional del país com a part del patrimoni immaterial català i un llegat valuós que es transmet de generació en generació.

Drets culturals

La declaració universal dels drets humans defineix els drets culturals com a part integrant dels drets humans, els quals són universals, indissociables i interdependents, i estableix que tothom ha de poder participar en la vida cultural que esculli i exercir les seves pròpies pràctiques culturals, dins dels límits que imposa el respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

Es distingeixen diversos drets culturals:

- Dret a la identitat cultural.
- Dret a l'educació.
- Dret d'accés a la cultura.
- Dret de participació cultural.
- Dret d'expressió, creació i difusió.
- Dret a la informació.
- Drets dels autors, artistes i professionals de la cultura.
- Drets d'autor.

Espectacles de petit format (o teatre de proximitat)

Espectacles que es fan en espais petits on, per la proximitat, es busca un vincle entre el públic i els artistes.

Fàbrica de creació

És un equipament cultural, normalment en una antiga fàbrica tèxtil, que promou la creació en diverses disciplines artístiques. Cada fàbrica té els seus requisits perquè els artistes puguin rebre suport a la creació.

Festa de les Lletres Catalanes (Nit de Sant Llúcia)

És un esdeveniment artístic en el transcurs del qual es fa el lliurament dels premis més rellevants de literatura del país, entre els quals destaquen el Premi Sant Jordi de novel·la, el Premi Carles Riba de poesia i el Premi Mercè Rodoreda de contes i narracions. L'organitza Òmnium Cultural i és un esdeveniment de referència dins el calendari literari i cultural dels Països Catalans.

Fitxa (o guió) tècnica

Part del quadern d'una regidoria que inclou totes les especificacions de caràcter tècnic, com ara il·luminació, maquinària, attrezzo, etc.

Improshow

Espectacle basat en improvisacions.

Konvent

(<https://konventzero.com/>)

Actualment hi ha algunes iniciatives en el territori català que defugen de rebre subvencions i d'estar en el sistema institucionalitzat de la cultura, com Konvent, un antic convent al Berguedà, a la colònia de Cal Rosal, que actualment és un dels referents culturals a l'hora de mostrar cultura transformadora i que compta amb residències internacionals. És un equipament on conviuen una trentena de persones creadores de diferents disciplines i que enforteixen la programació cultural de la comarca del Berguedà, entre altres funcions de desenvolupament cultural.

Microteatre

Són diverses obres teatrals de 15 minuts sobre un mateix tema i representades en espais reduïts, com ara sales o petites habitacions de 15 a 20 m², i per a poc públic en cada sessió. És un esdeveniment multidisciplinari (microdansa, micromàgia, micromonòlegs...). No es tracta d'improvisació,

sinó que les obres tenen un format tradicional amb inici, nus i desenllaç.

Premis Butaca

Premis teatrals i cinematogràfics catalans. Tot i que els finalistes són designats per un jurat d'especialistes, les persones guanyadores són per votació popular.

Premis Dansacat - ApdC

Premis organitzats per l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya (ApdC).

Premis Enderrock

Premis de la música catalana seleccionats per crítics i per votació popular.

Premis Gaudí

Premis de l'Acadèmia del Cinema Català dirigits a cinema com a reconeixement a les pel·lícules catalanes estrenades oficialment a Catalunya anualment.

Premis Nacionals de Cultura

Els Premis Nacionals de Cultura, que atorga el CoNCA des de l'any 2009, són la distinció més important en el camp de la cultura a Catalunya, els quals vindiquen la creativitat com a veritable símbol d'un país amb dinamisme cultural que pren la cultura com a part constitutiva de la seva personalitat i identitat històrica.

Els Premis Nacionals van ser instituïts per la Generalitat republicana el 1932, es van interrompre amb la Guerra Civil el 1938 i es van reprendre el 1982 amb l'arribada de la democràcia i el restabliment de la Generalitat de Catalunya. El Decret 72/1995, de 7 de març, va crear la denominació Premis Nacionals de Cultura per a uns premis que s'atorgaven en diversos àmbits culturals i disciplines artístiques.

A partir del 2013, el Decret 148/2013, de 2 d'abril, unifica les diverses categories existents fins aleshores en una sola nominació de Premi Nacional de Cultura, preveu la necessitat de fer una convocatòria d'aquests premis per permetre presentar candidatures i estableix un màxim de deu premis. Aquests guardons es lliuren a persones, entitats o institucions de qualsevol àmbit territorial merei-

xedores d'un reconeixement institucional per la seva contribució singular a la cultura catalana i al seu enaltiment.

El jurat està format pels membres del Plenari del CoNCA, que valoren l'excel·lència, la innovació, la trajectòria i la projecció de les candidatures, així com la seva contribució durant l'any anterior al de la concessió.

Premis Zirkòlika de Circ de Catalunya

Premis de suport i reconeixement al treball artístic dels artistes i companyies de circ, així com a iniciatives i projectes per fomentar i visibilitzar les arts del circ. Els organitza *Zirkòlika*, la revista de les arts circenses.

Quarta paret

Mur imaginari que aïlla l'acció escènica de la mirada de l'espectador.

Regidor/a

Persona que organitza els aspectes materials d'una obra teatral o d'un espectacle i coordina els diferents mitjans i equips tècnics.

Residència artística

Es tracta de diferents graus de col·laboració entre artistes i equipaments, entitats o institucions. En algunes ocasions, implica espais on crear i viure; en altres, només espais on crear una temporada fins a realitzar un projecte en concret; en altres, espais educatius on crear i ensenyar el projecte artístic a l'alumnat, etc. Hi ha residències més genèriques o més temàtiques, segons l'espai i la seva política cultural.

SGAE (Societat General d'Autors i Editors)

Gestiona els drets d'autor i de propietat intel·lectual en els àmbits de la música, els audiovisuals i les arts escèniques. El seu objectiu és protegir les persones creadores que cobrin pel que han creat. Els ajuntaments paguen les quotes respectives per fer ús d'aquests recursos creatius. Es pot consultar a l'ACM, si hi ha alguna tarifa plana per als municipis més petits.

Fonts utilitzades

- Fonts pròpies de l'Associació Catalana de Municipis (www.acm.cat).
- Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (<https://cultura.gencat.cat/ca/inici>).
- Ajuntament de Barcelona (<https://www.barcelona.cat/ca/>).
- Altres fonts que s'especifiquen al llibre en cada apartat.

Generalitat de Catalunya

**Diputació
Barcelona**

Diputació Tarragona

Diputació de Girona

Diputació de Lleida

ACM

Associació
Catalana
de Municipis

C/ València, 231, 6a | 08007 Barcelona | ☎ 93 496 16 16
acm@acm.cat | **acm.cat**